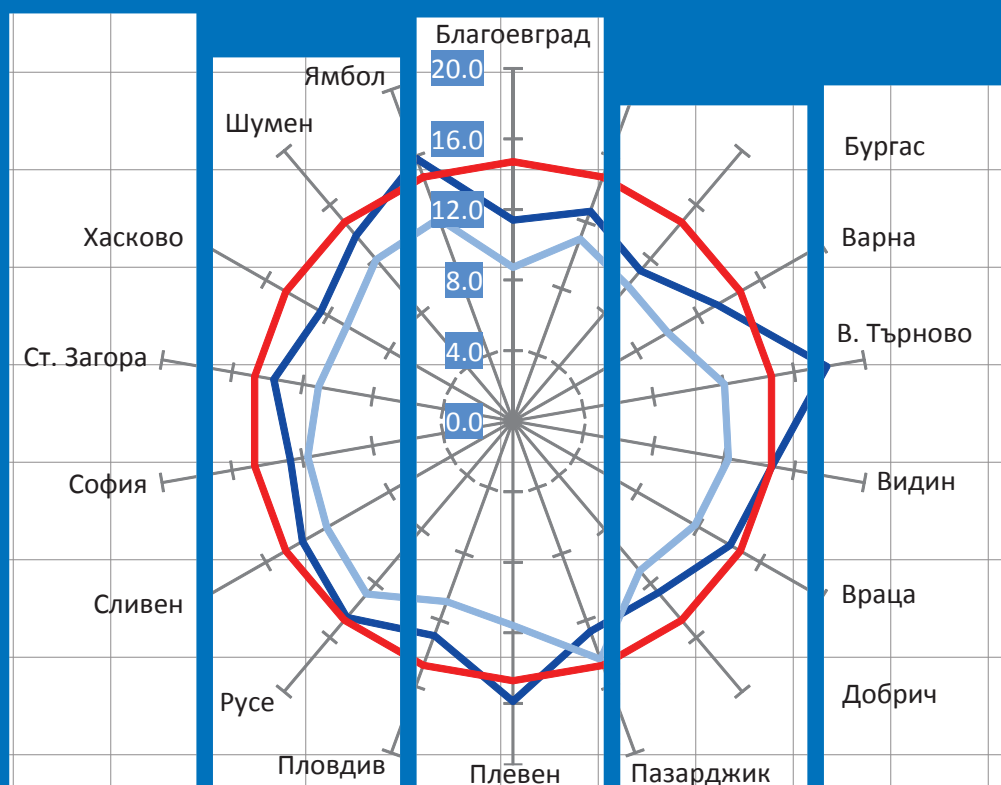

ГРАДОВЕ И ТЕХНИТЕ ФУНКЦИОНАЛНИ УРБАНИЗИРАНИ АРЕАЛИ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ 2010 - 2018

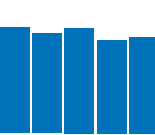

ГРАДОВЕ И ТЕХНИТЕ ФУНКЦИОНАЛНИ УРБАНИЗИРАНИ АРЕАЛИ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ 2010 - 2018

*Проект на Европейската комисия със
съфинансиране на държавите участници*

СОФИЯ, 2020

Публикацията е осъществена с финансовата подкрепа на ЕК/Евростат,
получена от НСИ съгласно договор за субсидия
№ 08142.2017.002-2017.422

НАЦИОНАЛЕН СТАТИСТИЧЕСКИ ИНСТИТУТ

ГРАДОВЕ И ТЕХНИТЕ ФУНКЦИОНАЛНИ
УРБАНИЗИРАНИ АРЕАЛИ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
2010 - 2018

Отговорен редактор: Антоанета Илкова

Автор: доц. д-р Йордан Калчев

Графично представяне на данните:
доц. д-р Йордан Калчев, Ирена Дудова

Предпечатна подготовка и печат:
„Образование и наука” ЕАД

URBAN AUDIT

Проект на Европейската комисия със съфинансиране на държавите участници

Основната цел на проекта Urban Audit на Европейската комисия е да произвежда и разпространява сравнима информация за включените в него градове и свързаните към тях функционални територии по основни показатели за демографското и социално-икономическото им състояние и развитие.

Проектът започва пилотно през 1999 година. С пълен обхват Urban Audit се провежда през 2003 г. за 15 държави - членки на Европейския съюз. През 2004 г. в изследването се включват десет нови държави членки, вкл. България, Румъния и Турция. Второто изчерпателно събиране на данни Urban Audit 2006/2007 включва 321 европейски града в ЕС-27 (от които 8 са най-големите български градове) и 36 допълнителни в Норвегия, Швейцария и Турция. През 2009 г. са събрани данни по 329 променливи за 323 града в ЕС и 47 в Норвегия, Швейцария, Турция и Хърватия.

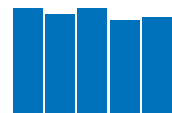
През следващите фази от проекта Националният статистически институт на Република България осигури информация за 18 града и 17 териториални образувания, съставени от 58 общини, формиращи техния хинтерланд. Това са градовете София, Пловдив, Варна, Бургас, Плевен, Русе, Видин, Стара Загора, Сливен, Добрич, Шумен, Перник, Ямбол, Хасково, Пазарджик, Благоевград, Велико Търново и Враца и техните ареали.

Методологично и информационно проектът Urban Audit непрекъснато се развива, като запазва основните си концепции. Промените са насочени към оптимизиране на сравнимостта, качеството и наличността на данните. Отразени са възникналите нови информационни потребности за целите на градската, регионалната и кохезионната политика на Европейския съюз.

За периода 2010 - 2012 г. Националният статистически институт осигурява и събира данни по утвърдената от Евростат номенклатура от демографски и социални индикатори. Въз основа на събраните данни е извършен подробен статистически анализ на демографското и социално-икономическото развитие на ареалите и техните центрове. Издадена е и е разпространена специална публикация, съдържаща голям брой таблични, графични и картографски представяния на събраната статистическа информация за страната, формираните ареали и техните урбанизирани центрове. Публикацията е издадена на български и английски език.

През следващата фаза от проекта за периода 2015 - 2016 г. част от събраната статистическа информация общо за страната и отделните ареали също е анализирана и графично представена на български и английски език в специална електронна публикация. Направени са аналитични сравнения на данните с тези от периода 2010 - 2012 година.

Настоящата публикация включва данни за периода 2010 - 2018 година. Анализът и представените в него статистически таблици, графични и картографски изображения проследяват настъпилите промени в демографското и социално развитие на утвърдените в страната функционални ареали и техните градски центрове.

I. ДЕМОГРАФСКИ ТЕНДЕНЦИИ В РАЗВИТИЕТО НА НАСЕЛЕНИЕТО В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Средногодишното население на Република България през първата фаза 2010 - 2012 г. на проекта Urban Audit е 7 420 хил. души. В резултат на естественото движение и външномиграционните процеси то намалява с 267 хиляди и през периода 2015 - 2016 г. е 7 153 хил. души. Намаляването на населението продължава и през следващите две години - с близо 102 хиляди. Неговият средногодишен брой през периода 2017 - 2018 г. е 7 050 хил. души, или спрямо периода 2010 - 2012 г. относителният размер на намалението е близо 5%. Между периодите 2010 - 2012 г. и 2015 - 2016 г. населението в градовете е намаляло със 119 хиляди, а в селата - със 148 хил. души. През следващите две години тази тенденция продължава като в градовете намалението на средногодишното население е малко над 51 хиляди. Приблизително толкова е и размерът на намалението на населението в селата. За целият период от 2010 до 2018 г. относителният размер на намалението на средногодишното население в градовете е 3.2%, а в селата - 9.6%.

Население към 31.12. по години и пол

Години	Общо	Мъже	Жени	Половата структура на населението през целия период се запазва. Приблизителното съотношение е: мъже - 48.6%; жени - 51.4%. В края на 2018 г. броят на мъжете е 3395.7 хиляди. Спрямо 2012 г. те са намалели със 149 хиляди. Намалението на жените за същия период е по-малко - около 135 хиляди и в края на 2018 г. те са 3604.3 хиляди. Гъстотата на населението през първия период е 67 души, а през втория - 64 души на 1 кв. км. В края на 2018 г. гъстотата на населението в страната е 63 души на 1 кв. км.
2001	7891 095	3841163	4049932	
2010	7504868	3629809	3875059	
2011	7327224	3566767	3760457	
2012	7284552	3545073	3739479	
2013	7245677	3524945	3720732	
2014	7202198	3502015	3700183	
2015	7153784	3477177	3676607	
2016	7101859	3449978	3651881	
2017	7050034	3422409	3627625	
2018	7000039	3395701	3604338	

Естествено движение на населението

Средногодишни демографски показатели за населението	2010 - 2012	2015 - 2016	2017 - 2018
Средногодишен брой на населението в страната	7420100	7152600	7050600
○ в градовете	5352300	5233000	5181700
○ в селата	2067800	1919600	1868900
Средногодишен брой живородени деца	71827	65467	63076
○ в градовете	54044	49110	47441
○ в селата	17783	16358	15635
Средногодишен брой починали лица	109235	108849	109159
○ в градовете	65758	67471	68215
○ в селата	43 477	41 378	40944

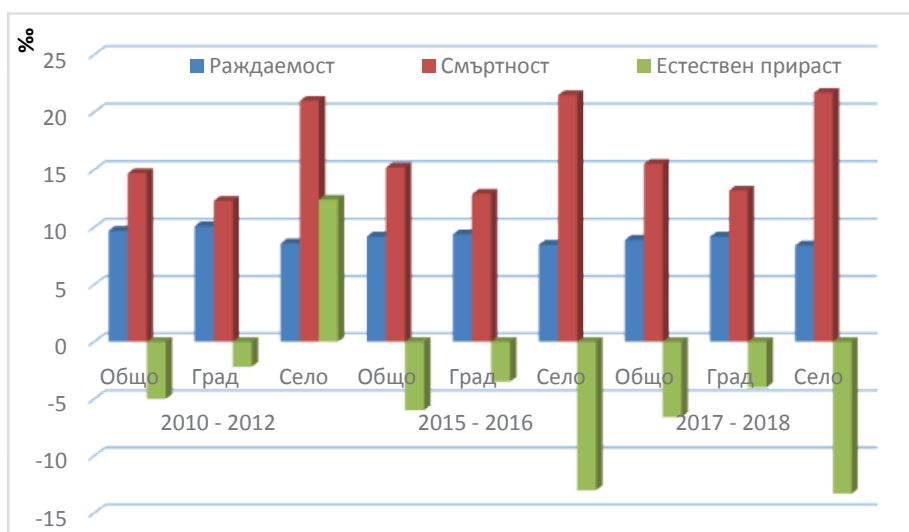
I. ДЕМОГРАФСКИ ТЕНДЕНЦИИ В РАЗВИТИЕТО НА НАСЕЛЕНИЕТО В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Коефициент на обща раждаемост ¹ - ‰	9.7	9.2	8.9
○ в градовете	10.1	9.4	9.2
○ в селата	8.6	8.5	8.4
Тотален коефициент на плодовитост - брой деца	1.50	1.53	1.56
<i>Коефициент на раждаемост за ЕС-28 - ‰</i>		10.0	9.8
<i>Тотален коефициент на плодовитост за ЕС-28 - бр. деца</i>		1.58	1.59
Коефициент на обща смъртност ² - ‰	14.7	15.2	15.5
○ в градовете	12.3	12.9	13.2
○ в селата	21.0	21.5	21.7
Стандартизиран коефициент на смъртност ³ - ‰	x	16.2	16.1
○ в градовете	14.0	14.2	14.5
○ в селата	15.8	17.0	17.6
Коефициент на преждевременна смъртност - ‰	23.0	21.6	21.0
○ в градовете	25.7	23.6	22.6
○ в селата	18.8	18.2	18.2
Коефициент на детска смъртност - ‰	8.5	6.5	6.1
○ в градовете	7.6	5.5	5.2
○ в селата	11.3	9.7	8.8
Средна продължителност на предстоящия живот - години	74.02	74.65	74.83
○ в градовете	74.92	75.54	75.69
○ в селата	72.00	72.62	72.80
<i>Коефициент на обща смъртност за ЕС-28 - ‰</i>		10.2	10.4
<i>Средна продължителност на предстоящия живот ЕС-28 - години</i>		80.6	80.9
Абсолютен естествен прираст - брой	-37408	-43381	-46083
○ в градовете	-11714	-18361	-20774
○ в селата	-25694	-25020	-25309
Относителен естествен прираст - ‰	-5.0	-6.0	-6.5
○ в градовете	-2.2	-3.5	-4.0
○ в селата	-12.4	-13.0	-13.5
<i>Относителен естествен прираст за ЕС-28 - ‰</i>		-0.2	-0.4

¹ Средногодишен брой на живородените деца на 1 000 души от средногодишното население за периода.

² Средногодишен брой на починалите лица на 1 000 души от средногодишното население за периода.

³ При изчисляване на коефициента за страната е използвано Европейско стандартно население, ревизирано от Евростат от 2013 г., а за градовете и селата населението на страната за съответните години.

Раждаемост, смъртност и естествен прираст - (в ‰)

Фертилното поведение на населението се характеризира с трайна тенденция на намаляване на родените деца. От близо 72 хиляди през периода 2010 - 2012 г. техният средногодишен брой намалява до 63 хиляди през 2018 г., независимо от слабата тенденция на нарастване на плодовитостта. Тоталният коефициент на плодовитост през 2018 г. е 1.56 деца, а през 2010 - 2012 г. - 1.50 деца.

Броят на починалите лица през целия период средногодишно се запазва около 109 хиляди, но равнището на смъртност се повишава. През последните две години коефициентът на обща смъртност е около 15.5‰. Много висок е той в селата, близо 22‰, поради значителното застаряване на населението в тях. Установява се тенденция на нарастване и на стандартизираните коефициенти за смъртност на населението в градовете и по-значително в селата. За страната той е малко над 16‰. Увеличава се разликата в смъртността на населението в градовете и селата. През периода 2010 - 2012 г. тя е 1.87‰, през 2015 - 2016 г. - 2.60‰ и 3.1‰ през периода 2017 - 2018 година. Равнището на общата смъртност сред мъжете остава по-високо (от 15.9 и 16.4‰ за целия период) от тази при жените - съответно 13.7 и 14.2‰.

През целия изследван период равнището на детската смъртност намалява и достига 6.1‰ през 2018 година.

Общо за населението коефициентът на преждевременната смъртност слабо намалява и през последните две години това се дължи на намаляването на този показател сред мъжете - от 30.5 за първия период до 22.6% през 2017 - 2018 година. Има покачване на този показател сред жените (от 14.8 на 18.3%), но той продължава да е по-нисък от този за мъжете.

Увеличава се абсолютният и относителният размер на отрицателния естествен прираст на населението. За последните две години населението средногодишно е намалявало с 46 хил. души, или с минус 6.5‰.

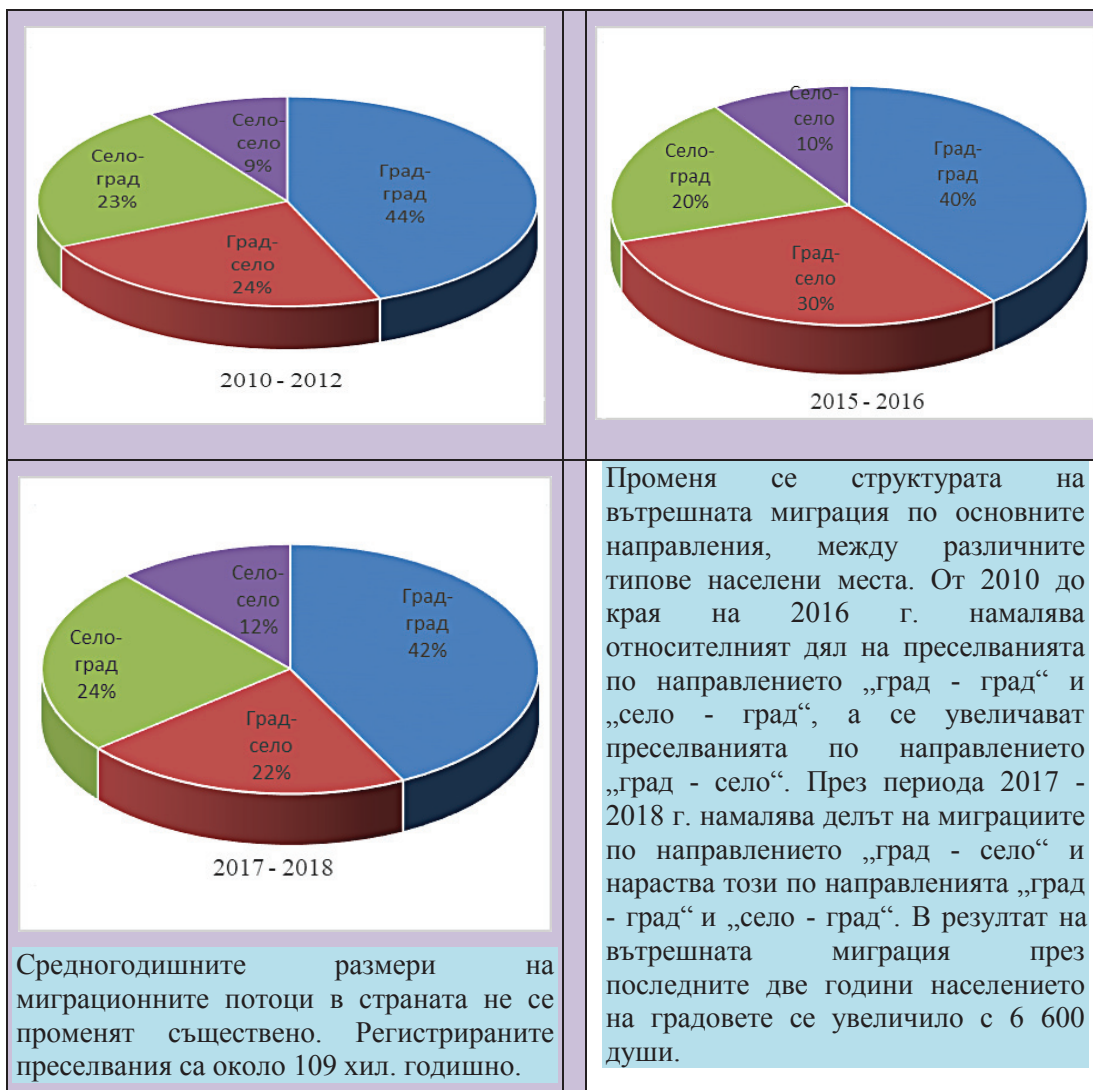
Механично движение на населението

Вътрешна и външна миграция на населението	2010 - 2012	2015 - 2016	2017 - 2018
Средногодишен брой на преселванията в страната	108179	107608	111641
○ от градовете в градовете	47566	42660	47454
○ от градовете в селата	25846	32755	24016
○ от селата в градовете	24809	21958	27315
○ от селата в селата	9958	10236	12856

Средногодишен брой на емигрантите от страната	17947	30020	32406
○ мъже	8634	15377	16559
○ жени	9312	14644	15847
Интензитет на емиграцията на населението - ‰	2.42	4.20	4.60
Средногодишен брой на имигрантите в страната	7448	23232	27578
○ мъже	4165	12217	13529
○ жени	3283	11015	14050
Интензитет на имиграцията на населението - ‰	1.00	3.24	3.91
Средногодишен външномиграционен прираст на населението	-10499	-6788	-4828
Относителен миграционен прираст на населението - ‰	-1.41	-0.95	-0.68
○ мъже	-1.24	-0.91	-0.89
○ жени	-1.58	-0.99	-0.50

Вътрешна миграция на населението

Структура на преселванията в страната по направления - в ‰

Външна миграция на населението

Външната миграция на населението продължава да оказва негативно влияние върху демографското развитие на страната. През целия период тя намалява броя на населението, влошава възрастова му структура и ограничава неговия възпроизводствен режим поради емиграцията предимно на младото население. Независимо от увеличаването на броя на лицата, които емигрират от страната, се установява трайна тенденция на нарастване на имиграционния процес към страната от завръщащи се български граждани и пристигащите да пребивават за продължително време в страната граждани на други държави. В резултат на увеличаването на имиграционния поток намалява по абсолютна и относителна стойност отрицателният прираст на населението.

За последните две години населението на страната е намаляло с 9 650 души в резултат на външната миграция, докато през периода 2015 - 2016 г. абсолютният размер на отрицателния прираст е 13 580, а за трите години (2010 - 2012 г.) миграционното салдо е повече от 30 хил. души.

Интензитет на емиграцията и имиграцията на населението - в %

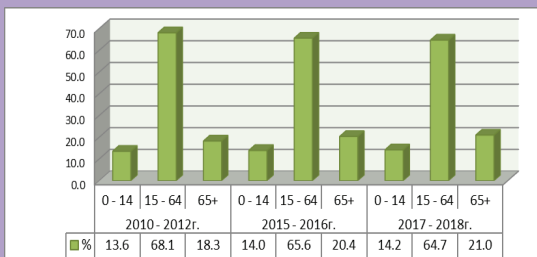
Възрастова структура на населението

Възрастова структура и демографски зависимости сред населението	2010 - 2012	2015 - 2016	2017-2018
Средногодишен брой на населението на възраст:			
○ от 0 до 14 години	1007150	999140	1003413
○ от 15 до 64 години	5054490	4 695390	4564850
○ на 65 и повече години	1358460	1458070	1482381
Относителен дял на населението на 65 и повече години - %	18.3	20.4	21.0
Средна възраст (медиана) на населението - години	42.7	43.5	44.0
Коефициент на възрастова зависимост ⁴ - %	46.8	52.3	55.0
Коефициент на демографско заместване ⁵ - %	71.7	62.7	64.7
Относителен дял на населението на възраст 65 и повече години в ЕС-28		18.9%	19.7%
Средна възраст (медиана) на населението в ЕС-28 - години	41.3	42.5	43.0

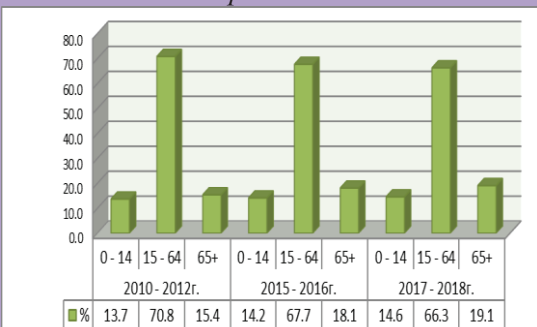
⁴ Коефициентът на възрастова зависимост е отношение между средногодишния брой на населението на възраст под 15 и на 65 и повече години на 100 души от средногодишното население на възраст от 15 до 64 години за съответния период.

⁵ Коефициентът на демографско заместване показва средногодишния брой на влизашите в трудоспособна възраст лица (15 - 19 години) на 100 средногодишно излизачи от трудоспособна възраст лица (60 - 64 години) през съответния период.

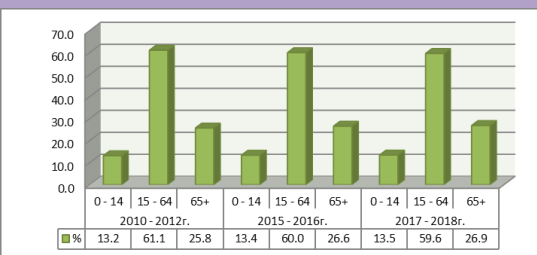
Общо

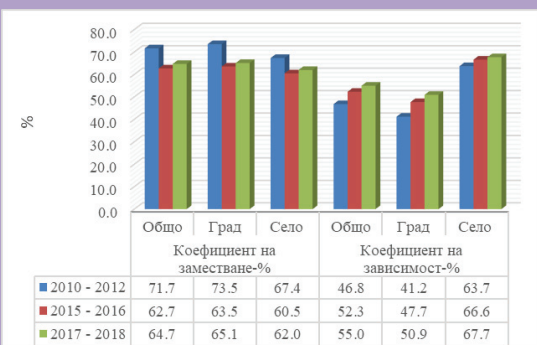
В градовете

В селата

Структура на средногодишното население по възраст и периоди - в %

Демографски зависимости сред населението

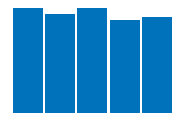
Продължава тенденцията на застаряване на населението. Увеличава се относителният дял на населението на възраст 65 и повече години. Намаляват броят и относителният дял на населението в икономически активната възраст 15 - 64 години. Този процес е по-силно изразен в селата. В тях населението на възраст на 65 и повече години е близо 27%, а в градовете - 19%.

Установява се слабо увеличение на относителният дял на най-младото население на възраст 0 - 14 години предимно в градовете. Това се дължи на по-високата раждаемост през периода 2008 - 2010 година.

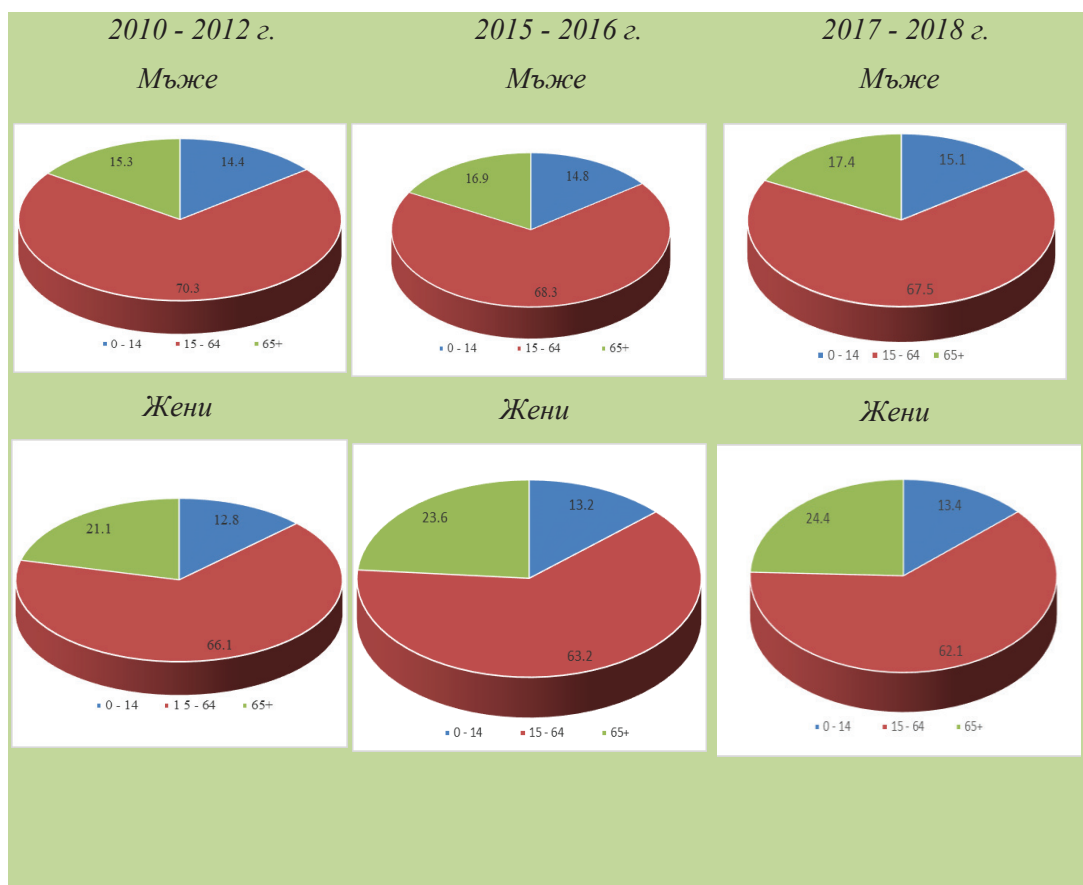
Процесът на остаряване е по-силно изразен сред жените отколкото сред мъжете. Делът на жените на възраст на 65+ години доближава 25% през 2018 година. Сред мъжете този дял е 17%. Разликата основно се дължи на по-високата обща и преждевременна смъртност сред мъжете и като следствие при мъжете е по-ниска средната продължителност на живота. Влияние оказва и по-високият интензитет на външната миграция на жените в младите възрасти.

Средната възраст на населението нараства от 43.5 през периода 2010 - 2012 г. на 43.7 години през 2017 - 2018 година.

Увеличава се демографската натовареност на населението в трудоспособна възраст с население от икономически неактивните възрасти. Коефициентът достига 55% през 2017 - 2018 година. По-голямо е нарастването на коефициента на демографска зависимост в градовете - от 41% през периода 2010 - 2012 г. на 51% през 2017 - 2018 година. В селата това съотношение нараства по-малко, но демографското натоварване има много по-голяма стойност - 64 през първия период и близо 68% през 2017 - 2018 година. Негативните тенденции в развитието на демографските процеси

оказват негативно влияние върху възпроизводството на трудовите ресурси в страната. За периода 2010 - 2012 г. коефициентът на демографско заместване общо в страната е близо 71%. През 2015 - 2016 г. той намалява до 63%. Промените във възрастовата структура на населението през последните две години повишават неговата стойност до 64.7%. Повишаването (което е благоприятно) на коефициента на заместване се проявява с еднакъв размер в градовете и селата.

Структура на населението по пол, възраст и периоди - в %

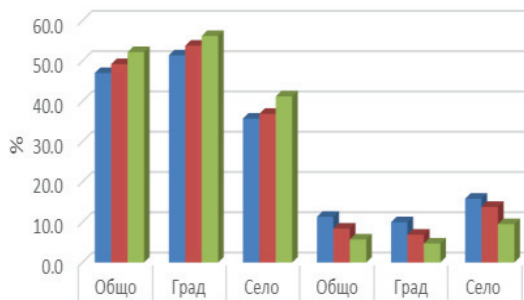
Икономическа активност на населението

Икономическа активност, заетост и безработица на населението	2010 - 2012	2015 - 2016	2017 - 2018
Средногодишен брой на работната сила - хил.	3 371	3 300	3342
Средногодишен брой на зетите лица - хил.	2991	3 024	3152
Средногодишен брой на безработните лица - хил.	380	276	190
Коефициент на икономическа активност - %	53.0	53.7	55.4
Коефициент на заетост (15+ г.) - %	47.0	49.2	52.2
Коефициент на безработица (15+г.) - %	11.3	8.6	5.7
Коефициент на заетост в ЕС28 - (20-64 г.) %	68.5	70.6	72.7
Коефициент на безработица в ЕС-28-%	9.4	9.0	7.2

Средногодишният брой на зетите лица се увеличава, независимо от намаляването на населението на възраст 15 – 64 години, респ. намаляването на икономически активното население. От 2 991 хиляди през 2010 - 2012 г. техният брой достига 3 152 хил. души през периода 2017 - 2018 година. За същите времеви интервали средногодишният брой на безработните намалява два пъти - от 380 на 190 хиляди.

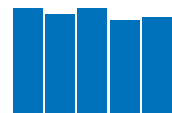
Пазарът на труда осигурява по-голяма заетост на активното население. Общо за населението на 15 и повече години заетостта за целия период нараства от 47 на 52%. Заетостта сред мъжете е по-висока (58%) от тази на жените - 47%. Най-висока е заетостта сред населението на 35 - 54 години - над 82%.

Коефициентът на безработица общо в страната намалява от 11.3 през началния наблюдаван период на 5.7% през 2017 - 2018 година. В градовете равнището на безработица е по-ниско от това в селата. Трайно най-висока е безработицата сред населението на 15 - 24 години - 12.8% през периода 2017 - 2018 година.

	Коефициент на заетост-%			Коефициент на безработица-%		
	Общо	Град	Село	Общо	Град	Село
■ 2010 - 2012	47.0	51.4	35.7	11.3	10.0	15.8
■ 2015 - 2016	49.2	53.8	36.9	8.4	6.9	13.8
■ 2017 - 2018	52.2	56.2	41.2	5.7	4.7	9.5

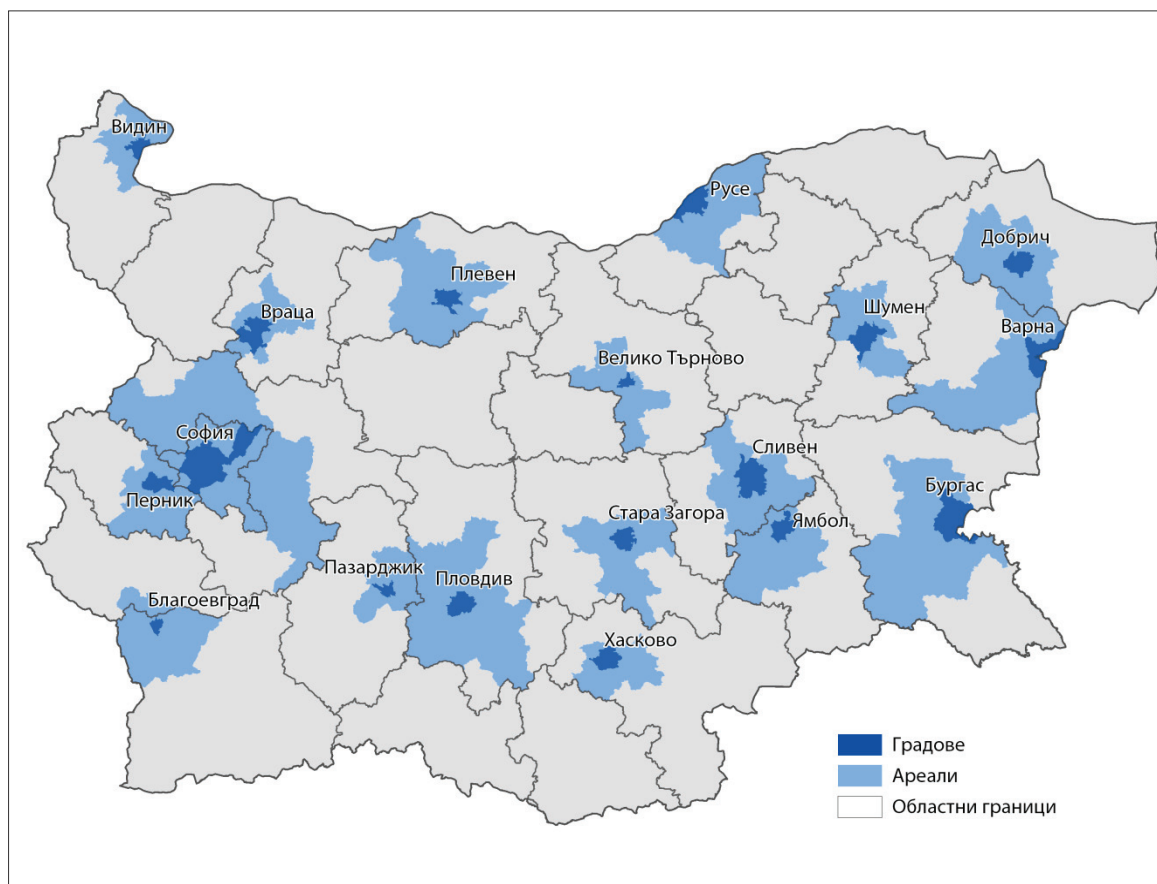
Коефициенти на заетост и безработица на населението на 15 и повече години: общо и по местоживееие - в %

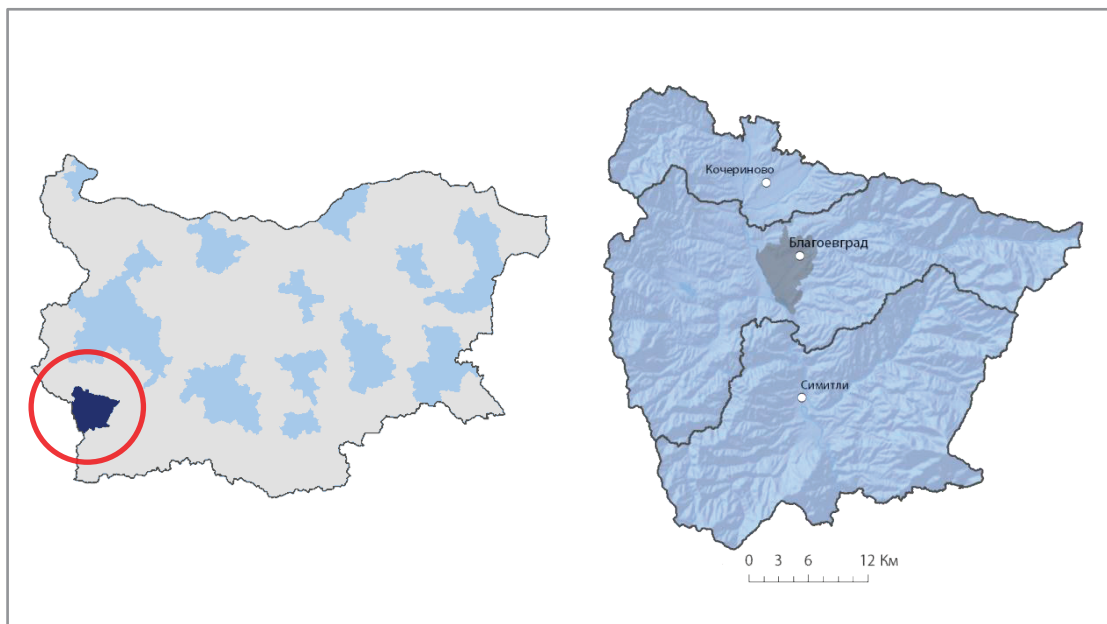
II. НАСЕЛЕНИЕ И ДЕМОГРАФСКИ ТЕНДЕНЦИИ В РАЗВИТИЕТО НА АРЕАЛИТЕ

В съответствие с критериите на проекта Urban Audit 2012 в Република България са формирани 17 ареала, които имат важно значение за стопанското и регионалното развитие на страната. Средногодишното население, живеещо в тях през периода 2010 - 2012 г. е 4 261 хиляди. В съответствие с общото намаление на населението в страната намалява и населението на ареалите и през 2015 - 2016 г. то е 4 202 хиляди. Тенденцията на намаляване на населението се запазва и през следващите две години. Средногодишното население през периода 2017 - 2018 г. е 4 182 хиляди, или с 20 хиляди по-малко. Като се има предвид, че средното население на страната от периода 2010 - 2012 г. е намаляло с близо 370 хил. души, или с 5%, а населението в ареалите със 79 хиляди, или с 1.9%, следва заключението за наличие на процес на концентрация на населението в по-големите градове и техните урбанизирани територии. В края на 2018 г. 59.3% от населението на страната живее в обособените ареали, докато през 2010 - 2012 г. този относителен дял е бил 57.4%. Преобладаващата част (76.3%) от населението на обособените ареали живее в техните урбанистични центрове (градовете). През 2010 - 2012 г. този дял е бил 76.0%, а през 2015 - 2016 г. - 77.8%. Ареалите обхващат 25% от територията на страната (27 914 кв. км).

Географско разположение на ареалите и техните центрове

Ареал с център гр. Благоевград

Ареал с център гр. Благоевград. Общини, включени в ареала, средногодишно население, площ на общините и гъстота на населението (жители на 1 кв. км) по периоди

Община	Площ (км ²)	2010 - 2012 г.		2015 - 2016 г.		2017 - 2018 г.	
		Население	Гъстота	Население	Гъстота	Население	Гъстота
BLG03	Благоевград	620.1	76927	124	75929	122	75591
BLG44	Симитли	553.0	14486	26	13720	25	13469
KNL27	Кочериново	182.3	5460	30	4766	26	4516
BG016L1	Ареал	1355.4	96873	71	94414	70	93576

Естествено движение на населението

Брой и естествено движение на населението	2010 - 2012	2015 - 2016	2017 - 2018
Средногодишен брой на населението в ареала	96873	94414	93576
○ мъже	46723	45334	44909
○ жени	50150	49080	48667
Средногодишен брой живородени деца в ареала	949	932	865
Средногодишен брой починали лица в ареала	1104	1158	1187
Абсолютен естествен прираст в ареала - брой	-155	-226	-323
Коефициент на обща раждаемост в ареала - ‰	9.80	9.87	9.24
Коефициент на обща смъртност в ареала - ‰	11.40	12.27	12.68
Относителен естествен прираст в ареала - ‰	-1.60	-2.39	-3.45
Средногодишен брой на населението в центъра на ареала	70466	69589	69387
○ мъже	33631	32986	32866
○ жени	36835	36603	36521
Средногодишен брой живородени деца в центъра на ареала	742	731	695

Средногодишен брой починали лица в центъра на ареала	615	664	734
Абсолютен естествен прираст в центъра на ареала	127	67	-39
Коефициент на обща раждаемост в центъра на ареала - ‰	10.53	10.50	10.02
Коефициент на обща смъртност в центъра на ареала - ‰	8.73	9.54	10.58
Относителен естествен прираст в центъра на ареала - ‰	1.80	0.96	-0.56

Средногодишното население на ареала за целия период от 2010 г. намалява с повече от 3 хил. души. Равнището на раждаемост в ареала е по-високо от това в страната, но също намалява и през 2017 - 2018 г. е 9.2‰. Коефициентът на смъртност (12.7‰) е по-нисък от този за страната, но следва тенденция на увеличаване. Естественият прираст на населението е отрицателен и се изменя от 1.6‰ на 3.4‰.

Населението в центъра на ареала (гр. Благоевград) е намаляло с 1 000 души. Раждаемостта е сравнително висока и слабо намалява, но равнището на смъртност се увеличава с 3‰, в резултат на което естественият прираст в края на периода има, макар и незначителна, отрицателна стойност.

Механично движение на населението

Показатели за миграцията на населението	2010 - 2012	2015 - 2016	2017 - 2018
Средногодишен брой на заселилите се в ареала лица	1410	1782	2023
Средногодишен брой на изселилите се от ареала лица	1590	2086	2259
Абсолютен механичен прираст на населението в ареала	-180	-304	-236
Относителен механичен прираст на населението в ареала - ‰	-1.84	-3.23	-2.24
Средногодишен брой на заселилите се в центъра на ареала лица	1146	1205	1469
Средногодишен брой на изселилите се от центъра на ареала лица	1435	1635	1624
Абсолютен механичен прираст на населението в центъра на ареала	-289	-430	-156
Относителен механичен прираст на населението в центъра на ареала - ‰	-4.10	-6.18	-2.24

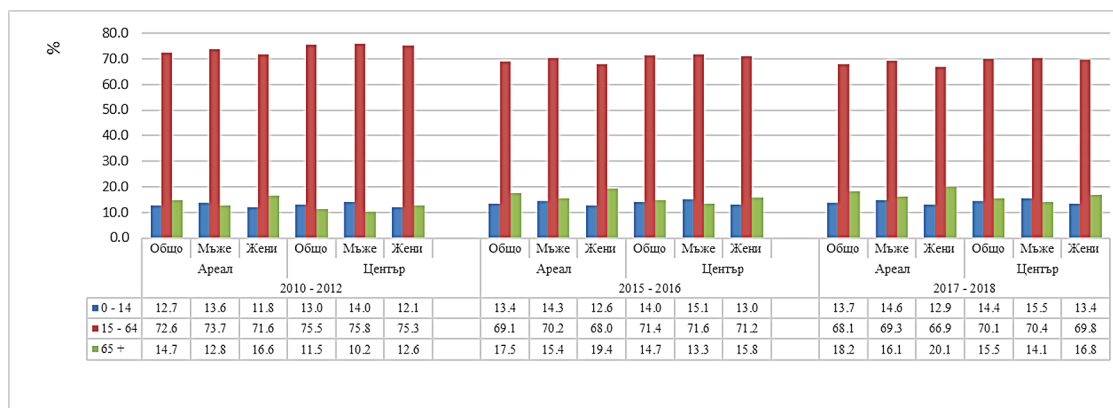
Възrastова структура на населението

Средногодишен брой на населението по възраст	2010 - 2012	2015 - 2016	2017 - 2018
Население на възраст 0 - 14 години в ареала	12268	12676	12864
Население на възраст 15 - 64 години в ареала	70317	65231	63703
Население на възраст 65 и повече години в ареала	14287	16508	17009
Население на възраст 0 - 14 години в центъра на ареала	9165	9730	9987
Население на възраст 15 - 64 години в центъра на ареала	53229	49659	48621
Население на възраст 65 и повече години в центъра на ареала	8072	10200	10779
Средна възраст на населението в ареала - години	40.7	42.2	42.6
Средна възраст на населението в центъра на ареала - години	39.0	40.7	41.1

Тенденцията на намаляване на населението през целия период след 2010 г. е съпроводена с промени във възрастовата структура на населението. Общо за ареала с 1% се увеличава относителният дял на населението на възраст до 14 години. Намалява дялът на населението във трудоспособните възрасти (15 - 64 г.) и се увеличава с близо 4% дялът на населението на 65 и повече години.

В центъра на ареала гр. Благоевград дялът на най-младото население се увеличава с 1.4%. Тук също намалява дялът на населението на възраст 15 - 64 г. с повече от 5%, но този дял е по-висок от показателя общо за ареала. Увеличава се относителният дял на най-възрастното население в града от 11.5 на 15.5%, но относителният дял на тази възрастова група е по-малък с 4% от този общо за ареала.

Средната възраст на населението в ареала и в града за целия период се е увеличила с 2 години.

Възrastова структура (в %) на средногодишното население в ареала и неговия център

Коефициенти (в %) на демографски зависимости и демографско заместване в ареала и центъра - общо и по пол

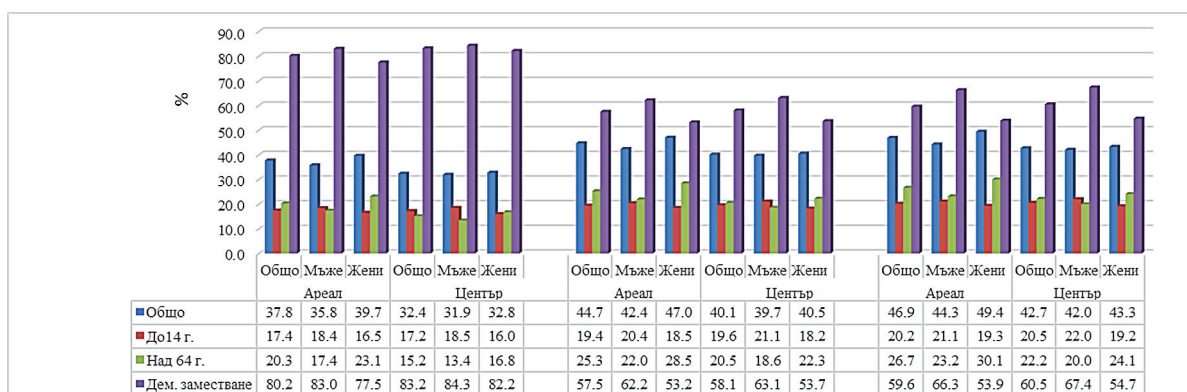
Влошават се показателите за демографското натоварване на населението от икономически активните възрасти, измерена чрез коефициента на възрастова зависимост. На 100 лица в независимите възрасти през 2010 - 2012 г. близо 38 са тези от зависимите възрасти и техният брой се увеличава до 47 през 2017 - 2018 година. Това съотношение в центъра на ареала нараства с 10 души от зависимите възрасти и достига близо 43%. Увеличаването на демографското натоварване на населението се дължи предимно от увеличаване на населението на възраст над 64 години.

Коефициентът на демографско заместване намалява с 28% в ареала и с близо 30% в центъра до 2015 - 2016 г., но през последните две години има слабо покачване от 2% общо за ареала и за града.

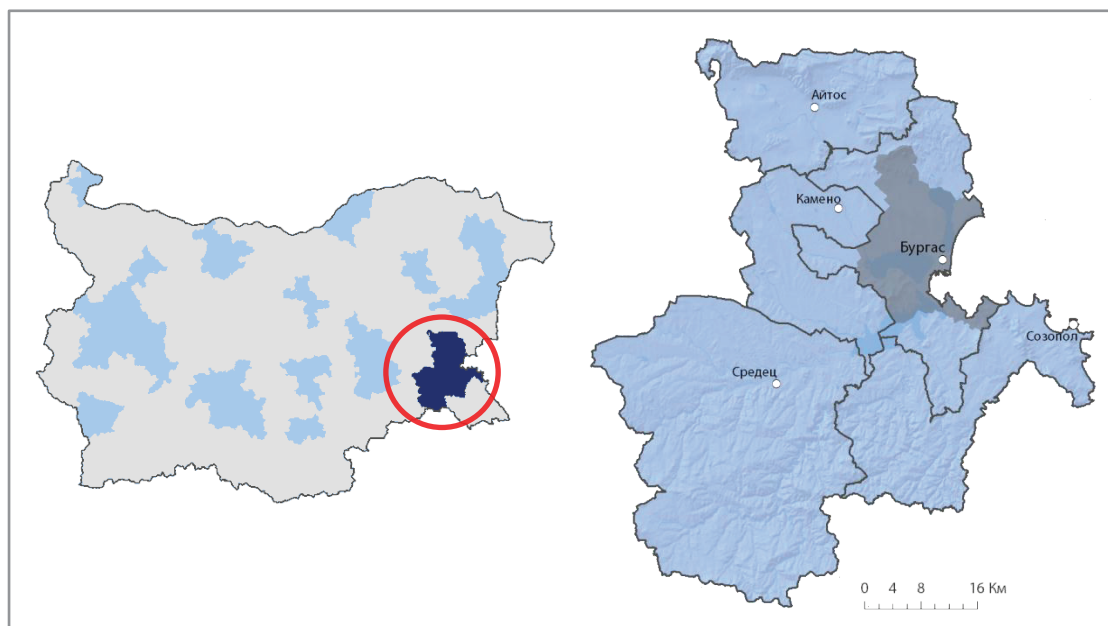
2010 - 2012

2015 - 2016

2017 - 2018

Ареал с център гр. Бургас

Ареал с център гр. Бургас. Общини, включени в ареала, средногодишно население, площ на общините и гъстота на населението (жители на 1 кв. км) по периоди

Община	Площ (кв. км)	2010 - 2012 г.		2015 - 2016 г.		2017 - 2018 г.		
		Население	Гъстота	Население	Гъстота	Население	Гъстота	
BGS01	Айтос	402.9	29508	73	28231	70	28053	70
BGS04	Бургас	559.2	209224	374	209472	375	209149	374
BGS08	Камено	354.9	11258	32	10121	29	9970	28
BGS21	Созопол	480.1	14020	29	12771	27	12893	27
BGS06	Средец	1149.9	15468	14	14906	13	14688	13
BG004L2	Ареал	2947.0	279478	95	275500	93	274754	93

Естествено движение на населението

Брой и естественото движение на населението	2010 - 2012	2015 - 2016	2017 - 2018
Средногодишен брой на населението в ареала	279477	275500	274754
○ мъже	135453	132691	132029
○ жени	144025	142809	142725
Средногодишен брой живородени деца в ареала	2874	2674	2520
Средногодишен брой починали лица в ареала	3537	3556	3610
Абсолютен естествен прираст в ареала - брой	-155	-882	-1090
Коефициент на обща раждаемост в ареала - ‰	10.28	9.71	9.17
Коефициент на обща смъртност в ареала - ‰	12.66	12.91	13.14
Относителен естествен прираст в ареала - ‰	-2.37	-3.20	-3.97

Средногодишен брой на населението в центъра на ареала	196491	202892	202631
○ мъже	94589	96872	96469
○ жени	10192	106020	106163
Средногодишен брой живородени деца в центъра на ареала	1956	1 883	1801
Средногодишен брой починали лица в центъра на ареала	2158	2 300	2342
Абсолютен естествен прираст в центъра на ареала	127	-417	-541
Коефициент на обща раждаемост в центъра на ареала - ‰	9.96	9.28	8.89
Коефициент на обща смъртност в центъра на ареала - ‰	10.98	11.33	11.56
Относителен естествен прираст в центъра на ареала - ‰	-1.03	-2.05	-2.67

Показателите за раждаемост и смъртност на населението в ареала са малко по-благоприятни спрямо тези за страната, но независимо от това средногодишното население намалява с близо 4 700 души през целия наблюдаван период. В ареала равнището на раждаемост от 10.3‰ в началото на периода намалява до 9.2‰ през 2017 - 2018 година. Увеличава се смъртността и в резултат на това естественият прираст увеличава своята отрицателна стойност и достига близо -4‰.

В центъра на ареала раждаемостта е ниска и намалява до равнището за страната (8.9‰), а се увеличава смъртността. Стойността на естествения прираст се увеличава от -1‰ през 2010 - 2012 г. до 2.7‰ през 2017 - 2018 година.

Механично движение на населението

Показатели за миграцията на населението	2010 - 2012	2015 - 2016	2017 - 2018
Средногодишен брой на заселилите се в ареала лица	4294	5049	5865
Средногодишен брой на изселилите се от ареала лица	4376	5035	5323
Абсолютен механичен прираст на населението в ареала	-82	14	542
Относителен механичен прираст на населението в ареала - ‰	-0.03	0.05	1.97
Средногодишен брой на заселилите се в центъра на ареала лица	2962	3257	3923
Средногодишен брой на изселилите се от центъра на ареала лица	3220	3671	3549
Абсолютен механичен прираст на населението в центъра на ареала	-258	-414	375
Относителен механичен прираст на населението в центъра на ареала - ‰	-0.13	-2.04	1.85

Интензитет (в %) на преселванията на населението в ареала и центъра по периоди

Миграционните процеси след 2015 г. увеличават броя на населението в ареала. Механичният прираст е положителен и през последните две години неговият относителен размер е близо 2%.

Центърът на ареала също има положителен прираст (1.8%), но прирастът на града продължава да е отрицателен в резултат на изселванията на населението от него към периферията на ареала.

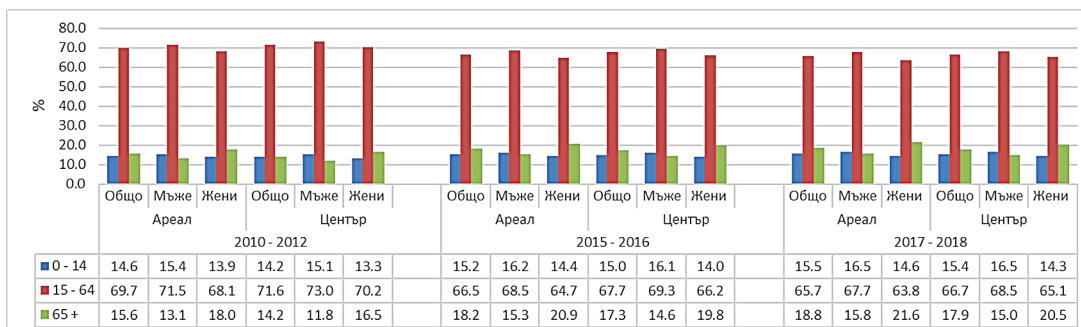
Възrastова структура на населението

Средногодишен брой на населението по възраст	2010 - 2012	2015 - 2016	2017 - 2018
Население на възраст 0 - 14 години в ареала	40905	41992	42679
Население на възраст 15 - 64 години в ареала	194924	183306	180419
Население на възраст 65 и повече години в ареала	43648	50202	51656
Население на възраст 0 - 14 години в центъра на ареала	27839	30494	31193
Население на възраст 15 - 64 години в центъра на ареала	140669	137302	135189
Население на възраст 65 и повече години в центъра на ареала	27983	35096	36250
Средна възраст на населението в ареала - години	41.0	42.2	42.5
Средна възраст на населението в центъра на ареала - години	40.7	42.0	42.2

Промените във възрастовата структура на населението се изразяват в незначително нарастване на относителния дял на населението до 14 годишна възраст. През 2017 - 2018 г. общо за ареала то е 15.5%. Намалява дялът на населението на възраст 15 - 64 години от 70% през 2010 - 2012г. на 66% през последните две години. Най-възрастното население се увеличава с 3% и през 2017 - 2018 г. то е близо 19%.

Същите тенденции в изменението на възрастовата структура на населението се установяват и в центъра на ареала, като намалението на трудоспособното население е с 5%, а на най-възрастното население с 3.7%.

Средната възраст на населението в ареала и града нараства с повече от 1 година.

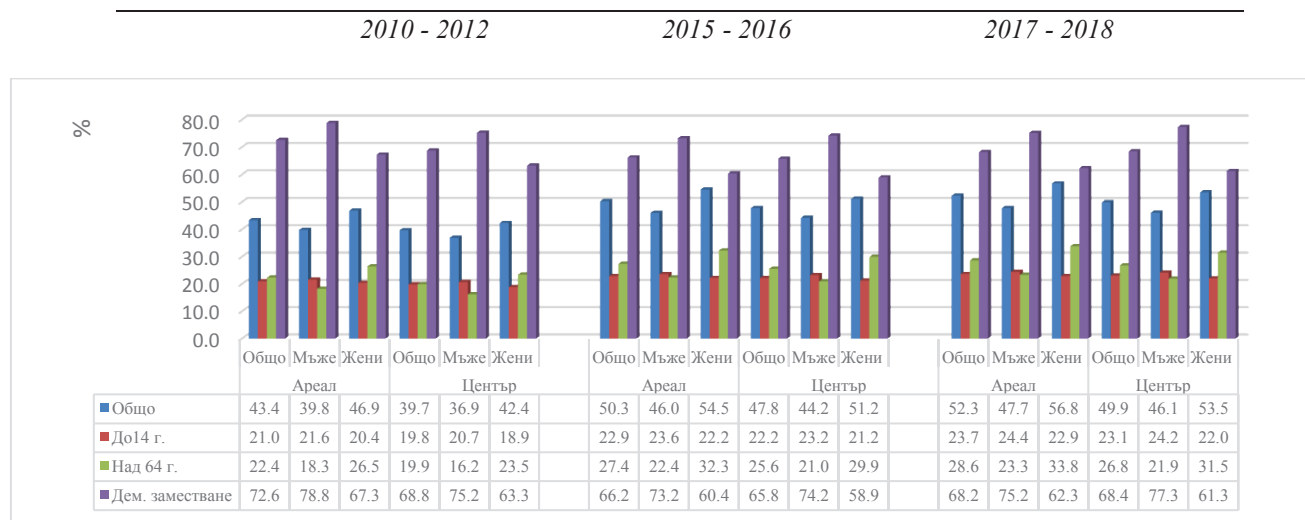
Възрастова структура (в %) на средногодишното население в ареала и неговия център

Коефициенти (в%) на демографски зависимости и демографско заместване в ареала и центъра - общо и по пол

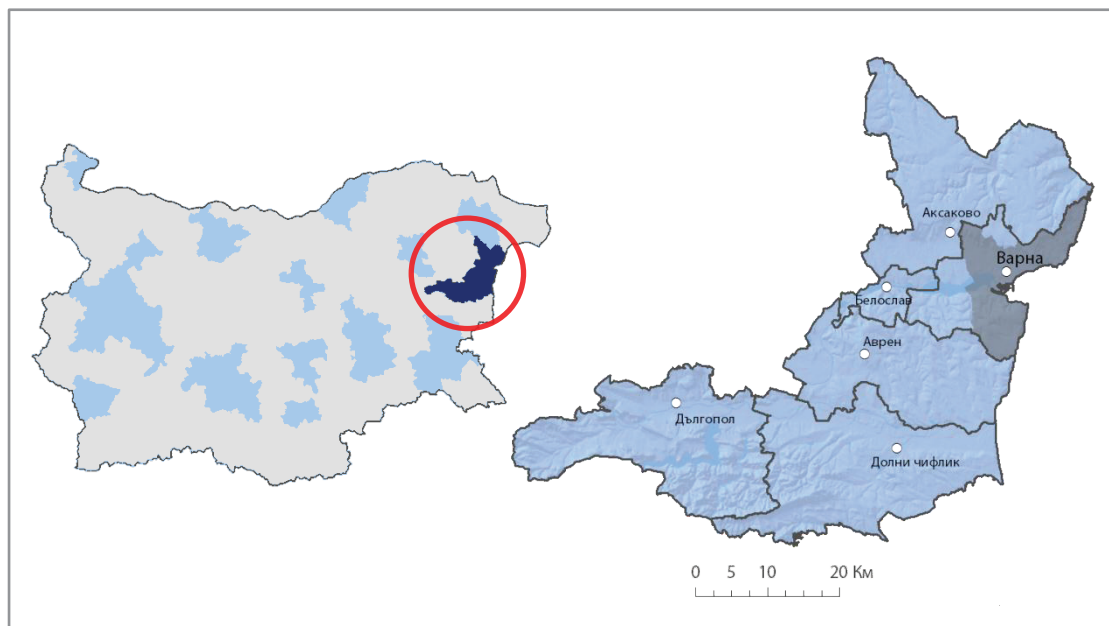
Увеличава се броят на лицата от зависимите възрасти спрямо броя на лицата от икономически активните възрасти. През 2010 - 2012 г. коефициентът на възрастова зависимост в ареала е бил 43% и достига 52% през 2017 - 2018 година.

В центъра на ареала това увеличение е малко по-голямо - от 40 на 50% . Нарастването на показателя за демографска зависимост се дължи предимно на увеличаване на възрастното население.

Влошава се възпроизводството на работната сила. Коефициентът на демографско заместване в ареала намалява с 4% през целия период, а в града неговата стойност през последните години се запазва на равнището от 2010 - 2012 година.

Ареал с център гр. Варна

Ареал с център гр. Варна. Общини, включени в ареала, средногодишно население, площ на общините и гъстота на населението (жители на 1 кв. км) по периоди

Община	2010 - 2012 г.		2015 - 2016 г.		2017 - 2018 г.		
	Площ (км ²)	Население	Гъстота	Население	Гъстота	Население	Гъстота
VAR01 Аврен	353.8	8835	25	9603	27	9343	26
VAR02 Аксаково	460.5	21218	46	20934	45	20749	45
VAR04 Белослав	60.1	11117	185	10654	177	10507	175
VAR06 Варна	237.5	336677	1418	343646	1447	344703	1451
VAR13 Долни чифлик	485.1	19228	40	18838	39	18651	38
VAR16 Дългопол	440.9	14227	32	13647	31	13435	30
BG003L2 Ареал	2037.9	411302	202	417321	205	417388	205

Естествено движение на населението

Брой и естественото движение на населението	2010 - 2012	2015 - 2016	2017 - 2018
Средногодишен брой на населението в ареала	411301	417321	417388
○ мъже	200367	203195	202947
○ жени	210934	214126	214441
Средногодишен брой живородени деца в ареала	4455	3978	3888
Средногодишен брой починали лица в ареала	4574	4962	5040
Абсолютен естествен прираст в ареала - брой	-119	-984	-1152
Коефициент на обща раждаемост в ареала - ‰	10.83	9.53	9.31
Коефициент на обща смъртност в ареала - ‰	11.12	11.89	12.07

Относителен естествен прираст в ареала - ‰	-0.29	-2.36	-2.76
Средногодишен брой на населението в центъра на ареала	328088	334822	335845
○ мъже	159148	162121	162373
○ жени	168940	172701	173472
Средногодишен брой живородени деца в центъра на ареала	3612	3183	3137
Средногодишен брой починали лица в центъра на ареала	3282	3652	3687
Абсолютен естествен прираст в центъра на ареала	329	-470	-550
Коефициент на обща раждаемост в центъра на ареала - ‰	11.01	9.51	9.34
Коефициент на обща смъртност в центъра на ареала - ‰	10.00	10.91	10.98
Относителен естествен прираст в центъра на ареала - ‰	1.00	-1.40	-1.64

През периода от 2010 до 2016 г. населението на ареала се е увеличило с 6 хил. души, или с 1.46%. Увеличението се дължи на положителния миграционен прираст. Показателите за естественото движение на населението са по-добри от тези за страната, но се наблюдава намаляване на раждаемостта и слабо повишаване на равнището на смъртност през целия изследван период. Тези две противоположни тенденции формират отрицателен естествен прираст, който от -0.3‰ в началото на периода достига -2.8‰ през 2017 - 2018 година. Той е компенсиран от положителния механичен прираст и затова през последните две години броят на населението не се е променил.

В резултат на миграцията населението в центъра на ареала се е увеличило с 1 200 души. Раждаемостта слабо намалява, а равнището на смъртност след 2015 г. е непроменено. Независимо от относително добрите стойности на тези показатели, естественият прираст на населението след 2015 г. е отрицателен и през 2018 е -1.6‰

Механично движение на населението

Показатели за миграцията на населението	2010 - 2012	2015 - 2016	2017 - 2018
Средногодишен брой на заселилите се в ареала лица	6479	8156	8498
Средногодишен брой на изселилите се от ареала лица	6280	7491	7473
Абсолютен механичен прираст на населението в ареала	199	665	1025
Относителен механичен прираст на населението в ареала - ‰	0.48	1.59	2.46
Средногодишен брой на заселилите се в центъра на ареала лица	5147	5947	6690
Средногодишен брой на изселилите се от центъра на ареала лица	5106	5863	5476
Абсолютен механичен прираст на населението в центъра на ареала	41	84	1214
Относителен механичен прираст на населението в центъра на ареала - ‰	0.13	0.25	3.61

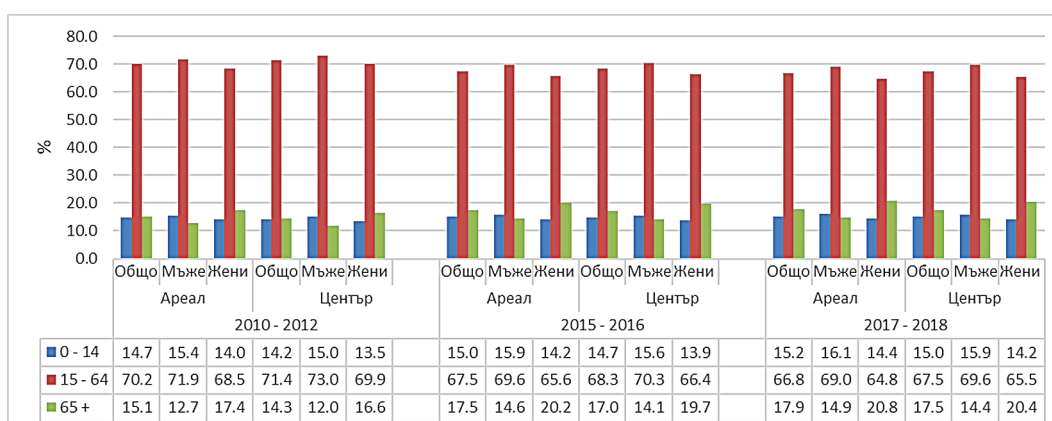

Възrastова структура на населението

Средногодишен брой на населението по възраст	2010 - 2012	2015 - 2016	2017 - 2018
Население на възраст 0 - 14 години в ареала	60523	62638	63539
Население на възраст 15 - 64 години в ареала	288586	281810	279018
Население на възраст 65 и повече години в ареала	62193	72873	74831
Население на възраст 0 - 14 години в центъра на ареала	46717	49282	50436
Население на възраст 15 - 64 години в центъра на ареала	234320	228628	226623
Население на възраст 65 и повече години в центъра на ареала	47050	56912	58786
Средна възраст на населението в ареала - години	40.3	41.6	41.9
Средна възраст на населението в центъра на ареала - години	40.1	41.5	41.8

Населението в ареала на възраст до 14 години през последните две години се е увеличило с близо хиляда души. Намалява населението в трудоспособните възрасти с близо 2 800 души и сега то съставлява близо 67% от населението на ареала. През периода 2010 - 2012 г. неговият относителен дял е бил 70%. Увеличават се броят и относителният дял на населението на 65 и повече години. От 2010 г. досега то се увеличило с повече от 12 хил. души, или от 15 на 18%.

Посочените промени във възрастовата структура на населението в ареала се дължат основно на развитието на населението в града, където през целия период населението на 15 - 64 г. е намаляло с 4%, а с над 3% се е увеличил относителният дял на най-възрастното население. Средната възраст на населението в ареала и града се покачва и доближава 42 години.

Възрастова структура (в %) на средногодишното население в ареала и неговия център

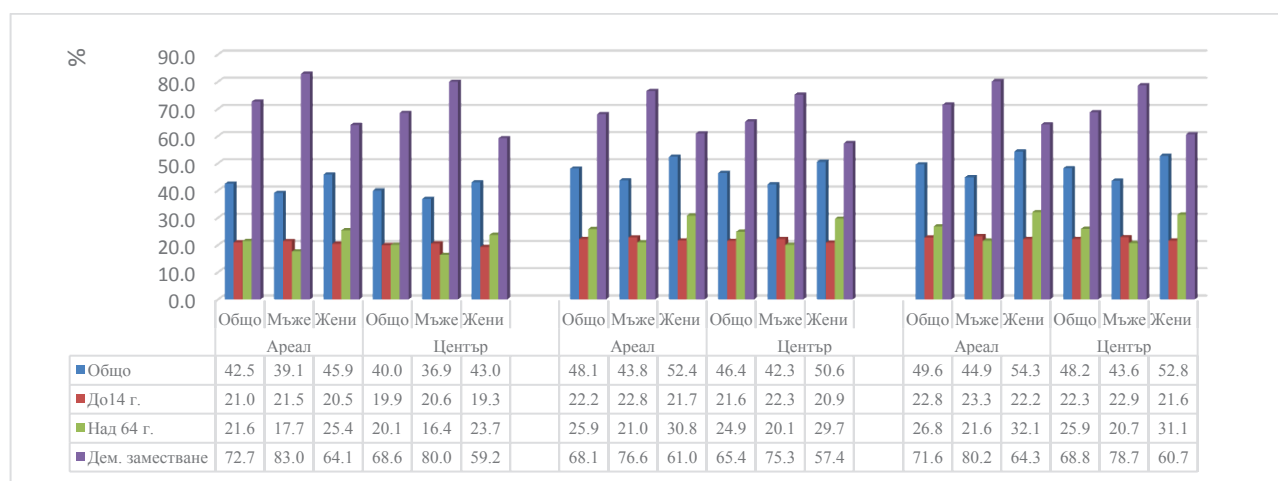
Коефициенти (в %) на демографски зависимости и демографско заместване в ареала и центъра - общо и по пол

Влошават се показателите за демографското натоварване на населението в ареала и в центъра. През 2017 - 2018 г. на 100 лица на възраст 15 - 64 години съответстват 48 лица от зависимите възрасти, или със 7 повече спрямо 2010 - 2012 година. След намаляване на показателя за демографско заместване през периода 2015 - 2016 г. през последните две години той достига равнището на 2010 - 2012 година - около 72%. Възможно обяснение за тези промени е миграцията към ареала и града през последните две години. Има се предвид, че в нея участва предимно младо население.

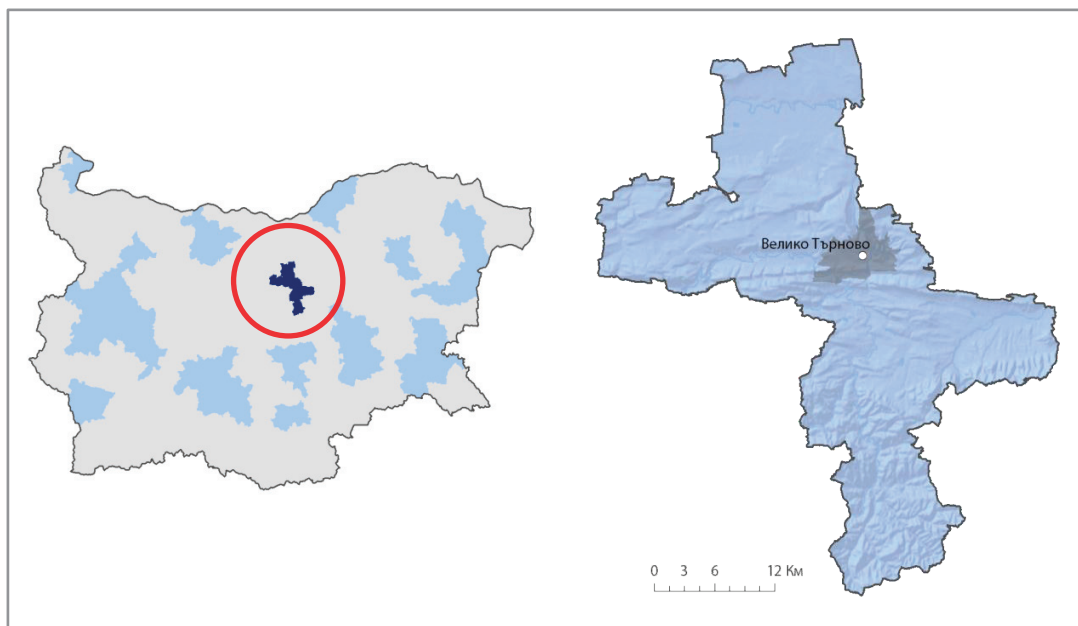
2010 - 2012

2015 - 2016

2017 - 2018

Ареал с център гр. Велико Търново

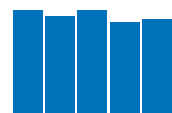

Ареал с център гр. Велико Търново. Общини, включени в ареала, средногодишно население, площ на общините и гъстота на населението (жители на 1 кв. км) по периоди

Община	Площ (кв. км)	2010 - 2012 г.		2015 - 2016 г.		2017 - 2018 г.		
		Население	Гъстота	Население	Гъстота	Население	Гъстота	
VTR04	Велико Търново	885.3	88455	100	87220	99	87042	98
BG017L1	Ареал							

Естествено движение на населението

Брой и естественото движение на населението	2010 - 2012	2015 - 2016	2017 - 2018
Средногодишен брой на населението в ареала	88455	87220	87042
○ мъже	42084	41776	41655
○ жени	46371	45444	45387
Средногодишен брой живородени деца в ареала	806	797	754
Средногодишен брой починали лица в ареала	1169	1113	1118
Абсолютен естествен прираст в ареала - брой	-362	-316	-364
Коефициент на обща раждаемост в ареала - ‰	9.12	9.14	8.66
Коефициент на обща смъртност в ареала - ‰	13.21	12.76	12.84
Относителен естествен прираст в ареала - ‰	-4.10	-3.62	-4.18
Средногодишен брой на населението в центъра на ареала	67978	68399	68706

○ мъже	32049	32560	32669
○ жени	35929	35840	36037
Средногодишен брой живородени деца в центъра на ареала	665	667	639
Средногодишен брой починали лица в центъра на ареала	681	680	707
Абсолютен естествен прираст в центъра на ареала	-16	-14	-69
Коефициент на обща раждаемост в центъра на ареала - ‰	9.78	9.74	9.29
Коефициент на обща смъртност в центъра на ареала - ‰	10.02	9.94	10.29
Относителен естествен прираст в центъра на ареала - ‰	-0.24	-0.20	-1.00

След 2015 г. броят на населението в ареала и неговия център не се променя съществено. Коефициентът на раждаемост, който до 2016 г. е 9.1‰, за последните две години намалява и дори е по-нисък от коефициента за страната. Равнището на смъртност (12.7 - 12.8‰) не се променя през последните четири години и е по-ниско от това през 2010 - 2012 година. Намалената раждаемост увеличава отрицателната стойност на естествения прираст до минус 4.2‰ през периода 2017 - 2018 г. спрямо 2015 - 2016 г., когато той е -3.6‰.

Същите тенденции са характерни и за демографските процеси в центъра на ареала, но в него раждаемостта е малко по-висока и смъртността по-ниска в сравнение с показателите за ареала и за страната. Естественият прираст, който до 2016 г. има минимална отрицателна стойност, близка до нула, през 2017 - 2018 г. достига -1‰.

Механично движение на населението

Показатели за миграцията на населението	2010 - 2012	2015 - 2016	2017 - 2018
Средногодишен брой на заселилите се в ареала лица	1801	2175	2494
Средногодишен брой на изселилите се от ареала лица	1682	2162	2290
Абсолютен механичен прираст на населението в ареала	119	13	204
Относителен механичен прираст на населението в ареала - ‰	1.35	0.15	2.34
Средногодишен брой на заселилите се в центъра на ареала лица	1687	1672	2021
Средногодишен брой на изселилите се от центъра на ареала лица	1609	1757	1762
Абсолютен механичен прираст на населението в центъра на ареала	79	-86	259
Относителен механичен прираст на населението в центъра на ареала - ‰	1.16	-1.25	3.77

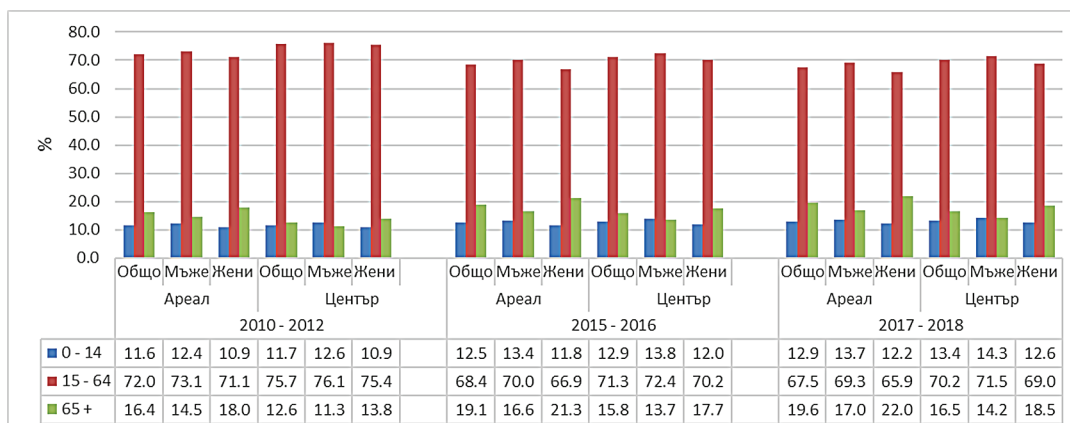

Възrastова структура на населението

Средногодишен брой на населението по възраст	2010 - 2012	2015 - 2016	2017 - 2018
Население на възраст 0 - 14 години в ареала	10259	10935	11231
Население на възраст 15 - 64 години в ареала	63715	59654	58772
Население на възраст 65 и повече години в ареала	14481	16632	17039
Население на възраст 0 - 14 години в центъра на ареала	7953	8817	9182
Население на възраст 15 - 64 години в центъра на ареала	51459	48762	48211
Население на възраст 65 и повече години в центъра на ареала	8567	10821	11312
Средна възраст на населението в ареала - години	41.7	42.6	42.8
Средна възраст на населението в центъра на ареала - години	39.8	40.9	41.1

В сравнение с 2010 - 2012 г. през 2017 - 2018 г. населението на възраст 0 - 14 години в ареала се увеличава с близо хиляда души. Увеличава се и населението на 65 и повече години с 2 600 души, или със 18%. В същото време приблизително с 5 хиляди или с 8% намалява населението в активните възрасти.

Тези промени са по-значими във възрастовата структура на населението в центъра. Намалението на трудоспособното население в него е близо 3 250 души, а най-възрастното население се е увеличило с 2 750, което съставлява прираст от 32%.

Възрастова структура (в %) на средногодишното население в ареала и неговия център

Коефициенти (в %) на демографски зависимости и демографско заместване в ареала и центъра - общо и по пол

Продължава нарастването на показателите за демографските зависимости сред населението. Общата демографската натовареност на трудоспособното население в ареала се увеличава от 39% през 2010 - 2012 г. на 48% през периода 2017 - 2018 година. На 100 лица на възраст 15 - 64 години това съотношение е нараснало с 3 души от населението до 14 годишна възраст и с повече от 6 души от населението на възраст 65 и повече години.

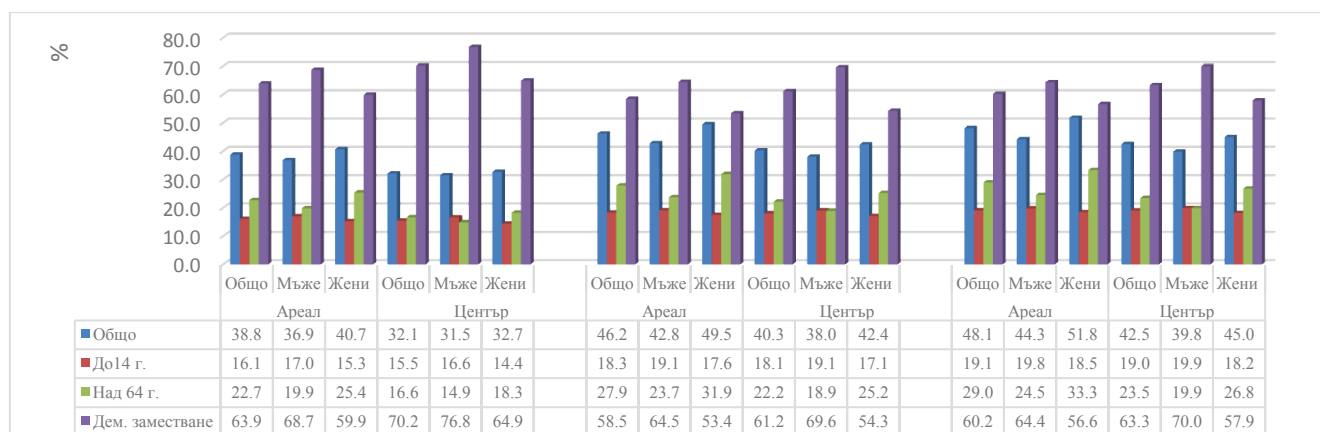
В града демографската зависимост се е увеличила с 3 и 7 души от съответните възрастови групи, а общо с 10 души на 100 лица в независимите възрасти.

В сравнение с периода 2010 - 2012 г. коефициентът на демографско заместване намалява по-малко в ареала - с 4%, отколкото в неговия център - със 7%, но в сравнение с периода 2015 - 2016 г. тези стойности са по-благоприятни.

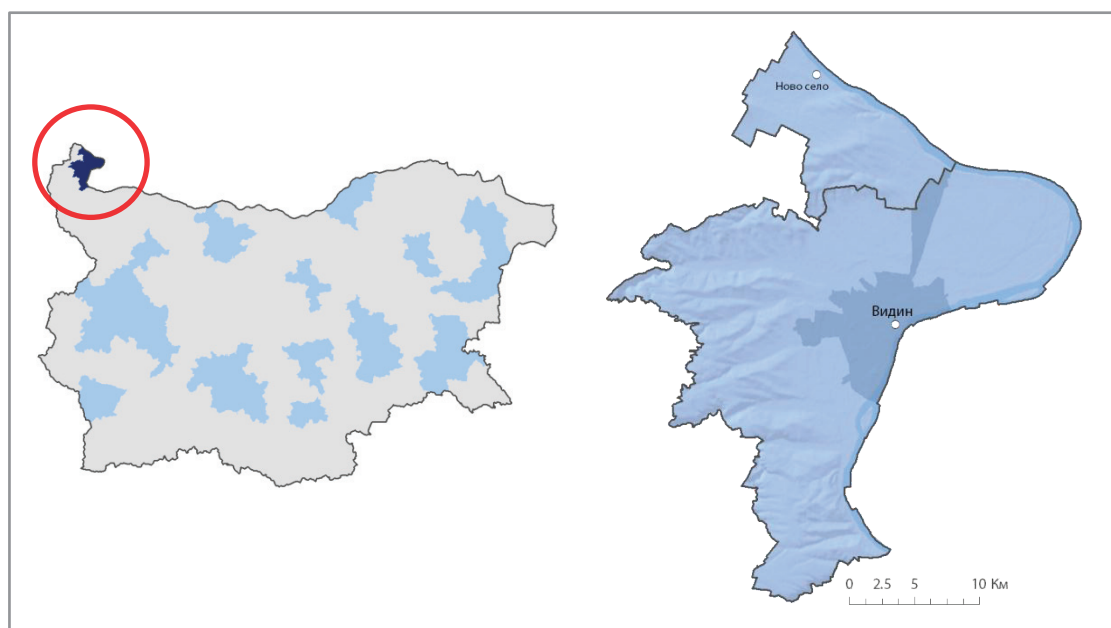
2010 - 2012

2015 - 2016

2017 - 2018

Ареал с център гр. Видин

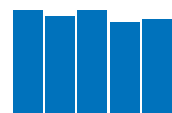

Ареал с център гр. Видин. Общини, включени в ареала, средногодишно население, площ на общините и гъстота на населението (жители на 1 кв. км) по периоди

		2010 - 2012 г.		2015 - 2016 г.		2017 - 2018 г.		
Община	Площ (кв. км)	Население	Гъстота	Население	Гъстота	Население	Гъстота	
VID09	Видин	512.9	63703	124	56396	110	54764	107
VID30	Ново село	109.5	3115	29	2737	25	2595	24
BG007L2	Ареал	622.4	66818	107	59133	95	57358	92

Естествено движение на населението

Брой и естественото движение на населението	2010 - 2012	2015 - 2016	2017 - 2018
Средногодишен брой на населението в ареала	66818	59133	57358
○ мъже	32350	28661	27775
○ жени	34468	30472	29583
Средногодишен брой живородени деца в ареала	494	350	351
Средногодишен брой починали лица в ареала	1193	1122	1070
Абсолютен естествен прираст в ареала - брой	-699	-773	-719
Коефициент на обща раждаемост в ареала - ‰	7.39	5.91	6.12
Коефициент на обща смъртност в ареала - ‰	17.85	18.97	18.65
Относителен естествен прираст в ареала - ‰	-10.46	-13.06	-12.54
Средногодишен брой на населението в центъра на ареала	48138	43198	42193

○ мъже	23298	20956	20433
○ жени	24840	22242	21760
Средногодишен брой живородени деца в центъра на ареала	406	286	281
Средногодишен брой починали лица в центъра на ареала	580	569	549
Абсолютен естествен прираст в центъра на ареала	-174	-284	-269
Коефициент на обща раждаемост в центъра на ареала - ‰	8.44	6.61	6.65
Коефициент на обща смъртност в центъра на ареала - ‰	12.05	13.17	13.01
Относителен естествен прираст в центъра на ареала - ‰	-3.61	-6.56	-6.36

След 2010 г. населението на ареала намалява с 9 500 души, или с 14%. Коефициентът на раждаемост (6‰) е значително по-нисък от този за страната и с най-ниска стойност спрямо останалите ареали. Поради застаряване на населението смъртността е много висока, около 18‰ през целия период и естественият прираст, който е отрицателен, достига стойност от -10.5‰ през 2010 - 2012 г. до нива близки до -13‰ през следващите години. Общо за страната естественият прираст е -6.5‰ през 2017 - 2018 година.

Негативни са демографските процеси и в центъра на ареала - гр. Видин. Населението за целия период е намаляло с 6 хил. души, или с 12%. Коефициентът на раждаемост също има ниски стойности през годините и не може да компенсира равнището на смъртност, което е около 13‰. След 2015 г. естественият прираст на населението в града е над -6‰. Установените трайни негативни тенденции в развитието на населението в ареала и неговия център ги поставят в изключително тежка демографска криза и непредвидима демографска перспектива.

Механично движение на населението

Показатели за миграцията на населението	2010 - 2012	2015 - 2016	2017 - 2018
Средногодишен брой на заселилите се в ареала лица	687	1000	1216
Средногодишен брой на изселилите се от ареала лица	1073	1860	1606
Абсолютен механичен прираст на населението в ареала	-386	-860	-390
Относителен механичен прираст на населението в ареала - ‰	-5.78	-14.54	-6.79
Средногодишен брой на заселилите се в центъра на ареала лица	646	542	829
Средногодишен брой на изселилите се от центъра на ареала лица	1082	1522	1170
Абсолютен механичен прираст на населението в центъра на ареала	-436	-980	-341
Относителен механичен прираст на населението в центъра на ареала - ‰	-9.06	-22.67	-8.07

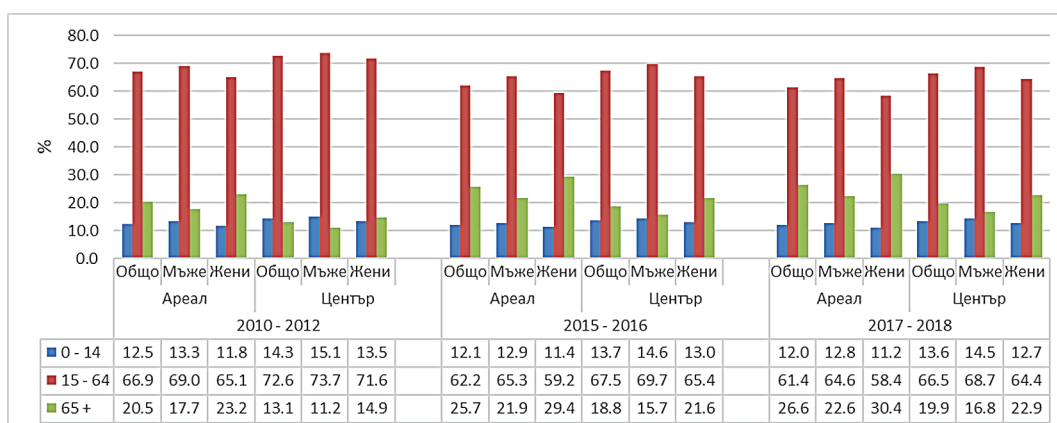
Възrastова структура на населението

Средногодишен брой на населението по възраст	2010 - 2012	2015 - 2016	2017 - 2018
Население на възраст 0 - 14 години в ареала	8362	7151	6879
Население на възраст 15 - 64 години в ареала	44732	36766	35234
Население на възраст 65 и повече години в ареала	13723	15216	15245
Население на възраст 0 - 14 години в центъра на ареала	6886	5935	5732
Население на възраст 15 - 64 години в центъра на ареала	34952	29155	28062
Население на възраст 65 и повече години в центъра на ареала	6301	8109	8399
Средна възраст на населението в ареала - години	44.6	46.7	47.3
Средна възраст на населението в центъра на ареала - години	40.9	43.5	44.4

Негативните тенденции в естественото движение на населението водят до неговото застаряване. След 2015 - 2016 г. повече от ¼ от населението е на възраст 65 и повече години. Относителният дял на хората във възрастите до 14 години се запазва и този дял е най-малък в сравнение с останалите ареали - 12%. Населението на възраст 15 - 64 години намалява с 9 500 души и неговият дял през 2017 - 2018 е 61%.

Застаряването на населението в града има същите тенденции. Населението на възраст до 14 г. неизменно е около 14%, но по брой непрекъснато намалява. Това се дължи на намаляването на броя и относителния дял на трудоспособното население. През 2017 - 2018 г. тази категория население е със 7 хиляди по-малко в сравнение с 2010 година и съставлява 66% от общото население. Увеличава се най-старото население по брой и относителен дял - от 13% през 2010 - 2012 г. на 20% през последните две години.

Средната възраст на населението се увеличава и през 2017 - 2018 г. в ареала тя е 47 г., а в центъра - 44 години.

Възрастова структура (в %) на средногодишното население в ареала и неговия център

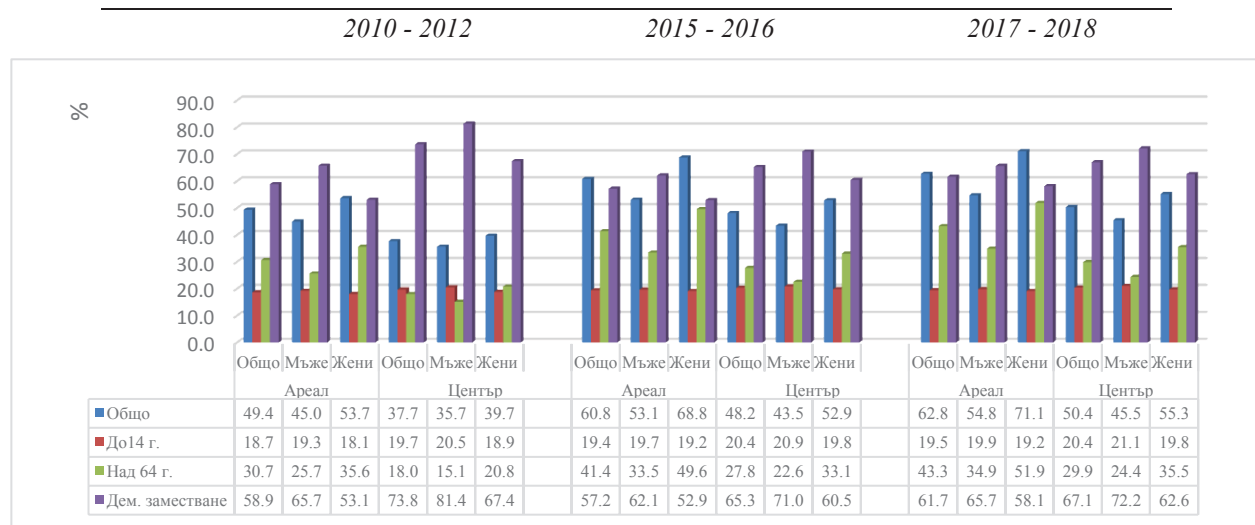
Коефициенти (в %) на демографски зависимости и демографско заместване в ареала и центъра - общо и по пол

Коефициентът на демографска зависимост е най-висок в сравнение с останалите ареали. От 49% през 2010 г. той нараства до 63% през 2017 - 2018 година. Увеличението се дължи преобладаващо на нарастване на дела на най-възрастното население.

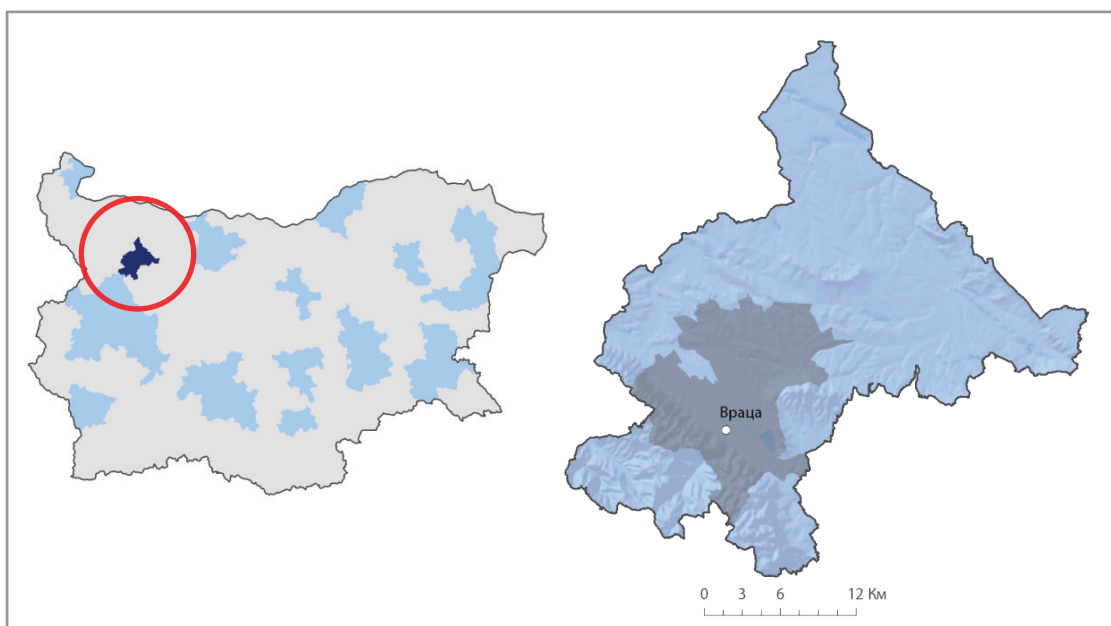
В центъра на ареала демографската зависимост също се увеличава - от 38% през 2010 - 2012 г. до 50% през последните две години. Демографското натоварване на населението в активните възрасти изцяло се дължи на увеличаването на броя и относителния дял на населението на 65 и повече години.

Възпроизводството на трудоспособното население също е в неблагоприятен режим независимо, че има слабо повишение на коефициента на заместване - от 57% през 2015 - 2016 г. на близо 62% през 2017 - 2018 година.

По-добър е този показател за центъра на ареала - гр. Видин. В сравнение с предходните две години коефициентът се увеличава с 2%, но намалява от 74% през 2010 - 2012 г. на 67% през 2017 - 2018 година.

Ареал с център гр. Враца

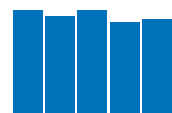

Ареал с център гр. Враца. Общини, включени в ареала, средногодишно население, площ на общините и гъстота на населението (жители на 1 кв. км) по периоди

		2010 - 2012 г.		2015 - 2016 г.		2017 - 2018 г.	
Община	Площ (кв. км)	Население	Гъстота	Население	Гъстота	Население	Гъстота
VRC10	Враца						
BG018L1	Ареал	706.2	73767	105	66347	94	65179
							92

Естествено движение на населението

Брой и естественото движение на населението	2010 - 2012	2015 - 2016	2017 - 2018
Средногодишен брой на населението в ареала	73767	66347	65179
○ мъже	35903	32355	31684
○ жени	37864	33992	33495
Средногодишен брой живородени деца в ареала	574	526	531
Средногодишен брой починали лица в ареала	1088	1040	1029
Абсолютен естествен прираст в ареала - брой	-514	-514	-498
Коефициент на обща раждаемост в ареала - ‰	7.79	7.92	8.15
Коефициент на обща смъртност в ареала - ‰	14.75	15.67	15.79
Относителен естествен прираст в ареала - ‰	-6.96	-7.75	-7.64

Средногодишен брой на населението в центъра на ареала	59835	53860	53102
○ мъже	28975	26061	25578
○ жени	30859	27799	27524
Средногодишен брой живородени деца в центъра на ареала	463	423	430
Средногодишен брой починали лица в центъра на ареала	734	721	715
Абсолютен естествен прираст в центъра на ареала	-271	-298	-286
Коефициент на обща раждаемост в центъра на ареала - ‰	7.74	7.85	8.09
Коефициент на обща смъртност в центъра на ареала - ‰	12.26	13.38	13.46
Относителен естествен прираст в центъра на ареала - ‰	-4.52	-5.52	-5.38

Негативните тенденции в демографското развитие на ареала с център гр. Враца продължават да се задълбочават. За целия период населението е намаляло с 8 600 души. Показателите за естественото движение на населението са под средните за страната. Равнището на смъртност се запазва около 15.7‰ и независимо от слабото увеличение на раждаемостта, естественият прираст е с висока отрицателна стойност -7.6‰.

Подобни са тенденциите и в центъра на ареала. В него населението е намаляло с повече от 6 хил. души, което показва, че намалението на населението на ареала се дължи предимно на намаляването му в неговия център. Коефициентът на раждаемост през целия период е по-нисък от този за страната и през 2017 - 2018 г. е 8.1‰ (7.7‰ през 2010 - 2012 г.). Смъртността през последните 4 години е около 13.4‰ и съответно естественият прираст е -5.4‰.

Механично движение на населението

Показатели за миграцията на населението	2010 - 2012	2015 - 2016	2017 - 2018
Средногодишен брой на заселилите се в ареала лица	730	1288	1625
Средногодишен брой на изселилите се от ареала лица	1363	2372	1843
Абсолютен механичен прираст на населението в ареала	-634	-1084	-218
Относителен механичен прираст на населението в ареала - ‰	-8.59	-16.33	-3.34
Средногодишен брой на заселилите се в центъра на ареала лица	682	856	1257
Средногодишен брой на изселилите се от центъра на ареала лица	1420	2032	1448
Абсолютен механичен прираст на населението в центъра на ареала	-738	-1176	-191
Относителен механичен прираст на населението в центъра на ареала - ‰	-12.33	-21.83	-3.60

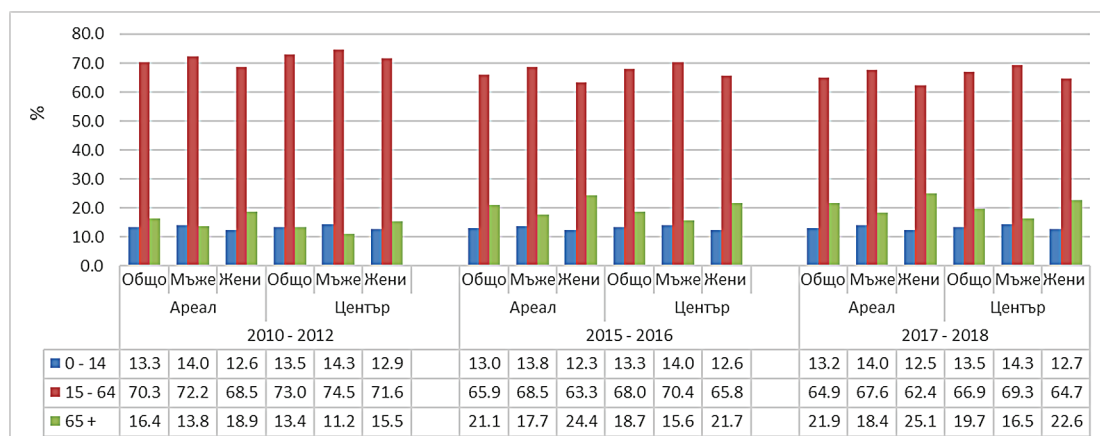
Възrastова структура на населението

Средногодишен брой на населението по възраст	2010 - 2012	2015 - 2016	2017 - 2018
Население на възраст 0 - 14 години в ареала	9779	8657	8633
Население на възраст 15 - 64 години в ареала	51882	43692	42300
Население на възраст 65 и повече години в ареала	12106	13999	14246
Население на възраст 0 - 14 години в центъра на ареала	8107	7152	7149
Население на възраст 15 - 64 години в центъра на ареала	43687	36620	35512
Население на възраст 65 и повече години в центъра на ареала	8041	10089	10442
Средна възраст на населението в ареала - години	42.5	44.8	45.2
Средна възраст на населението в центъра на ареала - години	41.3	43.9	44.5

Населението в ареала на възраст 15 - 64 години е намаляло с повече от 9 500 души. Основно това се дължи на намалението на тази група в населението на гр. Враца - близо с 8 хиляди. Броят и относителният дял на най-младото население в ареала се запазват без изменение. В сравнение с 2010 - 2012 г. се увеличава населението на възраст 65 и повече години и през 2017 - 2018 г. е 22%.

В града това население за същия период нараства от 13 на 20%.

Продължава застаряването на населението в ареала и града. Средната възраст на населението в тях е около 45 години.

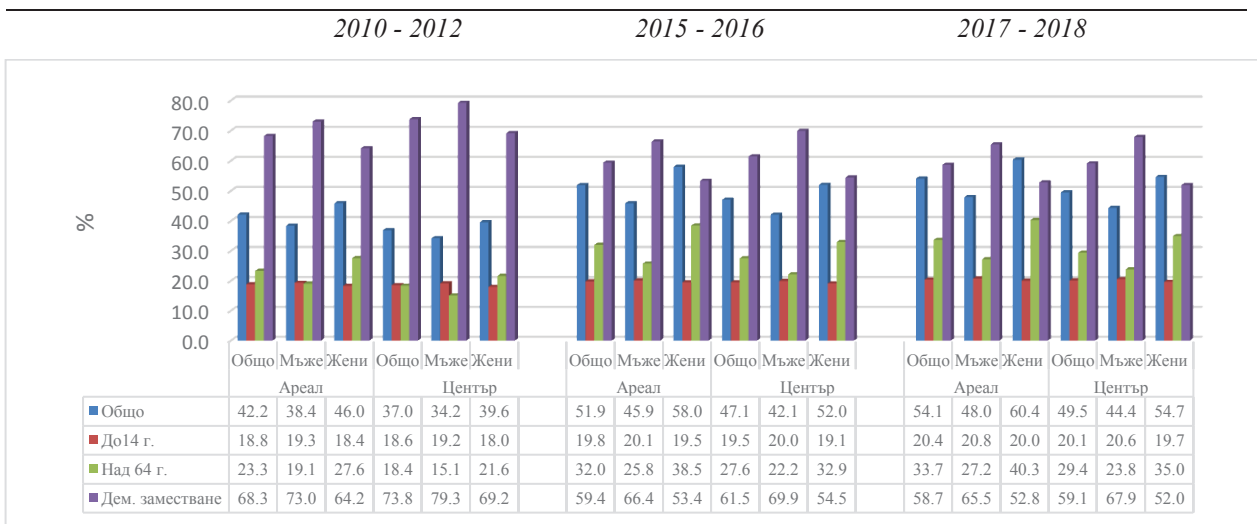
Възrastова структура (в %) на средногодишното население в ареала и неговия център

Коефициенти (в %) на демографски зависимости и демографско заместване в ареала и центъра - общо и по пол

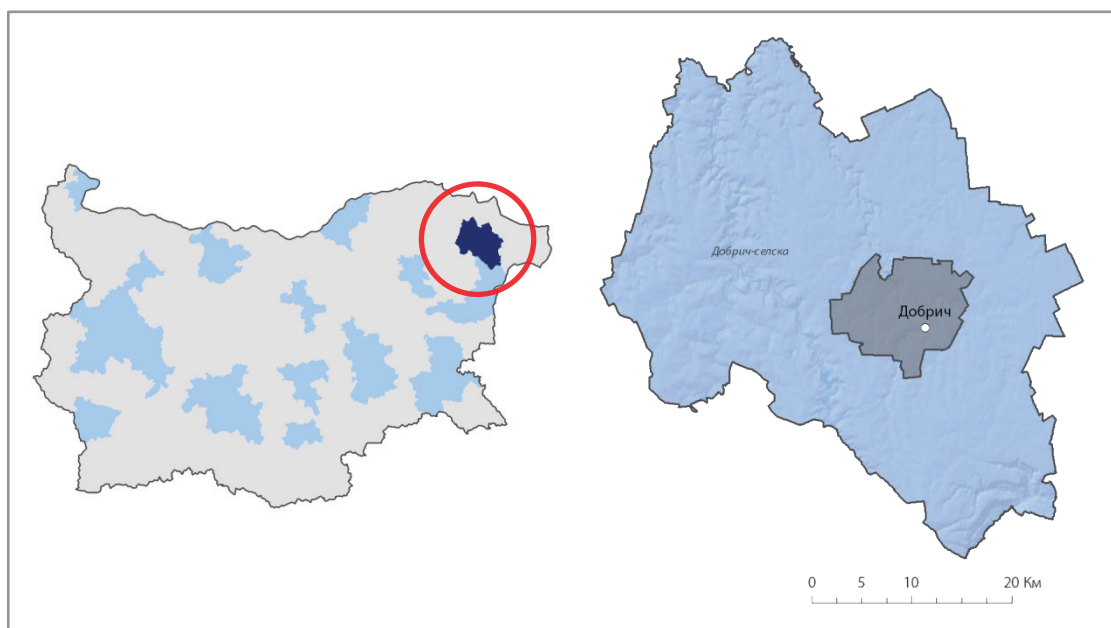
С близо 12% се е увеличил коефициентът на демографска зависимост в ареала и в града. През 2017 - 2018 г. на 100 души от населението на възраст 15 - 64 г. в ареала съответстват 54 лица от зависимите възрасти, а в центъра на ареала - 50. Увеличението на демографската натовареност се дължи на нарастване на дела на най-възрастното население.

Възпроизводството на активното население също бележи негативна тенденция. С близо 10% в ареала и с 12% в града намалява съотношението за демографското заместване. През 2010 - 2012 г. в ареала 100 лица, излизачи от трудоспособна възраст, са били замествани от 68, а през 2017 - 2018 г. - от 59 лица на възраст 15 - 19 години.

За града тези съотношения са съответно 100:74 и 100:59 лица.

Ареал с център гр. Добрич

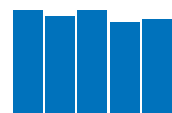

Ареал с център гр. Добрич. Общини, включени в ареала, средногодишно население, площ на общините и гъстота на населението (жители на 1 кв. км) по периоди

		2010 - 2012 г.		2015 - 2016 г.		2017 - 2018 г.		
Община	Площ (км ²)	Население	Гъстота	Население	Гъстота	Население	Гъстота	
DOB15	Добрич	1296.2	22868	18	21038	16	20600	16
DOB28	Добрич-град	109.0	91185	836	85847	788	84496	775
BG010L1	Ареал	1405.2	114053	81	106885	76	105096	75

Естествено движение на населението

Брой и естественото движение на населението	2010 - 2012	2015 - 2016	2017 - 2018
Средногодишен брой на населението в ареала	114053	106885	105096
○ мъже	55267	51668	50655
○ жени	58787	55217	54441
Средногодишен брой живородени деца в ареала	1054	864	808
Средногодишен брой починали лица в ареала	1603	1574	1660
Абсолютен естествен прираст в ареала - брой	-550	-710	-853
Коефициент на обща раждаемост в ареала - ‰	9.24	8.08	7.68
Коефициент на обща смъртност в ареала - ‰	14.06	14.72	15.80
Относителен естествен прираст в ареала - ‰	-4.82	-6.64	-8.11

Средногодишен брой на населението в центъра на ареала	91185	85847	84496
○ мъже	43825	41139	40361
○ жени	47360	44708	44135
Средногодишен брой живородени деца в центъра на ареала	834	691	643
Средногодишен брой починали лица в центъра на ареала	1074	1083	1166
Абсолютен естествен прираст в центъра на ареала	-240	-392	-523
Коефициент на обща раждаемост в центъра на ареала - ‰	9.15	8.05	7.61
Коефициент на обща смъртност в центъра на ареала - ‰	11.78	12.61	13.80
Относителен естествен прираст в центъра на ареала - ‰	-2.63	-4.56	-6.19

Населението на ареала намалява с 9 хил. души, или със 7.8%. Близко 74% от намалението се дължи на намаляването на населението в центъра на ареала - гр. Добрич. Равнището на смъртност е високо и незначително нараства, но много намалява раждаемостта, която е пониска (7.7‰) от общата за страната. Това увеличава отрицателната стойност на абсолютния и на относителния прираст на населението, който през периода 2017 - 2018 г. е -8.1‰.

Механично движение на населението

Показатели за миграцията на населението	2010 - 2012	2015 - 2016	2017 - 2018
Средногодишен брой на заселилите се в ареала лица	1353	1492	1696
Средногодишен брой на изселилите се от ареала лица	1838	2119	2021
Абсолютен механичен прираст на населението в ареала	-485	-628	-325
Относителен механичен прираст на населението в ареала - ‰	-4.26	-5.87	-3.09
Средногодишен брой на заселилите се в центъра на ареала лица	958	873	1091
Средногодишен брой на изселилите се от центъра на ареала лица	1404	1689	1447
Абсолютен механичен прираст на населението в центъра на ареала	-446	-816	-386
Относителен механичен прираст на населението в центъра на ареала - ‰	-4.89	-9.51	-4.57

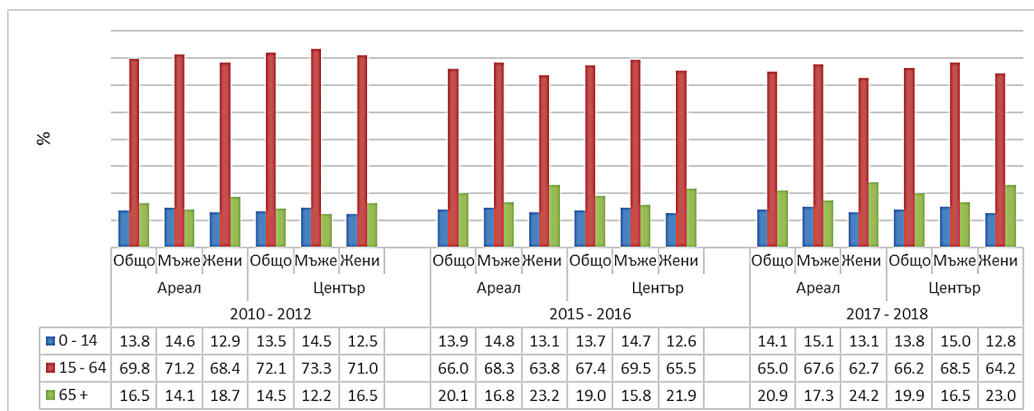

Възrastова структура на населението

Средногодишен брой на населението по възраст	2010 - 2012	2015 - 2016	2017 - 2018
Население на възраст 0 - 14 години в ареала	15687	14875	14793
Население на възраст 15 - 64 години в ареала	79585	70527	68353
Население на възраст 65 и повече години в ареала	18782	21484	21951
Население на възраст 0 - 14 години в центъра на ареала	12271	11720	11697
Население на възраст 15 - 64 години в центъра на ареала	65735	57857	55975
Население на възраст 65 и повече години в центъра на ареала	13180	16271	16824
Средна възраст на населението в ареала - години	42.0	43.7	44.2
Средна възраст на населението в центъра на ареала - години	41.4	43.6	44.1

Населението на възраст 15 - 64 години е намаляло с повече от 11 хиляди или с 14%. Респективно на това през целия период намалява неговият относителен дял - от 70 на 65% от общото население. Близо 89% от намалението на тази група население се дължи на промените в населението, живеещо в центъра на ареала. За последните 4 години броят и делът на хората в най-младите възрасти остават непроменени. Увеличава се населението над 64 години и за целия период нараства от 16.5 на 21%.

Същите тенденции се проявяват и в центъра на ареала. През последните години броят и делът на младите хора не се променят, намалява трудоспособното население и се увеличава най-възрастното население.

Възрастова структура (в %) на средногодишното население в ареала и неговия център

Коефициенти (в %) на демографски зависимости и демографско заместване в ареала и центъра - общо и по пол

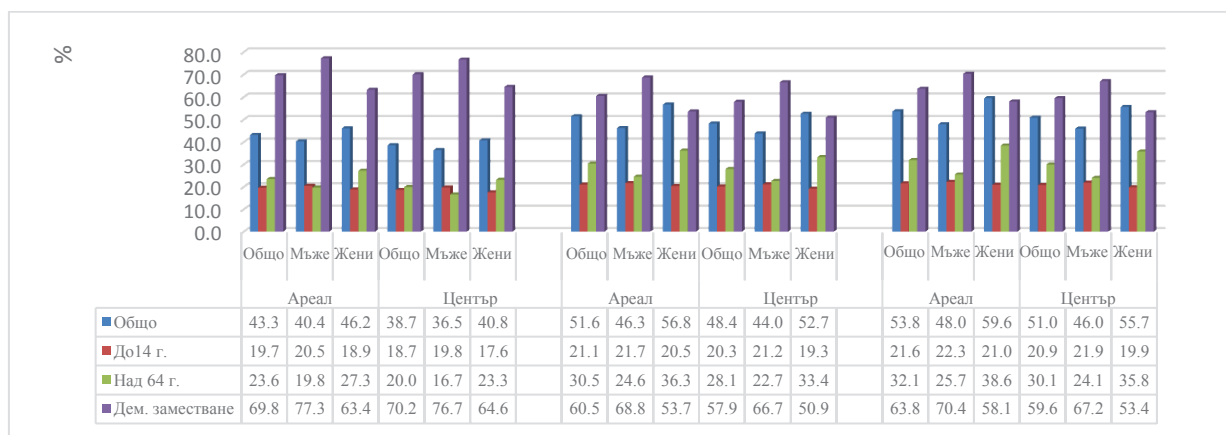
Възрастовата структура на населението влошава показателите за възрастовите зависимости. За целия период броят на лицата от зависимите възрасти на 100 лица от независимите възрасти се увеличава с 10 в ареала и с повече от 12 в центъра. В ареала и в града 80% от увеличаването на коефициента на демографска зависимост се дължи на съотношението спрямо най-възрастното население.

Влошава се показателят за демографско заместване. За изследвания период в ареала коефициентът на заместване намалява от 69.8 на 63.8%. По-голямо е намалението в центъра - от 70.2 на 59.6%.

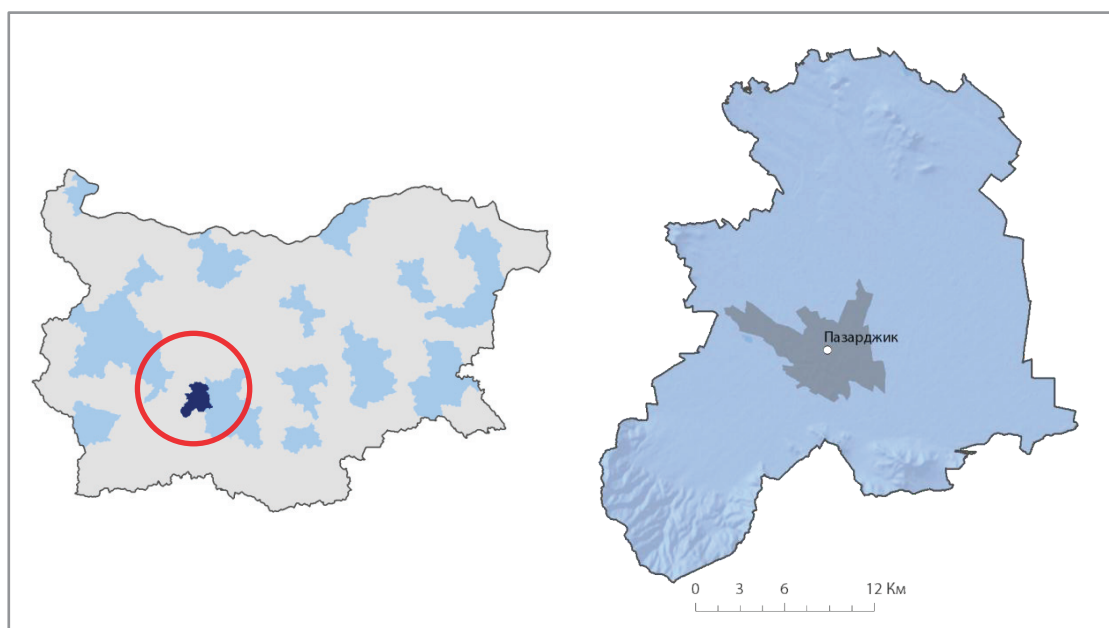
2010 - 2012

2015 - 2016

2017 - 2018

Ареал с център гр. Пазарджик

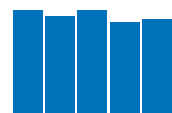

Ареал с център гр. Пазарджик. Общини, включени в ареала, средногодишно население, площ на общините и гъстота на населението (жители на 1 кв. км) по периоди

Община	Площ (кв. км)	2010 - 2012 г.		2015 - 2016 г.		2017 - 2018 г.	
		Население	Гъстота	Население	Гъстота	Население	Гъстота
PAZ19 Пазарджик							
BG015L1 Ареал	636.7	117293	184	109858	173	108431	170

Естествено движение на населението

Брой и естественото движение на населението	2010 - 2012	2015 - 2016	2017 - 2018
Средногодишен брой на населението в ареала	117293	109858	108431
○ мъже	57494	53783	53002
○ жени	59799	56075	55429
Средногодишен брой живородени деца в ареала	1150	1031	970
Средногодишен брой починали лица в ареала	1489	1567	1521
Абсолютен естествен прираст в ареала - брой	-339	-536	-552
Коефициент на обща раждаемост в ареала - ‰	9.80	9.38	8.94
Коефициент на обща смъртност в ареала - ‰	12.69	14.26	14.03
Относителен естествен прираст в ареала - ‰	-2.89	-4.88	-5.09

Средногодишен брой на населението в центъра на ареала	73186	69174	68576
○ мъже	35404	33414	33061
○ жени	37782	35760	35515
Средногодишен брой живородени деца в центъра на ареала	737	638	609
Средногодишен брой починали лица в центъра на ареала	809	843	884
Абсолютен естествен прираст в центъра на ареала	-72	-206	-276
Коефициент на обща раждаемост в центъра на ареала - ‰	10.07	9.22	8.87
Коефициент на обща смъртност в центъра на ареала - ‰	11.05	12.19	12.89
Относителен естествен прираст в центъра на ареала - ‰	-0.98	-2.97	-4.02

Населението в ареала намалява с близо 9 хил. души, или със 7.6%. Коефициентите на раждаемост и смъртност са по-ниски от тези за страната. Относителният естествен прираст, който е отрицателен, бележи тенденция на увеличаване от минус 2.9 през 2010 - 2012 г. до минус 5.1‰ през 2017 - 2018 година.

Негативна е и тенденцията на развитие на населението в града. Неговото намаление е с 6%. Равнището на смъртност нараства, но остава по-ниско от общото за страната. През целия период намалява раждаемостта - от 10.1 на 8.9‰. Коефициентът на естествен прираст през последните две години е -4‰.

Механично движение на населението

Показатели за миграцията на населението	2010 - 2012	2015 - 2016	2017 - 2018
Средногодишен брой на заселилите се в ареала лица	764	1238	1394
Средногодишен брой на изселилите се от ареала лица	1264	1771	1732
Абсолютен механичен прираст на населението в ареала	-500	-533	-338
Относителен механичен прираст на населението в ареала - ‰	-4.27	-4.85	-3.11
Средногодишен брой на заселилите се в центъра на ареала лица	706	694	909
Средногодишен брой на изселилите се от центъра на ареала лица	1079	1168	1018
Абсолютен механичен прираст на населението в центъра на ареала	-372	-474	-108
Относителен механичен прираст на населението в центъра на ареала - ‰	-5.09	-6.85	-1.59

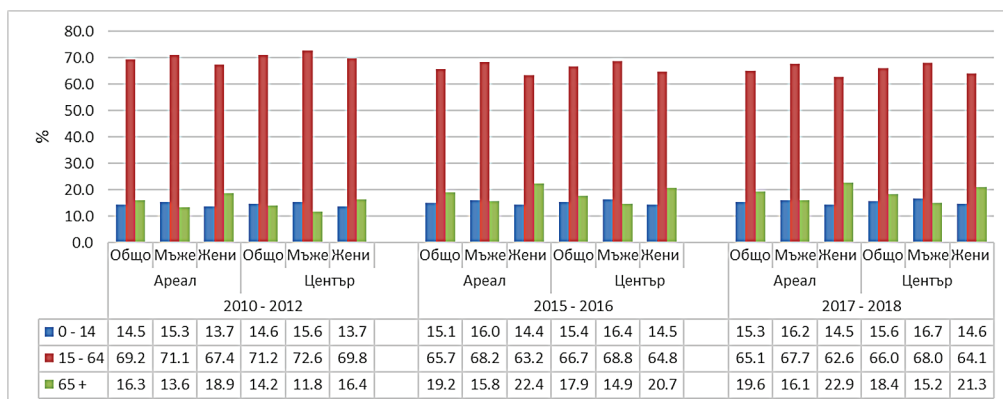
Възrastова структура на населението

Средногодишен брой на населението по възраст	2010 - 2012	2015 - 2016	2017 - 2018
Население на възраст 0 - 14 години в ареала	17041	16643	16600
Население на възраст 15 - 64 години в ареала	81169	72151	70625
Население на възраст 65 и повече години в ареала	19084	21064	21206
Население на възраст 0 - 14 години в центъра на ареала	10704	10650	10720
Население на възраст 15 - 64 години в центъра на ареала	52093	46154	45266
Население на възраст 65 и повече години в центъра на ареала	10389	12370	12590
Средна възраст на населението в ареала - години	41.4	42.9	43.2
Средна възраст на населението в центъра на ареала - години	40.7	42.5	42.8

С 10.5 хиляди или с 13% е намаляло трудоспособното население в ареала. През 2017 - 2018 г. неговият относителен дял в общото население на ареала е 65%. През последните 4 години броят и относителният дял на населението до 14 години се запазва в приблизително еднакви граници. Увеличава се броят на хората на възраст над 64 години, но в сравнение с други ареали и страната увеличението е по-малко.

В центъра на ареала трудоспособното население също намалява с 13% и през 2017 - 2018 г. неговият относителен дял е 66%. През целият период броят на най-младото население е около 10 700 души и неговият относителен дял е 15%. Увеличава се броят на най-възрастните хора и съответно техният относителен дял - от 14 на 18%.

Средната възраст на населението в ареала и града са по-ниски от общите за страната.

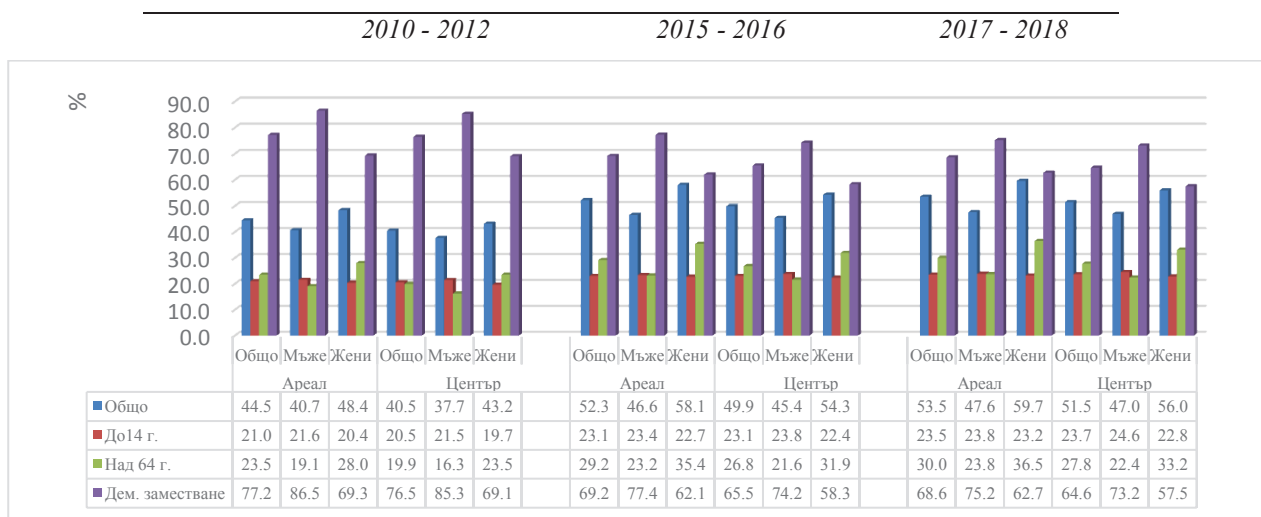

Възрастова структура (в %) на средногодишното население в ареала и неговия център

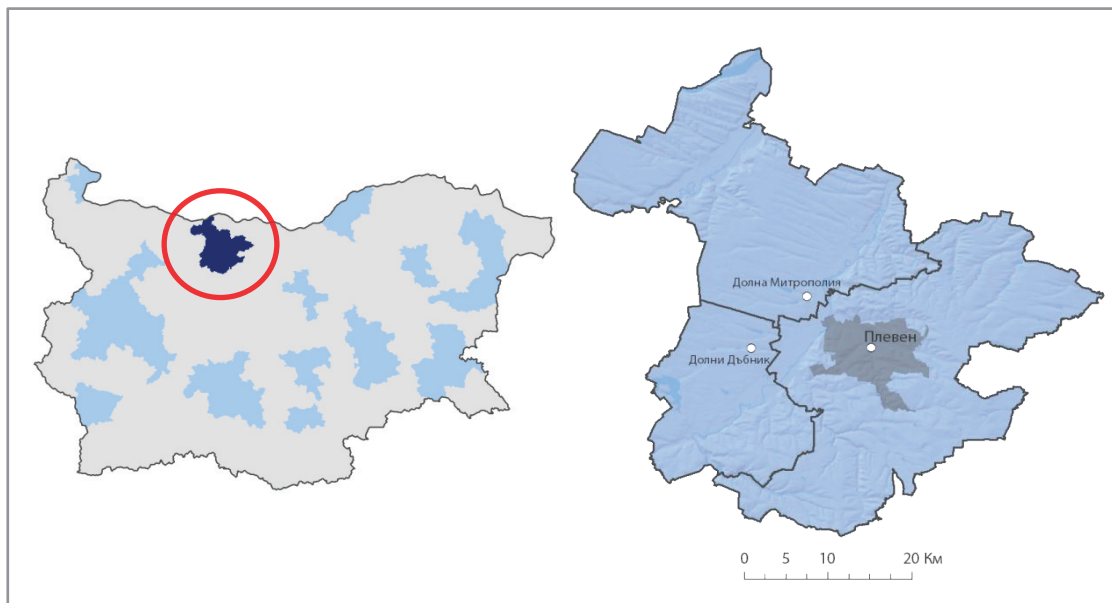
Коефициенти (в %) на демографски зависимости и демографско заместване в ареала и центъра - общо и по пол

От 2010 до 2018 г. броят на лицата, които са на издръжка на трудоспособното население, се увеличава в ареала с 9, а в града с 11 души от зависимите възрасти. През 2017 - 2018 г. коефициентът на демографска зависимост в ареала е 53.5%, а в града - 51.5%, стойност равна на общата за градовете в страната.

Въпреки, че показателят за демографско заместване е по-висок от средния за страната, по отношение на него се установява тенденция на влошаване. В ареала коефициентът е с 9% по-нисък през 2017 - 2018 г. спрямо 2010 - 2012 година. За същия период в центъра на ареала намалението е с 12%.

Ареал с център гр. Плевен

Ареал с център гр. Плевен. Общини, включени в ареала, средногодишно население, площ на общините и гъстота на населението (жители на 1 кв. км) по периоди

	Община	2010 - 2012 г.		2015 - 2016 г.		2017 - 2018 г.		
		Площ (км ²)	Население	Гъстота	Население	Гъстота	Население	Гъстота
PVN10	Долна Митрополия	674.9	20440	30	18633	28	18128	27
PVN11	Долни Дъбник	307.6	12933	42	11082	36	10852	35
PVN24	Плевен	809.7	133310	165	122927	152	120913	149
BG005L1	Ареал	1792.2	166683	93	152642	85	149893	84

Естествено движение на населението

Брой и естественото движение на населението	2010 - 2012	2015 - 2016	2017 - 2018
Средногодишен брой на населението в ареала	166682	152642	149893
○ мъже	80749	73732	72272
○ жени	85933	78911	77621
Средногодишен брой живородени деца в ареала	1501	1389	1292
Средногодишен брой починали лица в ареала	2649	2471	2436
Абсолютен естествен прираст в ареала - брой	-1148	-1082	-1144
Коефициент на обща раждаемост в ареала - ‰	9.01	9.10	8.62
Коефициент на обща смъртност в ареала - ‰	15.89	16.18	16.25
Относителен естествен прираст в ареала - ‰	-6.89	-7.09	-7.63

Средногодишен брой на населението в центъра на ареала	108038	99048	97545
○ мъже	52027	47400	46529
○ жени	56011	51648	51016
Средногодишен брой живородени деца в центъра на ареала	929	799	757
Средногодишен брой починали лица в центъра на ареала	1251	1243	1257
Абсолютен естествен прираст в центъра на ареала	-322	-444	-500
Коефициент на обща раждаемост в центъра на ареала - ‰	8.60	8.07	7.76
Коефициент на обща смъртност в центъра на ареала - ‰	11.58	12.54	12.89
Относителен естествен прираст в центъра на ареала - ‰	-2.98	-4.48	-5.13

Ареалът с център гр. Плевен е с най-голямо намаление на населението в страната. От 2010 до 2018 г. населението в ареала е намаляло с близо 16 800 души, от които с 10 500 е намалял града. Равнището на раждаемост в ареала е под средното за страната, а на смъртност - по-високо. Естественият прираст е с висока отрицателна стойност и бележи тенденция на нарастване. Средногодишно населението на ареала намалява с повече от хиляда души. За последните две години относителният естествен прираст е -7.6‰.

В града има много ниска раждаемост, с тенденция на непрекъснато намаляване (757 живородени през 2017 - 2018 г.), и съответно висок, в сравнение с останалите центрове, отрицателен естествен прираст. Не само стойностите на показателите за естественото движение на населението са индикация за тежкото, влошено демографско развитие на ареала, но следва да се отчита очертаващата се негативната тенденция в тяхното изменение и преди всичко демографската криза, която се очертава в неговия център - гр. Плевен.

Механично движение на населението

Показатели за миграцията на населението	2010 - 2012	2015 - 2016	2017 - 2018
Средногодишен брой на заселилите се в ареала лица	2125	2728	2678
Средногодишен брой на изселилите се от ареала лица	2806	3674	3359
Абсолютен механичен прираст на населението в ареала	-681	-946	-681
Относителен механичен прираст на населението в ареала - ‰	-4.09	-6.20	-4.54
Средногодишен брой на заселилите се в центъра на ареала лица	1468	1338	1681
Средногодишен брой на изселилите се от центъра на ареала лица	2343	2650	2109
Абсолютен механичен прираст на населението в центъра на ареала	-876	-1312	-429
Относителен механичен прираст на населението в центъра на ареала - ‰	-8.11	-13.25	-4.39

Интензитет (в %) на преселванията на населението в ареала и центъра по периоди

За намаляване на населението в ареала и града влияние оказват и миграционните процеси. През последните две години тяхната интензивност намалява в сравнение с предходните периоди, но нетната миграция (прирастът) в ареала и града е отрицателна.

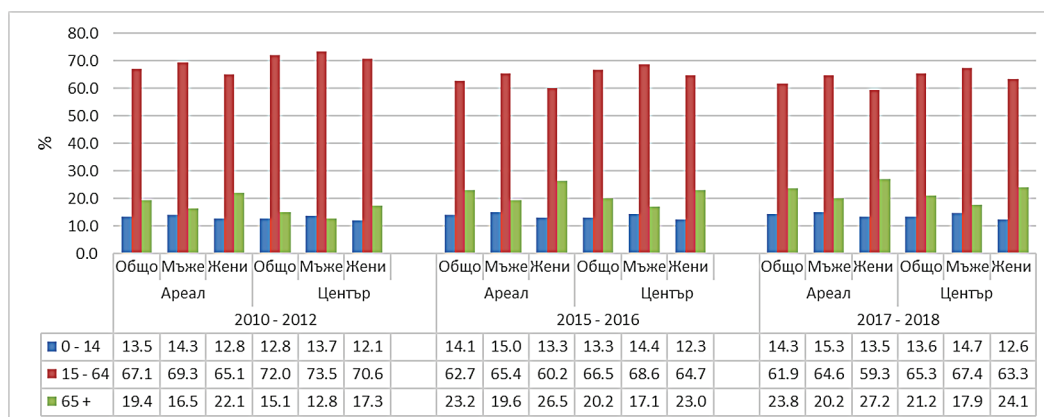
В резултат на миграцията от града към периферията до 2017 г. годишно населението на града намалява с 450 души (4.5%). През 2017 - 2018 г. прирастът е слабо положителен.

Възrastова структура на населението

Средногодишен брой на населението по възраст	2010 - 2012	2015 - 2016	2017 - 2018
Население на възраст 0 - 14 години в ареала	22541	21521	21491
Население на възраст 15 - 64 години в ареала	111881	95750	92720
Население на възраст 65 и повече години в ареала	32260	35371	35682
Население на възраст 0 - 14 години в центъра на ареала	13878	13155	13230
Население на възраст 15 - 64 години в центъра на ареала	77804	65911	63677
Население на възраст 65 и повече години в центъра на ареала	16356	19983	20638
Средна възраст на населението в ареала - години	43.4	44.8	45.2
Средна възраст на населението в центъра на ареала - години	42.2	44.3	44.9

Населението в ареала застарява. Средната възраст (45 години) е една от най-високите в страната. От 2010 г. досега населението в трудоспособна възраст е намаляло с повече от 19 хиляди или със 17%. Неговият дял през 2017 - 2018 г. е 62%, който е един от най-ниските в страната. Относителният дял на младото население се запазва през последните години, но неговият брой намалява. Увеличават се броят (с близо 3 500 души) и относителният дял (с 10.6%) на населението над 64 години и през 2017 - 2018 г. то е 24% от населението на ареала.

Демографските промени в ареала основно се определят от демографската ситуация в центъра - гр. Плевен. Влошава се възрастовата структура на населението в него. В средногодишния брой и относителния дял на населението до 14 години не се наблюдават съществени промени - той е малък. За целия период населението на възраст 15 - 64 г. е намаляло с 14 хил. души и то съставлява 65% от общото население на града. Населението над 64 години се е увеличило с 4 хиляди и достига до 21% през 2017 - 2018 година.

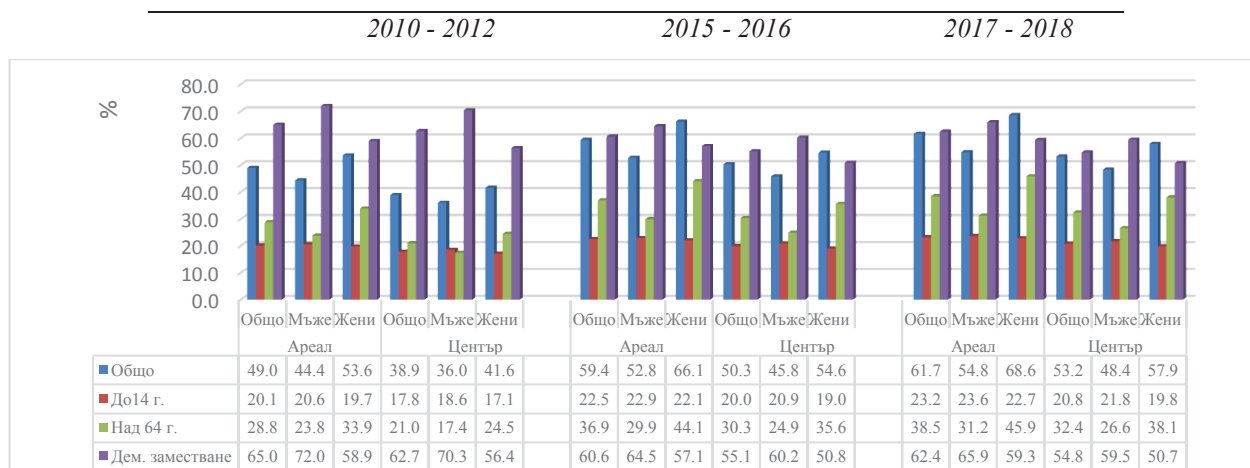
Възрастова структура (в %) на средногодишното население в ареала и неговия център

Коефициенти (в %) на демографски зависимости и демографско заместване в ареала и центъра - общо и по пол

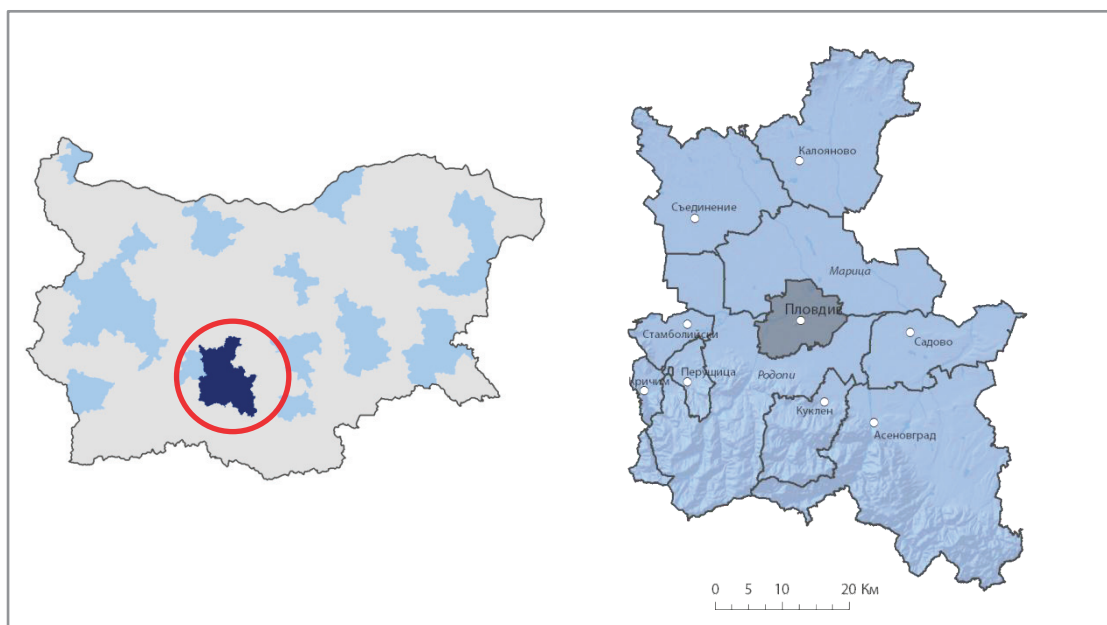
Броят на лицата от зависимите възрасти на 100 души от населението на възраст 15 - 64 години в ареала се увеличава с 12 души, а коефициентът на зависимост от 49% през 2010 - 2012 г. на 61.7%. Преобладаващо тези негативни промени се дължат на натоварване на активното население с възрастно (65+ години) население в града.

Съотношението между влизашите в трудоспособна възраст и излизашите от нея лица също намалява. Коефициентът на демографско заместване от 65% през 2010 - 2012 г. намалява до 62% през 2017 - 2018 г. за ареала и от 63 на 55% за града.

Посочените индикатори потвърждават кризисната тенденция в демографското развитие на този голям град в страната, който до 2015 г. е бил с население над 100 хил. души.

Ареал с център гр. Пловдив

Ареал с център гр. Пловдив. Общини, включени в ареала, средногодишно население, площ на общините и гъстота на населението (жители на 1 кв. км) по периоди

Община	Площ (кв. км)	2010 - 2012 г.		2015 - 2016 г.		2017 - 2018 г.		
		Население	Гъстота	Население	Гъстота	Население	Гъстота	
PDV01	Асеновград	665.4	64197	97	61993	93	61285	92
PDV12	Калояново	347.5	12022	35	11114	32	10825	31
PDV17	Марица	342.7	31938	93	31608	92	31205	91
PDV22	Пловдив	102.0	343197	3365	342525	3358	345177	3384
PDV26	Родопи	523.7	32091	61	31018	59	30569	58
PDV28	Садово	192.9	15543	81	14857	77	14642	76
PDV33	Съединение	298.0	10699	36	9981	33	9695	33
PDV39	Кричим	54.9	8429	154	8106	148	7991	146
PDV40	Перущица	48.7	5089	105	4884	100	4805	99
PDV41	Стамболийски	61.3	20631	337	20027	327	19852	324
PDV42	Куклен	148.4	6453	44	6354	43	6338	43
BG002L2	Ареал	2785.3	550289	198	542465	195	542384	195

Естествено движение на населението

Брой и естественото движение на населението	2010 - 2012	2015 - 2016	2017 - 2018
Средногодишен брой на населението в ареала	550288	542465	542384
○ мъже	2648088	260728	260496
○ жени	285480	281737	281888
Средногодишен брой живородени деца в ареала	5626	5330	5231
Средногодишен брой починали лица в ареала	7114	7415	7472
Абсолютен естествен прираст в ареала - брой	-1488	-2085	-2241
Коефициент на обща раждаемост в ареала - ‰	10.22	9.82	9.64
Коефициент на обща смъртност в ареала - ‰	12.93	13.67	13.78

Относителен естествен прираст в ареала - ‰	-2.70	-3.84	-4.13
Средногодишен брой на населението в центъра на ареала	343197	342525	345177
○ мъже	163544	162884	164014
○ жени	179653	179641	181163
Средногодишен брой живородени деца в центъра на ареала	3804	3529	3434
Средногодишен брой починали лица в центъра на ареала	3738	4036	4070
Абсолютен естествен прираст в центъра на ареала	66	-508	-636
Коефициент на обща раждаемост в центъра на ареала - ‰	11.08	10.30	9.95
Коефициент на обща смъртност в центъра на ареала - ‰	10.89	11.78	11.79
Относителен естествен прираст в центъра на ареала - ‰	0.19	-1.48	-1.84

Ареалът с център гр. Пловдив е добре развиващ се в икономически план. Намалението на населението в него до 2015 - 2016 г. се дължи само на неговото естествено движение. Намалението е с близо 8 хил. души, или с 1.4%. През последните четири години неговият брой не се променя съществено. Раждаемостта в ареала намалява незначително и слабо се покачва равнището на смъртност. През разглеждания период отрицателният естествен прираст на населението се увеличава и достига -4.1‰, но той се компенсира от сравнително високия миграционен прираст.

Населението на гр. Пловдив през целия период слабо нараства, но и тук то е резултат от миграцията. Намаляването на раждаемостта и установеното равнище на смъртност, което е значително по-ниско от това за страната, формират отрицателен среден годишен прираст от 640 души, или -1.8‰ за периода 2017 - 2018 година.

Механично движение на населението

Показатели за миграцията на населението	2010 - 2012	2015 - 2016	2017 - 2018
Средногодишен брой на заселилите се в ареала лица	7936	9264	10888
Средногодишен брой на изселилите се от ареала лица	8059	7716	8615
Абсолютен механичен прираст на населението в ареала	-124	1549	2273
Относителен механичен прираст на населението в ареала - ‰	-0.22	2.85	4.19
Средногодишен брой на заселилите се в центъра на ареала лица	5367	6147	7319
Средногодишен брой на изселилите се от центъра на ареала лица	5362	4711	4948
Абсолютен механичен прираст на населението в центъра на ареала	5	1436	2371
Относителен механичен прираст на населението в центъра на ареала - ‰	0.01	4.19	6.87

Интензитет (в %) на преселванията на населението в ареала и центъра по периоди

През периода 2010 - 2012 г. ареалът е имал малък отрицателен прираст от миграцията. След този период миграционният прираст е положителен и достига до 4.2% през 2017 - 2018 година. Основно този прираст е реализиран в града, където коефициентът на прираст е 6.9%.

По отношение на движението на населението между града и периферията през последните две години има положителен прираст и през 2017 - 2018 г. градът средногодишно се увеличава с 255 души.

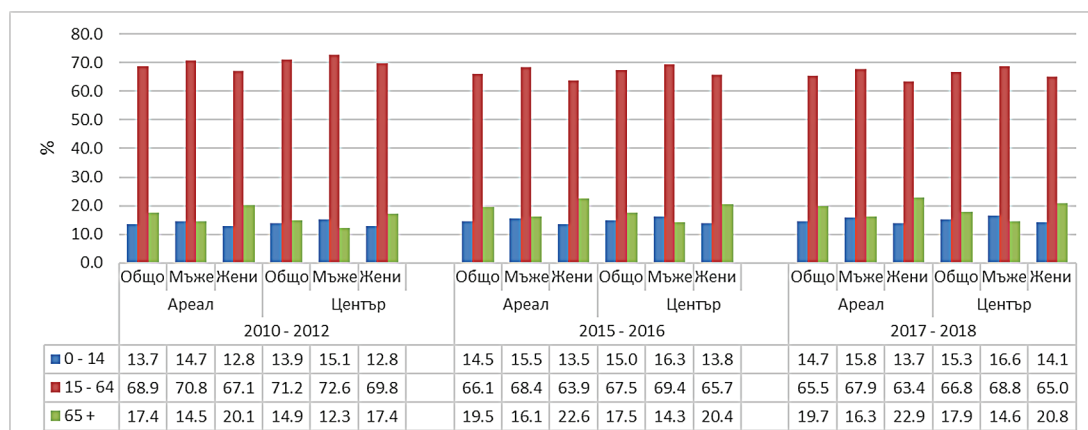
Възrastова структура на населението

Средногодишен брой на населението по възраст	2010 - 2012	2015 - 2016	2017 - 2018
Население на възраст 0 - 14 години в ареала	75239	78483	79758
Население на възраст 15 - 64 години в ареала	379140	358334	355531
Население на възраст 65 и повече години в ареала	95909	105648	107095
Население на възраст 0 - 14 години в центъра на ареала	47611	51325	52727
Население на възраст 15 - 64 години в центъра на ареала	244285	231124	230655
Население на възраст 65 и повече години в центъра на ареала	51302	60077	61794
Средна възраст на населението в ареала - години	41.8	42.7	42.9
Средна възраст на населението в центъра на ареала - години	41.9	41.7	41.8

Увеличава се броят (с 4 500 души) и делът (с 1%) на най-младото население в ареала, но намалява броят (с над 23 хиляди) и делът (с 3.4%) на трудоспособното население в ареала. Значително, с повече от 11 хил. души, се увеличава населението на 65 и повече години. През 2017 - 2018 г. то е близо 20% от общото население на ареала.

Възrastовата структура на населението в центъра на ареала не се различава съществено. Тук увеличението на най-младите хора е с 5 хиляди. Населението във възрастната група 15 - 64 г. намалява по-слабо през последните две години, но запазва сравнително висок относителен дял (67%) сред населението на града. Увеличава се най-възрастното население - през 2017 - 2018 г. то е 18%.

Средната възраст на населението в ареала е 42.9 години, по-ниска от средната за страната. В града населението е по-младо с 1 година.

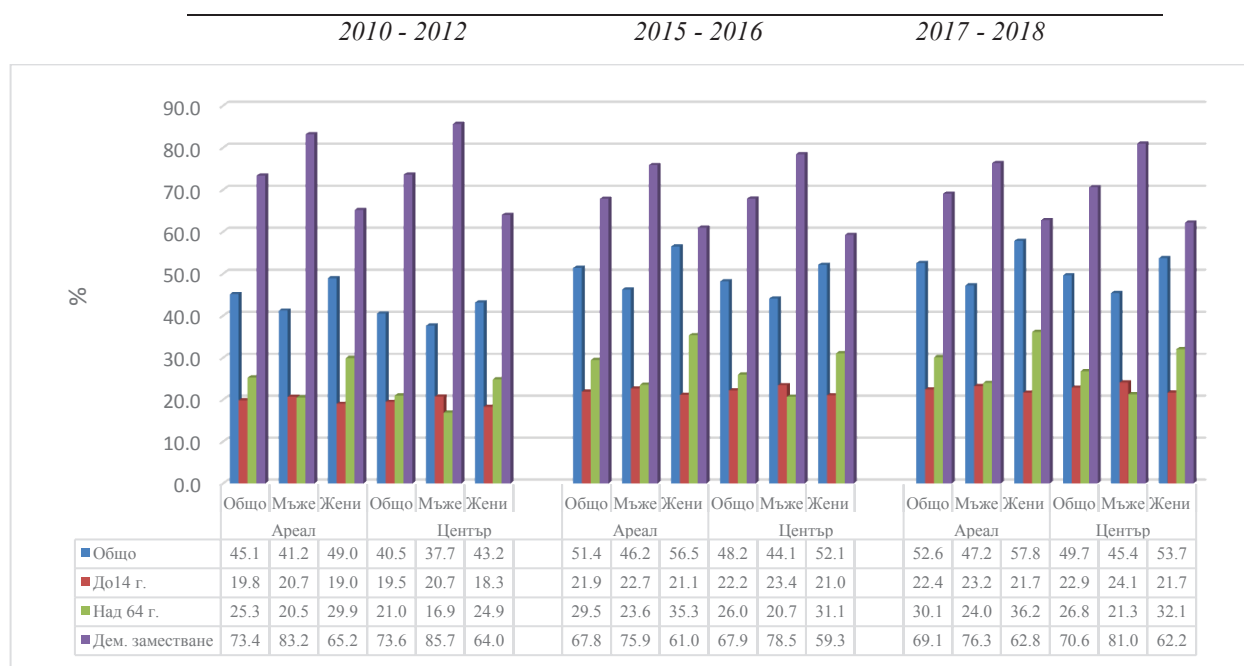
Възрастова структура (в %) на средногодишното население в ареала и неговия център

Коефициенти (в %) на демографски зависимости и демографско заместване в ареала и центъра - общо и по пол

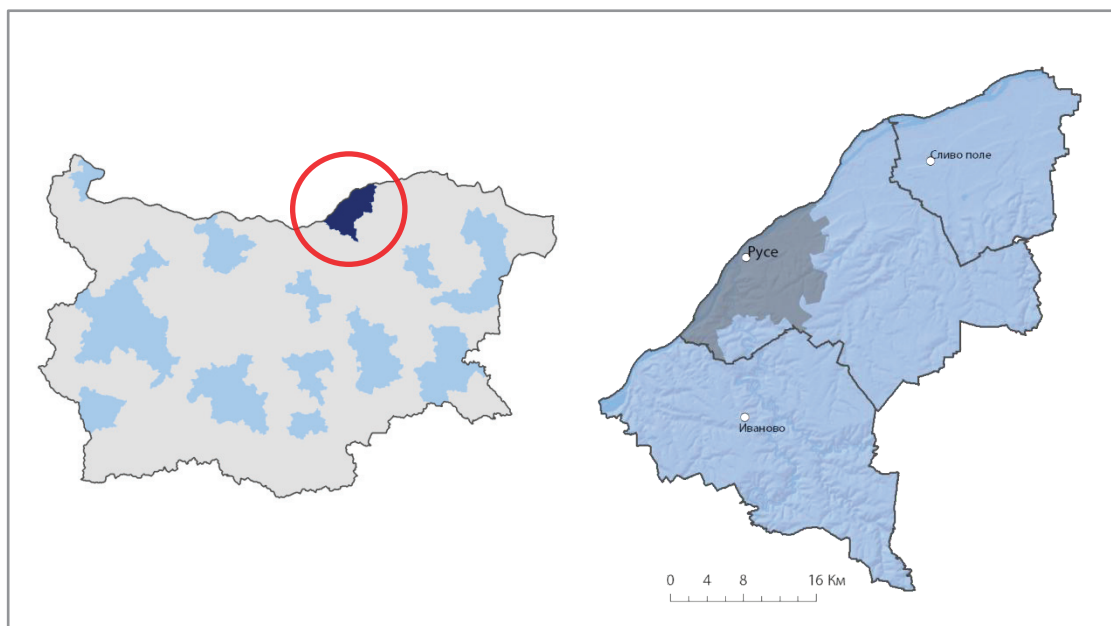
Независимо от запазването на определена стабилност в демографското развитие на ареала и града, коефициентът на демографска зависимост, който се движи под нивото на средния за страната, бележи тенденция на повишаване. За последните две години е 52.6%. За целия период демографското натоварване с младо население се е увеличило с 2.6, а със старо население с близо 5 човека на 100 души от трудоспособното население.

В центъра на ареала тези изменения са съответно 3 и близо 6 души.

Коефициентите на демографско заместване в ареала и града намаляват по стойност, но остават едни от най-високите в сравнение с останалите ареали. През последните две години коефициентът е 69% за ареала и 71% за град Пловдив.

Ареал с център гр. Русе

Ареал с център гр. Русе. Общини, включени в ареала, средногодишно население, площ на общините и гъстота на населението (жители на 1 кв. км) по периоди

Община	2010 - 2012 г.		2015 - 2016 г.		2017 - 2018 г.			
	Площ (кв. км)	Население	Гъстота	Население	Гъстота	Население	Гъстота	
RSE13	Иваново	490.7	9731	20	8638	18	8330	17
RSE27	Русе	570.6	170602	299	162354	285	160687	282
RSE33	Сливо поле	276.8	11106	40	10163	37	9918	36
BG006L2	Ареал	1338.2	191439	143	181154	135	178935	134

Естествено движение на населението

Брой и естественото движение на населението	2010 - 2012	2015 - 2016	2017 - 2018
Средногодишен брой на населението в ареала	191439	181154	178935
○ мъже	92725	88240	87131
○ жени	98714	92915	91804
Средногодишен брой живородени деца в ареала	1581	1450	1383
Средногодишен брой починали лица в ареала	2781	2788	2821
Абсолютен естествен прираст в ареала - брой	-1200	-1339	-1438
Коефициент на обща раждаемост в ареала - ‰	8.26	8.00	7.73
Коефициент на обща смъртност в ареала - ‰	14.53	15.39	15.77
Относителен естествен прираст в ареала - ‰	-6.27	-7.39	-8.04

Средногодишен брой на населението в центъра на ареала	152461	145351	143988
○ мъже	73587	70563	69889
○ жени	78874	74788	74099
Средногодишен брой живородени деца в центъра на ареала	1309	1204	1121
Средногодишен брой починали лица в центъра на ареала	1950	1951	2019
Абсолютен естествен прираст в центъра на ареала	-641	-747	-898
Коефициент на обща раждаемост в центъра на ареала - ‰	8.59	8.28	7.78
Коефициент на обща смъртност в центъра на ареала - ‰	12.79	13.42	14.02
Относителен естествен прираст в центъра на ареала - ‰	-4.20	-5.14	-6.24

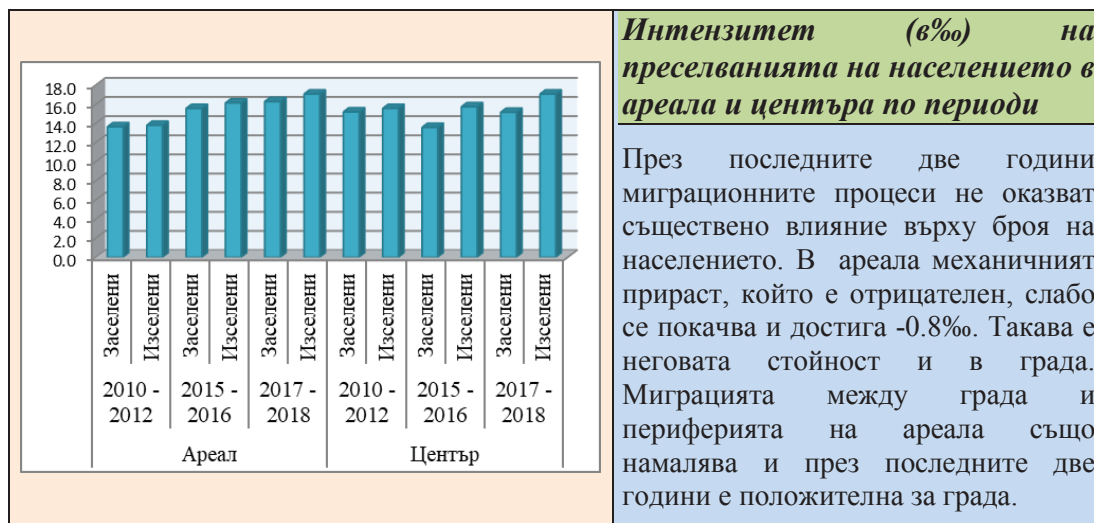
Негативни са тенденциите в демографското развитие на ареала с център гр. Русе. Равнището на раждаемост е по-ниско от това в страната и продължава да намалява. През 2017 - 2018 г. е 7.7‰. Повишават се показателите за смъртност на населението - 15.8‰ за 2017 - 2018 година. Отрицателният естествен прираст се увеличава до -8‰, ниво - над средното за страната. Населението от 2010 до 2018 г. е намаляло с 12 500 души, или с 6.6%, като близо 70% от намалението се дължи на намаляване на населението в града.

В града раждаемостта също е ниска (7.8‰ през 2017 - 2018 г.), а смъртността е висока (14‰) в сравнение с центровете на останалите ареали. Отрицателният естествен прираст на населението в града през целия период се увеличава и достига -6.2‰ през последните две години.

Механично движение на населението

Показатели за миграцията на населението	2010 - 2012	2015 - 2016	2017 - 2018
Средногодишен брой на заселилите се в ареала лица	2611	2818	2913
Средногодишен брой на изселилите се от ареала лица	2641	2922	3053
Абсолютен механичен прираст на населението в ареала	-30	-104	-140
Относителен механичен прираст на населението в ареала - ‰	-0.15	-0.57	-0.78
Средногодишен брой на заселилите се в центъра на ареала лица	2316	1974	2182
Средногодишен брой на изселилите се от центъра на ареала лица	2372	2286	2301
Абсолютен механичен прираст на населението в центъра на ареала	-56	-313	-119
Относителен механичен прираст на населението в центъра на ареала - ‰	-0.37	-2.15	-0.83

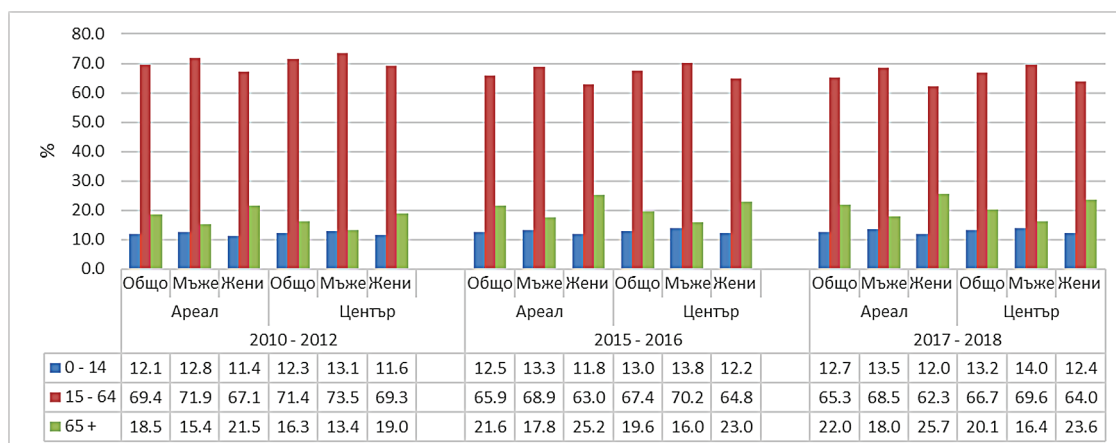
Възrastова структура на населението

Средногодишен брой на населението по възраст	2010 - 2012	2015 - 2016	2017 - 2018
Население на възраст 0 - 14 години в ареала	23076	22733	22782
Население на възраст 15 - 64 години в ареала	132894	119378	116855
Население на възраст 65 и повече години в ареала	35469	39044	39298
Население на възраст 0 - 14 години в центъра на ареала	18803	18865	18995
Население на възраст 15 - 64 години в центъра на ареала	108782	97985	96034
Население на възраст 65 и повече години в центъра на ареала	24876	28501	28958
Средна възраст на населението в ареала - години	43.0	44.3	44.6
Средна възраст на населението в центъра на ареала - години	40.1	43.5	43.7

С повече от 16 хил. души намалява населението на възраст 15 - 64 години в ареала, като 80% от намалението се дължи на намаляването на тази група население в града. През осемгодишния период относителният дял на най-младите хора остава почти непроменен и е под 13%. В резултат на стареене на населението се увеличава дялът на най-възрастното население. За осемгодишния период в ареала увеличението е от 18 на 22% а в центъра - от 16 на 20%.

Висока е средната възраст на населението в ареала. През периода 2017 - 2018 г. тя достига 44.6 години, която е една от най-високите сред останалите ареали в страната.

Средната възраст на населението в гр. Русе е 43.7 години, стойност близка до тази за страната.

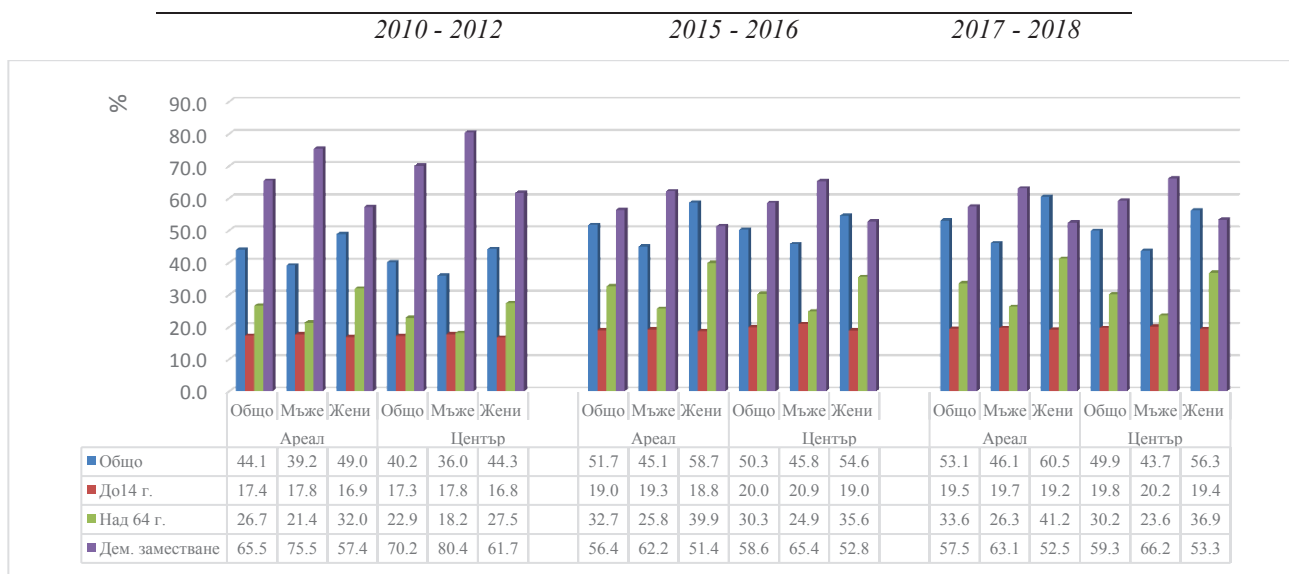

Възрастова структура (в %) на средногодишното население в ареала и неговия център

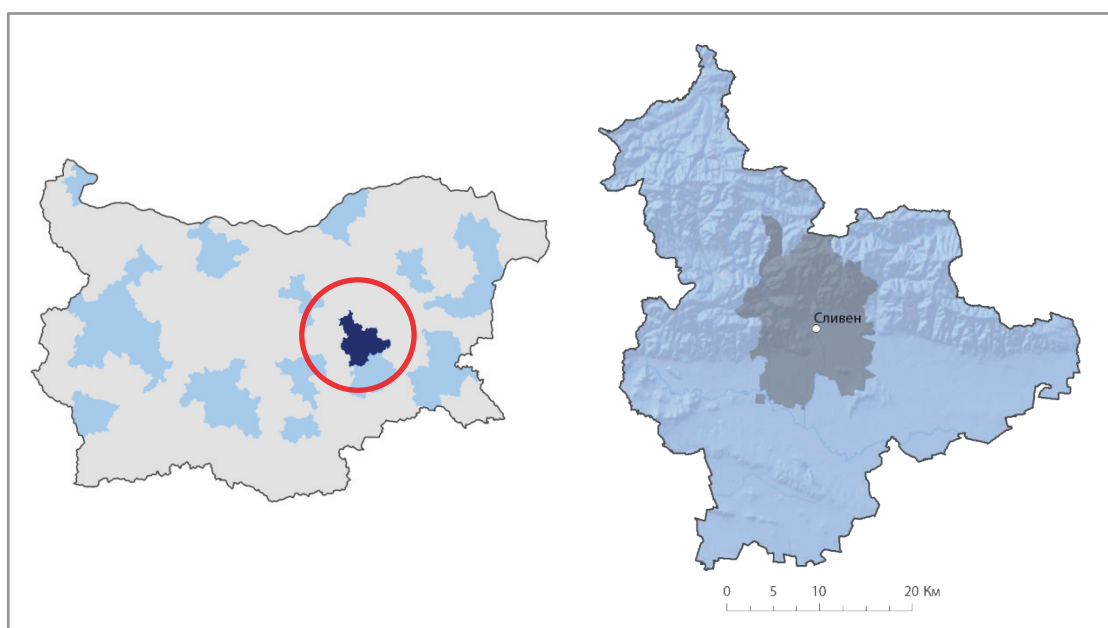
Коефициенти (в %) на демографски зависимости и демографско заместване в ареала и центъра - общо и по пол

През целия период се увеличава демографската натовареност на трудоспособното население в ареала и неговия център. През 2017 - 2018 г. в ареала на 100 лица от населението на възраст 15 - 64 години съответстват 53 души от неактивните възрасти, или с 9 повече отколкото през периода 2010 - 2012 година. За същия период това нарастване в центъра е 10 лица. Влошаването на показателя за демографска зависимост основно се дължи на влошаване на съотношението между активното и възрастното население.

Коефициентът на демографско заместване също показва негативна тенденция. Съотношението между влизащите в активните възрасти и излизащите от тях в ареала намалява от 66.5% през 2010 - 2012 г. на 57.5% през последните две години. По-голямо е това намаление в града - от 70.2 на 59.3%.

Ареал с център гр. Сливен

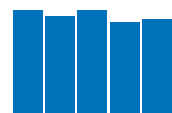

Ареал с център гр. Сливен. Общини, включени в ареала, средногодишно население, площ на общините и гъстота на населението (жители на 1 кв. км) по периоди

		2010 - 2012 г.		2015 - 2016 г.		2017 - 2018 г.		
	Община	Площ (км ²)	Население	Гъстота	Население	Гъстота	Население	Гъстота
SLV20	Сливен							
BG009L1	Ареал	1366.6	125827	92	121020	89	119896	88

Естествено движение на населението

Брой и естествено движение на населението	2010 - 2012	2015 - 2016	2017 - 2018
Средногодишен брой на населението в ареала	125827	121020	119896
○ мъже	60998	58603	57983
○ жени	64830	62418	61913
Средногодишен брой живородени деца в ареала	1501	1460	1433
Средногодишен брой починали лица в ареала	1716	1732	1739
Абсолютен естествен прираст в ареала - брой	-216	-272	-306
Коефициент на обща раждаемост в ареала - ‰	11.93	12.06	11.95
Коефициент на обща смъртност в ареала - ‰	13.64	14.31	14.50
Относителен естествен прираст в ареала - ‰	-1.71	-2.24	-2.55
Средногодишен брой на населението в центъра на ареала	91871	87609	86887
○ мъже	44213	41941	41511
○ жени	47658	45668	45376
Средногодишен брой живородени деца в центъра на ареала	1009	962	940
Средногодишен брой починали лица в центъра на ареала	1109	1150	1145
Абсолютен естествен прираст в центъра на ареала	-99	-188	-205

Коефициент на обща раждаемост в центъра на ареала - ‰	10.99	10.98	10.82
Коефициент на обща смъртност в центъра на ареала - ‰	12.07	13.13	13.18
Относителен естествен прираст в центъра на ареала - ‰	-1.08	-2.15	-2.36

Населението на ареала намалява с близо 6 хил. души (4.7%) и това се дължи основно (83%) на намалението на населението в неговия център - гр. Сливен, където през 2017 - 2018 г. живее 74% от населението на ареала. Равнището на раждаемост в ареала е значително по-високо от общото за страната и се поддържа на ниво около 12‰. Смъртността на населението бележи слаба тенденция на покачване, но продължава да е по-ниска от общата за страната - 14.5‰ през 2017 - 2018 година. Въпреки това ареалът има отрицателен естествен прираст на населението (-2.5‰).

Коефициентите на раждаемост и смъртност в града са по-ниски от тези в ареала, но естественият прираст е близък до този в ареала (-2.4‰ през 2017-2018 г.).

Механично движение на населението

Показатели за миграцията на населението	2010 - 2012	2015 - 2016	2017 - 2018
Средногодишен брой на заселилите се в ареала лица	1029	1968	2135
Средногодишен брой на изселилите се от ареала лица	1801	2545	2649
Абсолютен механичен прираст на населението в ареала	-773	-577	-514
Относителен механичен прираст на населението в ареала - ‰	-6.14	-4.76	-4.28
Средногодишен брой на заселилите се в центъра на ареала лица	997	1218	1505
Средногодишен брой на изселилите се от центъра на ареала лица	1754	1902	1824
Абсолютен механичен прираст на населението в центъра на ареала	-757	-684	-319
Относителен механичен прираст на населението в центъра на ареала - ‰	-8.24	-7.80	-3.67

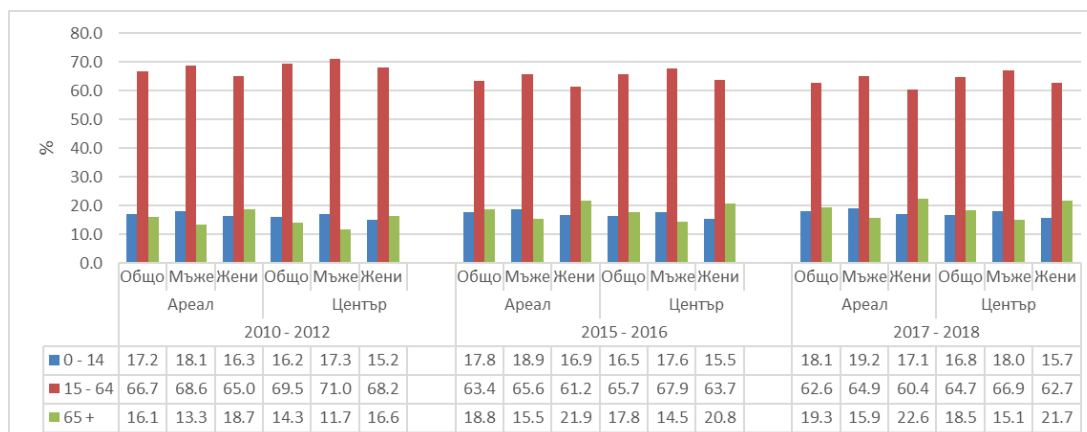

Възrastова структура на населението

Средногодишен брой на населението по възраст	2010 - 2012	2015 - 2016	2017 - 2018
Население на възраст 0 - 14 години в ареала	21661	21598	21705
Население на възраст 15 - 64 години в ареала	83962	76682	75001
Население на възраст 65 и повече години в ареала	20204	22741	23191
Население на възраст 0 - 14 години в центъра на ареала	14895	14467	14591
Население на възраст 15 - 64 години в центъра на ареала	63878	57544	56215
Население на възраст 65 и повече години в центъра на ареала	13099	15599	16081
Средна възраст на населението в ареала - години	40.3	41.5	41.6
Средна възраст на населението в центъра на ареала - години	40.6	41.8	42.1

От 2010 до 2018 г. с близо 9 хиляди намалява населението в ареала на възраст 15 - 64 години. Основно това се дължи на намалението му в града - със 7660 души. Това се отразява на неговия относителен дял, който спада с повече от 4% в ареала и в града. Незначително се повишават броят и относителният дял на младите хора. Увеличава се относителният дял на най-възрастното население. В ареала той се увеличава с 3%, а в града с повече от 4%.

В ареала средната възраст е 41.6, а в центъра - 42.1 години, стойности, които са по-ниски от средната възраст на населението в страната.

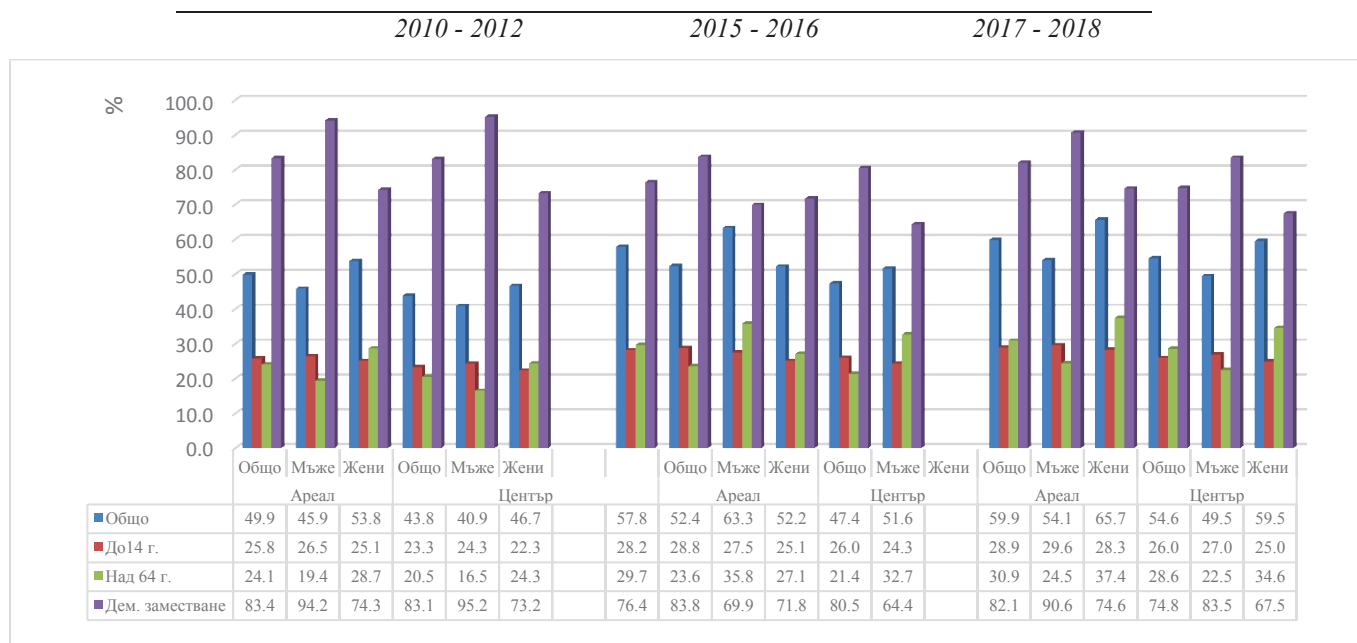

Възрастова структура (в %) на средногодишното население в ареала и неговия център

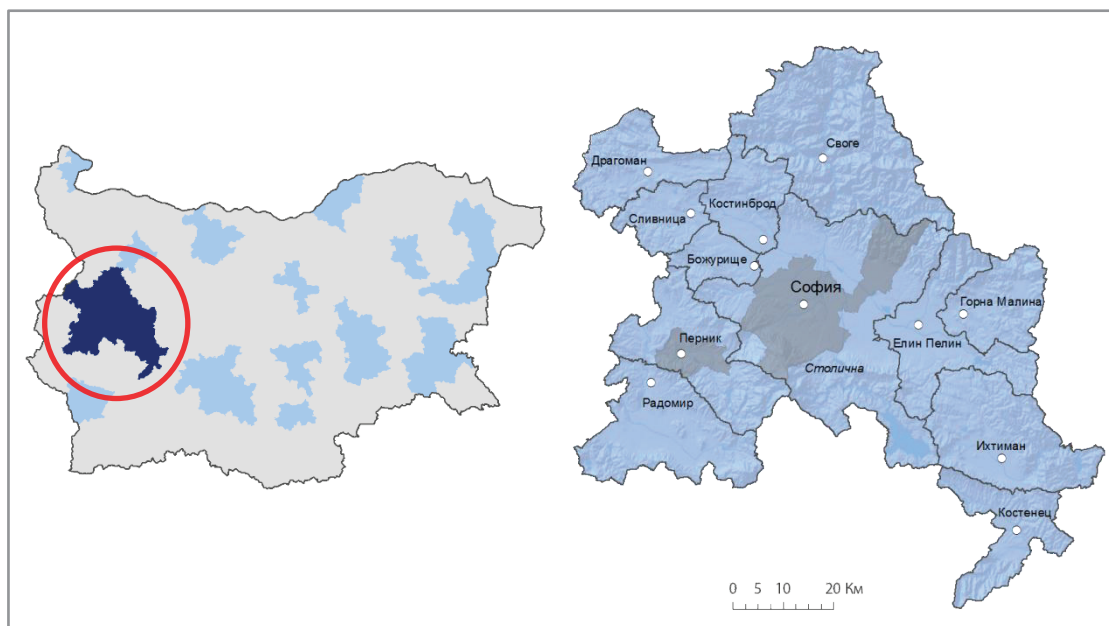
Коефициенти (в %) на демографски зависимости и демографско заместване в ареала и центъра - общо и по пол

Показателят на демографска зависимост в ареала е по-висок от този за страната. Увеличава се от 50% през 2010 - 2012 г. на 60% през последните две години. Същото е увеличението на показателя и в града, но натовареността на активното население тук е по-малка - от 43.8% в началото на периода достига 54.6% през 2017 - 2018 година.

Съотношението за демографското заместване е значително по-високо от средното за страната и в сравнение с останалите ареали. Коефициентът за ареала слабо намалява и през 2017 - 2018 г. е 82%. Значително по-голямо е намалението на този показател в центъра - от 83 на 75%

Ареал с център гр. София

Ареал с център гр. София. Общини, включени в ареала, средногодишно население, площ на общините и гъстота на населението (жители на 1 кв. км) по периоди

Община	Площ (км ²)	2010 - 2012 г.		2015 - 2016 г.		2017 - 2018 г.		
		Население	Гъстота	Население	Гъстота	Население	Гъстота	
PER32	Перник	484.2	95523	197	90718	187	89410	185
PER36	Радомир	540.5	20878	39	19131	35	18602	34
SFO06	Божурище	142.9	8288	58	8413	59	8367	59
SFO10	Горна Малина	277.2	6394	23	6759	24	6554	24
SFO16	Драгоман	323.9	5458	17	4993	15	4826	15
SFO17	Елин Пелин	451.3	22966	51	22180	49	22036	49
SFO20	Ихтиман	541.8	18095	33	17244	32	17014	31
SFO25	Костенец	302.1	12802	42	11736	39	11443	38
SFO26	Костинброд	254.4	17528	69	17073	67	16847	66
SFO43	Своге	868.6	22115	26	20195	23	19673	23
SFO45	Сливница	187.4	9469	51	9067	48	8904	48
SOF46	Столична	1348.9	1277373	947	1321721	980	1325729	983
BG001L2	Ареал	5723.2	1516889	265	1549227	271	1549405	271

Естествено движение на населението

Брой и естественото движение на населението	2010 - 2012	2015 - 2016	2017 - 2018
Средногодишен брой на населението в ареала	1516888	1549227	1549405
○ мъже	725339	744011	744755
○ жени	791548	805217	804650
Средногодишен брой живородени деца в ареала	15925	15221	15079
Средногодишен брой починали лица в ареала	19245	19720	19529
Абсолютен естествен прираст в ареала - брой	-3320	-4499	-4450

Коефициент на обща раждаемост в ареала - ‰	10.50	9.82	9.73
Коефициент на обща смъртност в ареала - ‰	12.69	12.73	12.60
Относителен естествен прираст в ареала - ‰	-2.19	-2.90	-2.87
Средногодишен брой на населението в центъра на ареала	1190712	1234014	1238720
○ мъже	565651	589108	592223
○ жени	625061	644907	646497
Средногодишен брой живородени деца в центъра на ареала	13390	12810	12638
Средногодишен брой починали лица в центъра на ареала	13933	14399	14339
Абсолютен естествен прираст в центъра на ареала	-543	-1590	-1701
Коефициент на обща раждаемост в центъра на ареала - ‰	11.25	10.38	10.20
Коефициент на обща смъртност в центъра на ареала - ‰	11.70	11.67	11.58
Относителен естествен прираст в центъра на ареала - ‰	-0.46	-1.29	-1.37

Ареалът с център гр. София е най-голям по брой на населението. През периода от 2010 до 2018 г. средногодишният брой на населението в ареала е нараснал с повече от 32 хил. души, а в центъра на ареала - с 48 хиляди. Относителният общ прираст е съответно 2 и 4%. Раждаемостта в ареала е по-висока от средната за страната и следва тенденция на понижаване, а смъртността е по-ниска и запазва през годините приблизително едно и също равнище. Естественият прираст е отрицателен (-2.9‰), но е много по-нисък от средния за страната.

Тези показатели са с по-добри стойности за населението в гр. София, но и тук естественият прираст е отрицателен. Коефициентите на раждаемост и смъртност не се променят съществено и се запазват на нива около 10.2 и 11.6‰. Средногодишно населението в града през последните две години намалява с 1 700 души, или с 1.4‰ в резултат на естественото си движение.

Механично движение на населението

Показатели за миграцията на населението	2010 - 2012	2015 - 2016	2017 - 2018
Средногодишен брой на заселилите се в ареала лица	24113	27738	27809
Средногодишен брой на изселилите се от ареала лица	16585	21236	23456
Абсолютен механичен прираст на населението в ареала	7528	6503	4353
Относителен механичен прираст на населението в ареала - ‰	4.96	3.83	2.81
Средногодишен брой на заселилите се в центъра на ареала лица	20972	21161	21294
Средногодишен брой на изселилите се от центъра на ареала лица	13887	15635	16983
Абсолютен механичен прираст на населението в центъра на ареала	7085	5526	4312
Относителен механичен прираст на населението в центъра на ареала - ‰	5.95	4.48	3.48

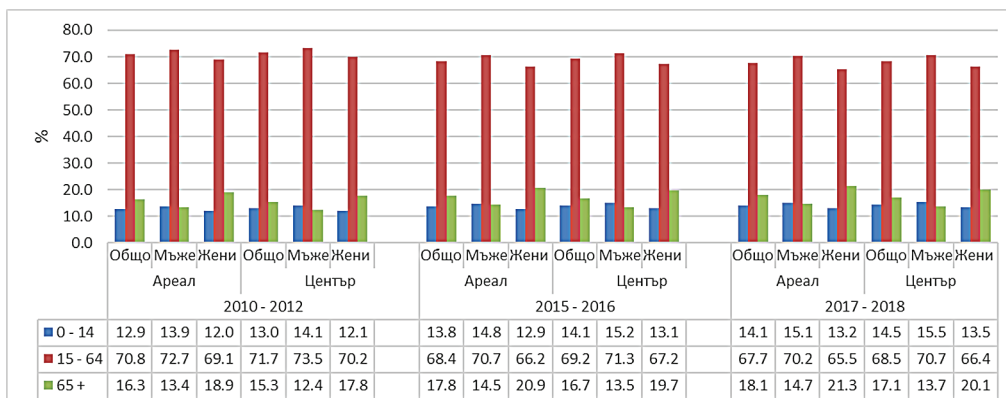

Възрастова структура на населението

Средногодишен брой на населението по възраст	2010 - 2012	2015 - 2016	2017 - 2018
Население на възраст 0 - 14 години в ареала	195612	213528	218886
Население на възраст 15 - 64 години в ареала	1074324	1059550	1049433
Население на възраст 65 и повече години в ареала	246952	276150	281086
Население на възраст 0 - 14 години в центъра на ареала	155029	173723	179144
Население на възраст 15 - 64 години в центъра на ареала	854083	853666	848262
Население на възраст 65 и повече години в центъра на ареала	181600	206625	211314
Средна възраст на населението в ареала - години	41.3	41.8	41.9
Средна възраст на населението в центъра на ареала - години	40.6	40.9	41.1

В резултат на миграцията на млади хора предимно към центъра на ареала се увеличават броят и относителният дял на населението на възраст до 14 години. През осемгодишния период то е нараснало с повече от 23 хил. души. Трудоспособното население в ареала намалява с 25 хил. души (2.3%), а в града - с 6 хиляди (0.7%). През 2017 - 2018 г. неговият дял в общото население на ареала е 67.7% и 68.5% в града. Най-възрастното население се увеличава с 37 хиляди в ареала, като 88% от това нарастване се дължи на нарастването на това население в града. Съответно неговият относителен дял се повишава с 2% в града и ареала.

Средната възраст на населението в ареала е 41.9, а в центъра му - 41.1 години, стойности, които са сравнително по-ниски от останалите ареали.

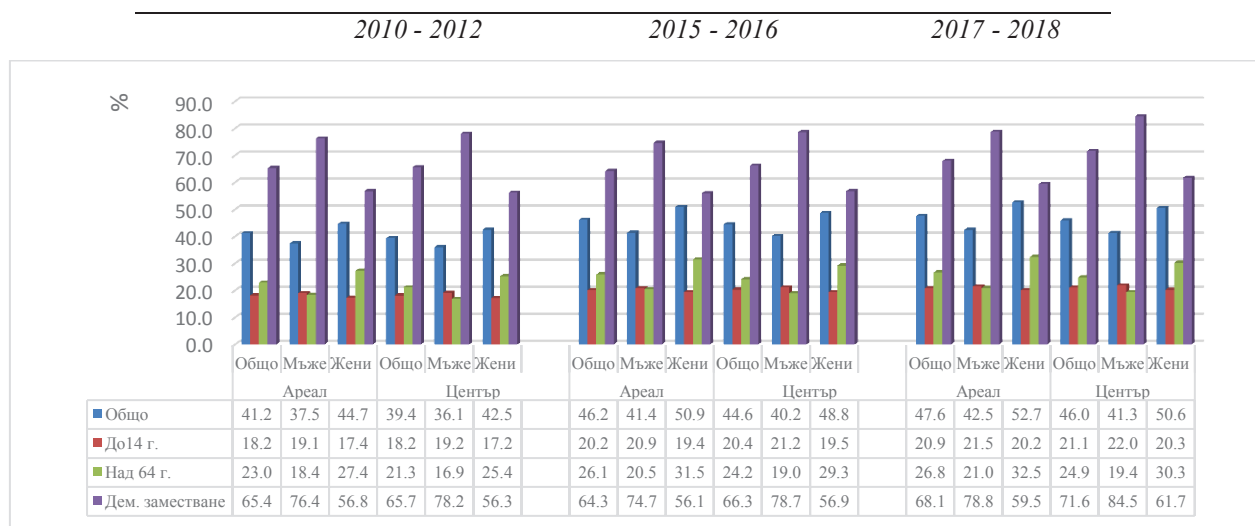
Възрастова структура (в %) на средногодишното население в ареала и неговия център

Коефициенти (в %) на демографски зависимости и демографско заместване в ареала и центъра - общо и по пол

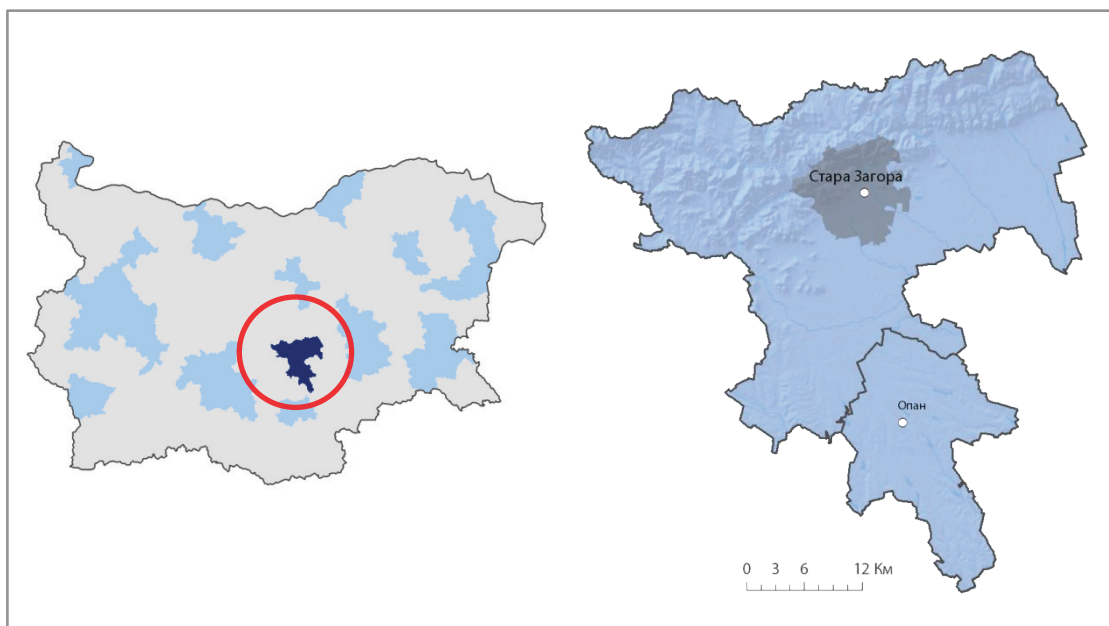
С повече от 6 души се е увеличила демографската натовареност на активното население в ареала. Независимо от това, в сравнение с останалите ареали и страната демографската зависимост е сравнително ниска. През последните две години коефициентът на зависимост е 47.6%, докато през 2010 - 2012 г. той е бил 41.2%. В общото нарастване на коефициента, 42% се дължи на увеличаване на младото население и 58% на нарастване на броя на най-възрастните хора.

Същите промени се установяват в съотношението за демографска зависимост и в центъра на ареала - от 39.4 на 46.0% за целия период, но тук влиянието на съотношението на младите хора върху населението на 15 - 64 г. е малко по-голямо.

Коефициентът на демографско заместване през последните две години се увеличава с близо 3% в ареала и с 9% в центъра на ареала.

Ареал с център гр. Стара Загора

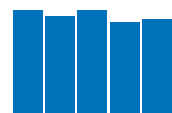

Ареал с център гр. Стара Загора. Общини, включени в ареала, средногодишно население, площ на общините и гъстота на населението (жители на 1 кв. км) по периоди

Община	Площ (кв. км)	2010 - 2012 г.		2015 - 2016 г.		2017 - 2018 г.	
		Население	Гъстота	Население	Гъстота	Население	Гъстота
SZR23	Опан	257.5	3178	12	2647	10	2543
SZR31	Стара Загора	1063.4	161544	152	158413	149	157472
BG008L2	Ареал	1320.9	164722	125	161059	122	160015

Естествено движение на населението

Брой и естествено движение на населението	2010 - 2012	2015 - 2016	2017 - 2018
Средногодишен брой на населението в ареала	164723	161059	160015
○ мъже	79817	77599	76902
○ жени	84906	83460	83113
Средногодишен брой живородени деца в ареала	1649	1514	1438
Средногодишен брой починали лица в ареала	2244	2231	2267
Абсолютен естествен прираст в ареала - брой	-594	-717	-829
Коефициент на обща раждаемост в ареала - ‰	10.01	9.40	8.99
Коефициент на обща смъртност в ареала - ‰	13.62	13.85	14.17
Относителен естествен прираст в ареала - ‰	-3.61	-4.45	-5.18

Средногодишен брой на населението в центъра на ареала	138778	136794	136268
○ мъже	67116	65713	65307
○ жени	71662	71081	70961
Средногодишен брой живородени деца в центъра на ареала	1428	1306	1249
Средногодишен брой починали лица в центъра на ареала	1540	1571	1635
Абсолютен естествен прираст в центъра на ареала	-112	-265	-386
Коефициент на обща раждаемост в центъра на ареала - ‰	10.29	9.55	9.16
Коефициент на обща смъртност в центъра на ареала - ‰	11.10	11.48	11.99
Относителен естествен прираст в центъра на ареала - ‰	-0.81	-1.93	-2.83

За изследвания период населението на ареала намалява с 4 700 души, или с 2.8%, като повече от половината от него (2 500 души) е от намаляване на населението на гр. Стара Загора. Общо за ареала се проявяват тенденции на намаляване на раждаемостта - от 10‰ през 2010 - 2012 г. на 9‰ през последните две години. Повишава се равнището на смъртност от 13.6 на 14.2‰ за същия период. Стойността на естествения прираст, който е отрицателен, също се повишава и през 2017 - 2018 г. е -5.2‰.

Демографските показатели за населението в града следват същите тенденции, но на по-ниски равнища. Коефициентът на раждаемост е намалял от 10.3 на 9.2‰, а смъртността достига до 12‰. В резултат на тези тенденции естественият прираст е отрицателен и се увеличава от -0.8‰ на -2.8‰ през 2017 - 2018 година.

Механично движение на населението

Показатели за миграцията на населението	2010 - 2012	2015 - 2016	2017 - 2018
Средногодишен брой на заселилите се в ареала лица	2416	3334	3066
Средногодишен брой на изселилите се от ареала лица	2449	3254	3086
Абсолютен механичен прираст на населението в ареала	-33	80	-20
Относителен механичен прираст на населението в ареала - ‰	-0.20	0.50	-0.12
Средногодишен брой на заселилите се в центъра на ареала лица	2315	2514	2358
Средногодишен брой на изселилите се от центъра на ареала лица	2588	2723	2505
Абсолютен механичен прираст на населението в центъра на ареала	-273	-210	-147
Относителен механичен прираст на населението в центъра на ареала - ‰	-1.97	-1.53	-1.08

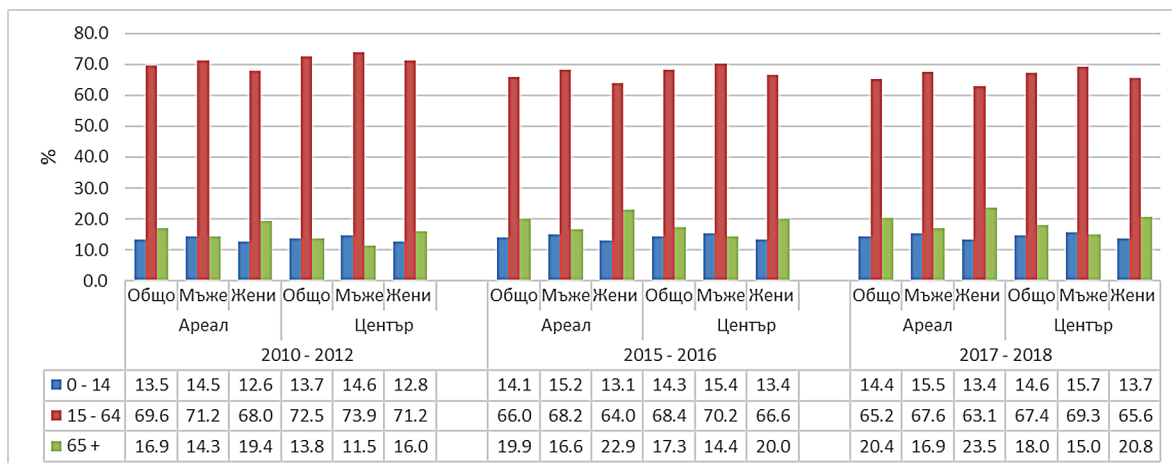
Възrastова структура на населението

Средногодишен брой на населението по възраст	2010 - 2012	2015 - 2016	2017 - 2018
Население на възраст 0 - 14 години в ареала	22206	22708	23040
Население на възраст 15 - 64 години в ареала	114624	106353	104403
Население на възраст 65 и повече години в ареала	27893	31999	32571
Население на възраст 0 - 14 години в центъра	18958	19595	19950
Население на възраст 15 - 64 години в центъра	100638	93523	91815
Население на възраст 65 и повече години в центъра	19181	23677	24503
Средна възраст на населението в ареала - години	42.1	43.1	43.6
Средна възраст на населението в центъра на ареала - години	40.8	42.5	42.7

В ареала нараства броят (с 830 души) и относителният дял (с 1%) на населението до 14 години. Последното се дължи на увеличаването на младите хора в града. С повече от 10 хил. души намалява населението в трудоспособна възраст, като 88% от него се дължи на намалението на това население в града. В ареала през 2017 - 2018 г. то съставлява 65% от общото население. Най-възрастното население за целия период се увеличава с близо 4 700 души.

Тъй като 83% от населението на ареала живее в гр. Стара Загора тези промени във възрастовата структура основно се дължат на промените в структурата на населението в града. Тук делът на трудоспособното население през последните две години спрямо 2010 - 2012 г. е с близо 5% е по-малък, а този на най-възрастното се е увеличил от 13.8 на 18%.

Средната възраст на населението в ареала се повишава и през 2017 - 2018 г. е 43.6 години. С близо една година е по-нисък този показател за населението в града.

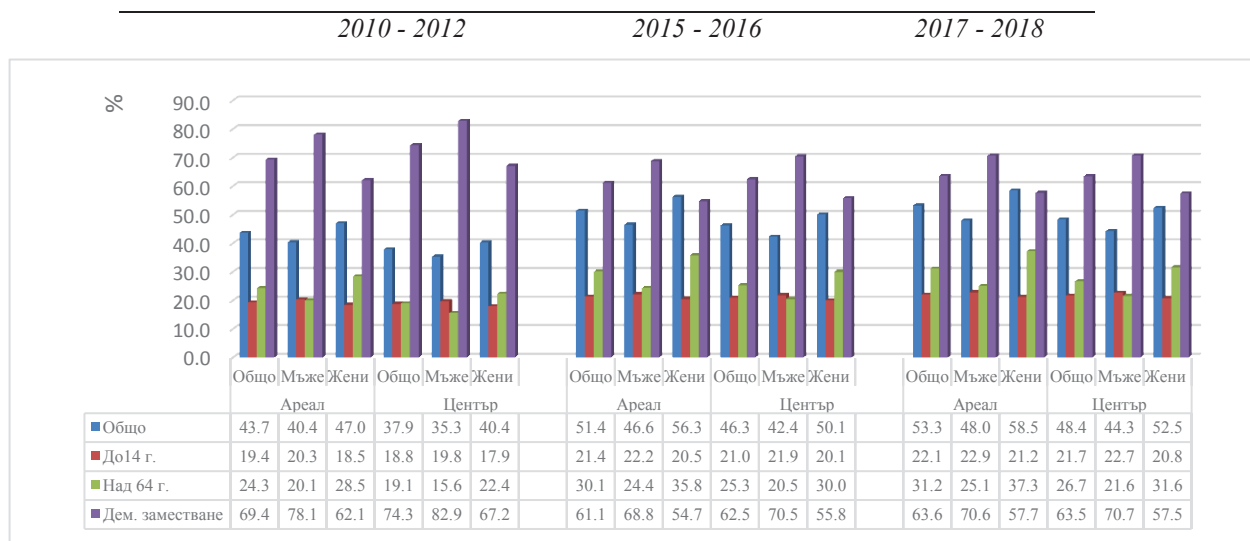
Възrastова структура (в %) на средногодишното население в ареала и неговия център

Коефициенти (в %) на демографски зависимости и демографско заместване в ареала и центъра - общо и по пол

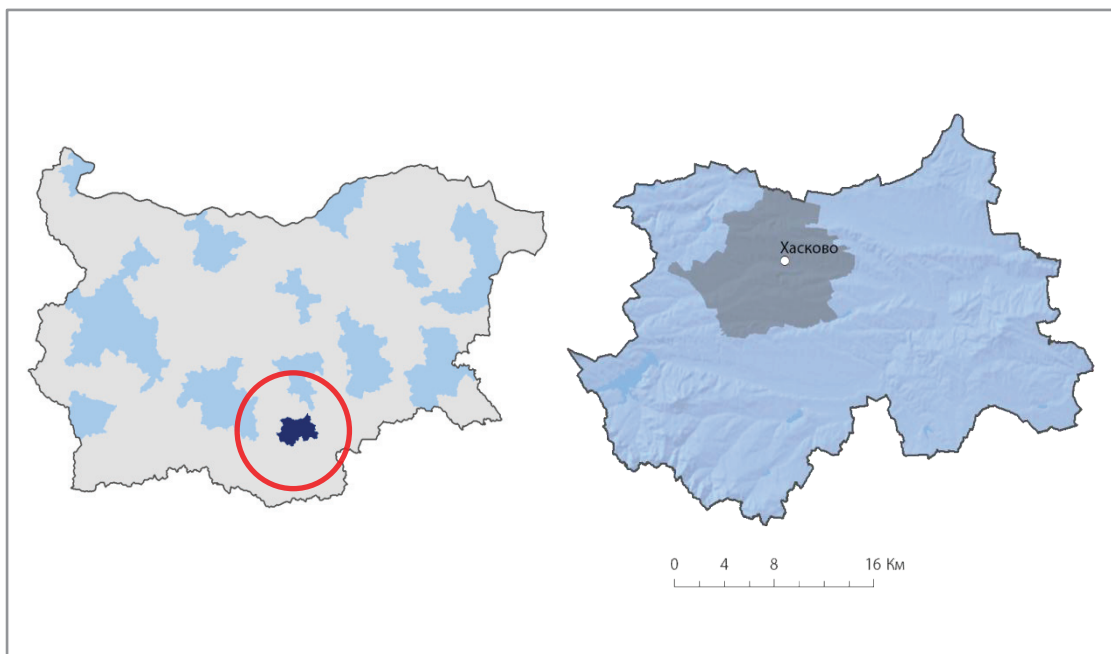
С повече от 9 на 100 души нараства коефициентът на възрастна зависимост, но остава по-нисък от средния за страната. Основно (72%) това нарастване се дължи на съотношението между старото население и населението в трудоспособна възраст.

Малко повече се влошава коефициентът на демографска зависимост в центъра на ареала, но той е с по-ниски стойности - от 38% през 2010 - 2012 г. на 48% през 2017 - 2018 година.

Промените във възрастовата структура на населението влошават показателите за възпроизводството на трудовите ресурси. В периода от 2010 до 2018 г., коефициентът на демографско заместване в ареала намалява от 69.4 на 63.6%, а в града - от 74.3 на 63.5%.

Ареал с център гр. Хасково

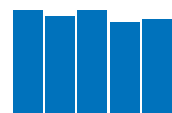

Ареал с център гр. Хасково. Общини, включени в ареала, средногодишно население, площ на общините и гъстота на населението (жители на 1 кв. км) по периоди

		2010 - 2012 г.		2015 - 2016 г.		2017 - 2018 г.	
Община	Площ (кв. км)	Население	Гъстота	Население	Гъстота	Население	Гъстота
НКV34	Хасково	94559	128	88907	120	87621	118
BG014L1	Ареал	739.8					

Естествено движение на населението

Брой и естественото движение на населението	2010 - 2012	2015 - 2016	2017 - 2018
Средногодишен брой на населението в ареала	94559	88907	87621
○ мъже	45422	42667	41962
○ жени	49137	46240	45659
Средногодишен брой живородени деца в ареала	910	795	739
Средногодишен брой починали лица в ареала	1178	1285	1264
Абсолютен естествен прираст в ареала - брой	-269	-490	-525
Коефициент на обща раждаемост в ареала - ‰	9.62	8.94	8.43
Коефициент на обща смъртност в ареала - ‰	12.46	14.45	14.42
Относителен естествен прираст в ареала - ‰	-2.84	-5.51	-5.99

Средногодишен брой на населението в центъра на ареала	76088	72011	71102
○ мъже	36297	34363	33848
○ жени	39791	37649	37254
Средногодишен брой живородени деца в центъра на ареала	759	636	597
Средногодишен брой починали лица в центъра на ареала	821	903	905
Абсолютен естествен прираст в центъра на ареала	-62	-267	-309
Коефициент на обща раждаемост в центъра на ареала - ‰	9.98	8.83	8.39
Коефициент на обща смъртност в центъра на ареала - ‰	10.79	12.53	12.73
Относителен естествен прираст в центъра на ареала - ‰	-0.81	-3.70	-4.34

Населението в ареала намалява с близо 7 хил. души, или със 7.3%. Раждаемостта намалява и през 2017 - 2018 г. е 8.4‰, или под средното равнище за страната. Повишава се равнището на смъртност. Относителната стойност на естествения прираст на населението, който е отрицателен, се увеличава повече от два пъти спрямо периода 2010 - 2012 г. и през 2017 - 2018 г. е -6‰.

Равнищата на раждаемост и смъртност в центъра на ареала са по-ниски от общите за ареала, но коефициентът на естествен прираст е нараснал от -0.8 на -4.3‰.

Механично движение на населението

Показатели за миграцията на населението	2010 - 2012	2015 - 2016	2017 - 2018
Средногодишен брой на заселилите се в ареала лица	895	1243	1618
Средногодишен брой на изселилите се от ареала лица	1364	1985	2023
Абсолютен механичен прираст на населението в ареала	-469	-742	-405
Относителен механичен прираст на населението в ареала - ‰	-4.96	-8.34	-4.62
Средногодишен брой на заселилите се в центъра на ареала лица	829	809	1211
Средногодишен брой на изселилите се от центъра на ареала лица	1348	1609	1543
Абсолютен механичен прираст на населението в центъра на ареала	-519	-800	-332
Относителен механичен прираст на населението в центъра на ареала - ‰	-6.82	-11.11	-4.66

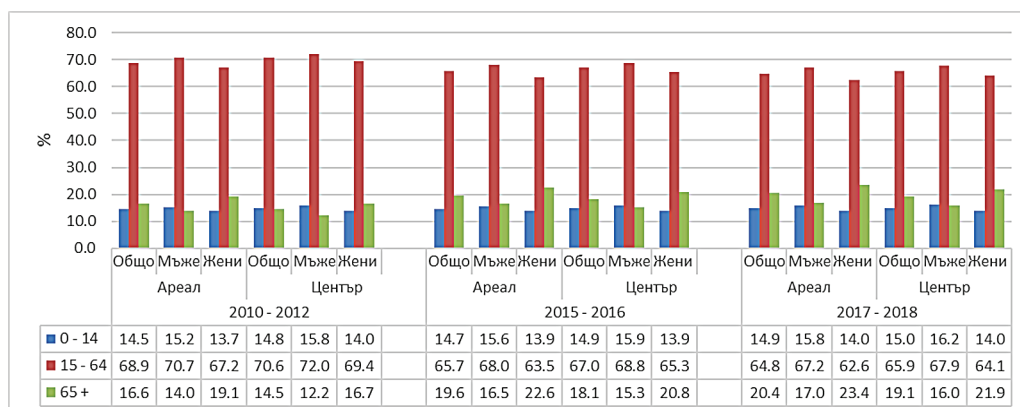

Възrastова структура на населението

Средногодишен брой на населението по възраст	2010 - 2012	2015 - 2016	2017 - 2018
Население на възраст 0 - 14 години в ареала	13667	13069	13022
Население на възраст 15 - 64 години в ареала	65153	58377	56754
Население на възраст 65 и повече години в ареала	15740	17461	17845
Население на възраст 0 - 14 години в центъра на ареала	11286	10706	10685
Население на възраст 15 - 64 години в центъра на ареала	53744	48238	46871
Население на възраст 65 и повече години в центъра на ареала	11058	13068	13546
Средна възраст на населението в ареала - години	41.7	43.4	43.8
Средна възраст на населението в центъра на ареала - години	40.7	42.8	43.3

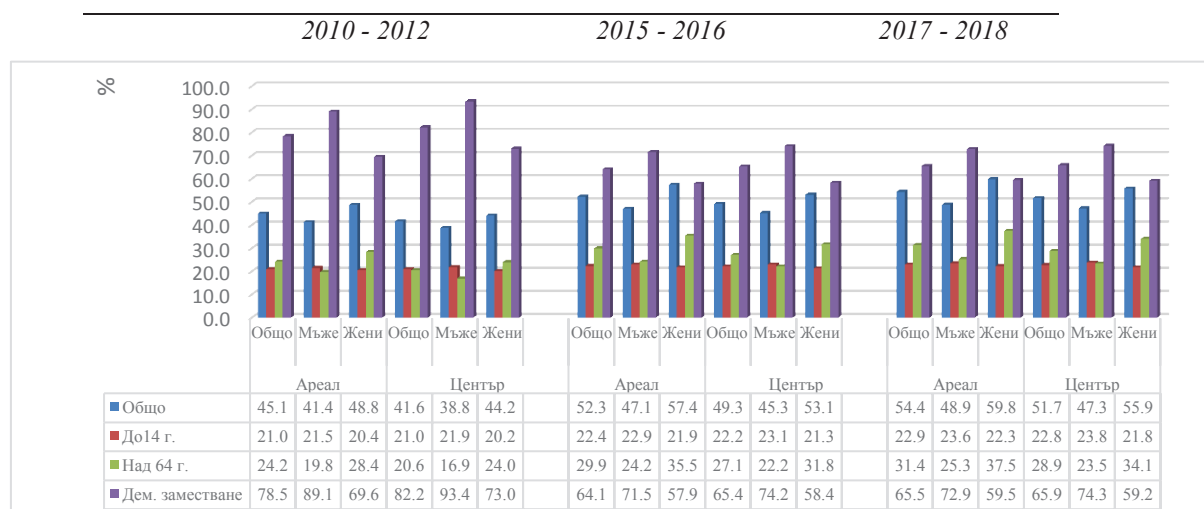
Намаляването на населението в ареала е свързано с промени в неговата възрастна структура. Запазва се относителният дял на най-младото население, но по брой за целия период то намалява с повече от 600 души. Значително по-големи са промените в броя и дела на населението на възраст 15 - 64 години. Намалението тук за целия период е с повече от 8 хил. души, от които 6.8 хил. е намалението в града. През 2017 - 2018 г. неговият дял в общото население на ареала е 65%, а в града - 66%. Увеличават се броят и относителният дял на най-възрастното население, като се проявява тенденция на изравняване на неговия дял в ареала с този в града. Средната възраст на населението в ареала е близо 44 , а в града - 43 години.

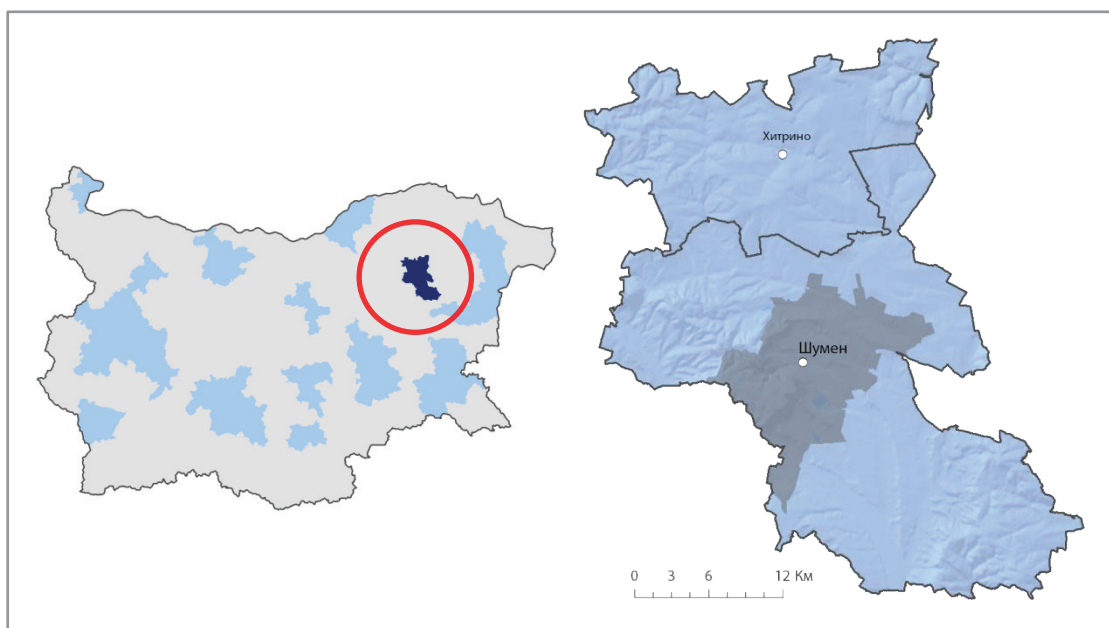
Възrastова структура (в %) на средногодишното население в ареала и неговия център

Коефициенти (в %) на демографски зависимости и демографско заместване в ареала и центъра - общо и по пол

Естественото и механичното движение на населението в ареала и града влошават показателите за демографска зависимост. От 45 през 2010 - 2012 г., сега 54 души са на издръжка на 100 души от трудоспособното население. По-голямо е това нарастване на зависимостта сред населението в центъра на ареала - от 42 на 52 души. Увеличаването на демографската натовареност на активното население се дължи предимно на увеличаването на броя, респ. относителен дял на най-възрастното население. Много голям е спадът на показателя за демографско заместване - от 78 на 65% за ареала и от 82 на 66% за населението в центъра.

Ареал с център гр. Шумен

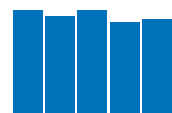

Ареал с център гр. Шумен. Общини, включени в ареала, средногодишно население, площ на общините и гъстота на населението (жители на 1 кв. км) по периоди

Община	Площ (кв. км)	2010 - 2012 г.		2015 - 2016 г.		2017 - 2018 г.	
		Население	Гъстота	Население	Гъстота	Население	Гъстота
SHU11 Хитрино	289.4	6271	22	6510	22	6647	23
SHU30 Шумен	652.3	97044	149	89532	137	88032	135
BG011L1 Ареал	941.7	103315	110	96042	102	94679	100

Естествено движение на населението

Брой и естественото движение на населението	2010 - 2012	2015 - 2016	2017 - 2018
Средногодишен брой на населението в ареала	103315	96042	94679
○ мъже	49721	46437	45772
○ жени	53596	49605	48907
Средногодишен брой живородени деца в ареала	965	856	732
Средногодишен брой починали лица в ареала	1416	1389	1639
Абсолютен естествен прираст в ареала - брой	-451	-533	-907
Коефициент на обща раждаемост в ареала - ‰	9.34	8.91	7.73
Коефициент на обща смъртност в ареала - ‰	13.71	14.46	17.31
Относителен естествен прираст в ареала - ‰	-4.36	-5.55	-9.57

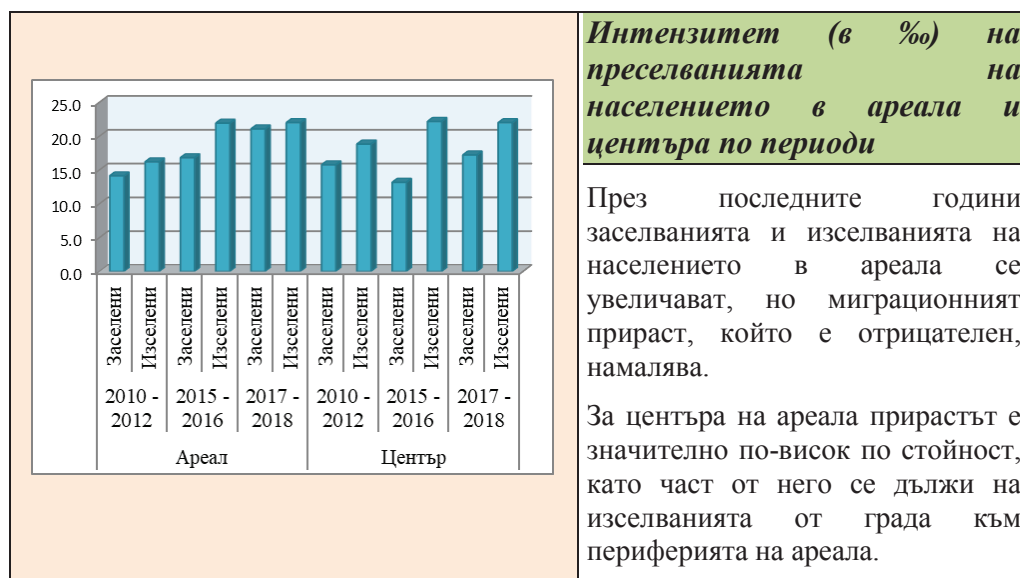

Средногодишен брой на населението в центъра на ареала	83428	77338	76101
○ мъже	39781	37033	36453
○ жени	43647	40305	39648
Средногодишен брой живородени деца в центъра на ареала	808	707	607
Средногодишен брой починали лица в центъра на ареала	998	969	1030
Абсолютен естествен прираст в центъра на ареала	-190	-262	-423
Коефициент на обща раждаемост в центъра на ареала - ‰	9.68	9.14	7.98
Коефициент на обща смъртност в центъра на ареала - ‰	11.96	12.53	13.53
Относителен естествен прираст в центъра на ареала - ‰	-2.27	-3.39	-5.56

От 2010 г. до сега населението на ареала намалява с 8.6 хил. души (8.4%), но 84% от намалението се дължи на намаляване на населението в центъра - гр. Шумен. Раждаемостта намалява в ареала (7.7‰) и в града (8‰) и е много по-ниска от общата в страната. Това е най-ниското равнище на раждаемост, което е регистрирано и в ареалите на гр. Русе и гр. Добрич. Увеличава се равнището на смъртност, като в ареала коефициентът на смъртност е над 17‰ през последните две години. В града коефициентът е 13.5‰. Естественият прираст е отрицателен и с трайна тенденция на нарастване. За ареала той е изключително висок -9.6‰ през 2017 - 2018 г., а в града - минус 5.6‰.

Механично движение на населението

Показатели за миграцията на населението	2010 - 2012	2015 - 2016	2017 - 2018
Средногодишен брой на заселилите се в ареала лица	1461	1616	1996
Средногодишен брой на изселилите се от ареала лица	1674	2107	2084
Абсолютен механичен прираст на населението в ареала	-214	-491	-88
Относителен механичен прираст на населението в ареала - ‰	-2.07	-5.11	-0.93
Средногодишен брой на заселилите се в центъра на ареала лица	1315	1020	1312
Средногодишен брой на изселилите се от центъра на ареала лица	1572	1716	1622
Абсолютен механичен прираст на населението в центъра на ареала	-257	-697	-311
Относителен механичен прираст на населението в центъра на ареала - ‰	-3.08	-9.01	-4.08

Интензитет (в %) на преселванията на населението в ареала и центъра по периоди

През последните години заселванията и изселванията на населението в ареала се увеличават, но миграционният прираст, който е отрицателен, намалява.

За центъра на ареала прирастът е значително по-висок по стойност, като част от него се дължи на изселванията от града към периферията на ареала.

Възрастова структура на населението

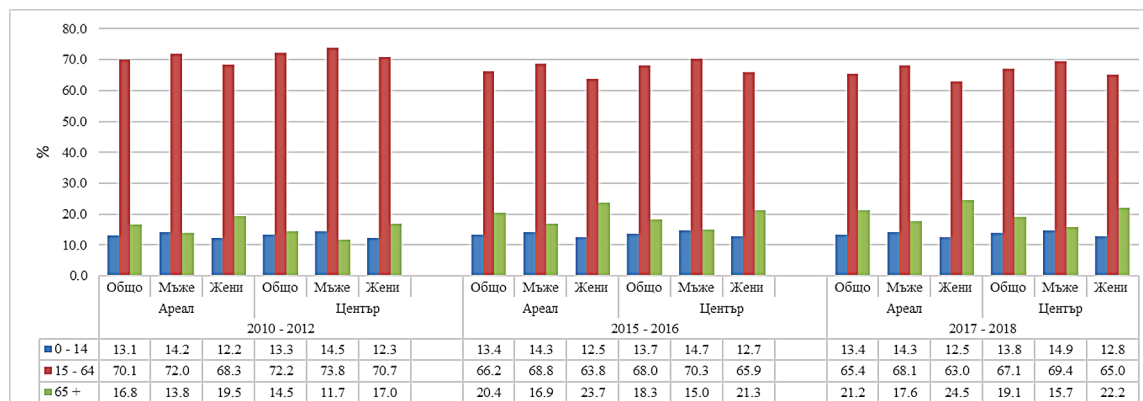
Средногодишен брой на населението по възраст	2010 - 2012	2015 - 2016	2017 - 2018
Население на възраст 0 - 14 години в ареала	13581	12826	12668
Население на възраст 15 - 64 години в ареала	72406	63586	61941
Население на възраст 65 и повече години в ареала	17328	19630	20069
Население на възраст 0 - 14 години в центъра на ареала	11120	10590	10503
Население на възраст 15 - 64 години в центъра на ареала	60253	52599	51080
Население на възраст 65 и повече години в центъра на ареала	12056	14150	14518
Средна възраст на населението в ареала - години	41.7	43.8	44.5
Средна възраст на населението в центъра на ареала - години	40.6	42.9	43.6

Намаляването на населението обхваща младите хора и предимно тези в трудоспособна възраст. Делът на населението на възраст 15 - 64 години в ареала е намаляло за целият период с повече от 10 хил. души, или с 14%.

Това намаление основно се дължи на настъпилите промени в трудоспособното население в града. То намалява от 70 на 65% от общото население на града.

Увеличават се броят и относителният дял на най-възрастното население. Сега в ареала то е 21, а в града 19%.

Застаряването на населението се потвърждава от нарастването на неговата средна възраст. За наблюдавания период тя се е повишила с 3 години в ареала и в града.

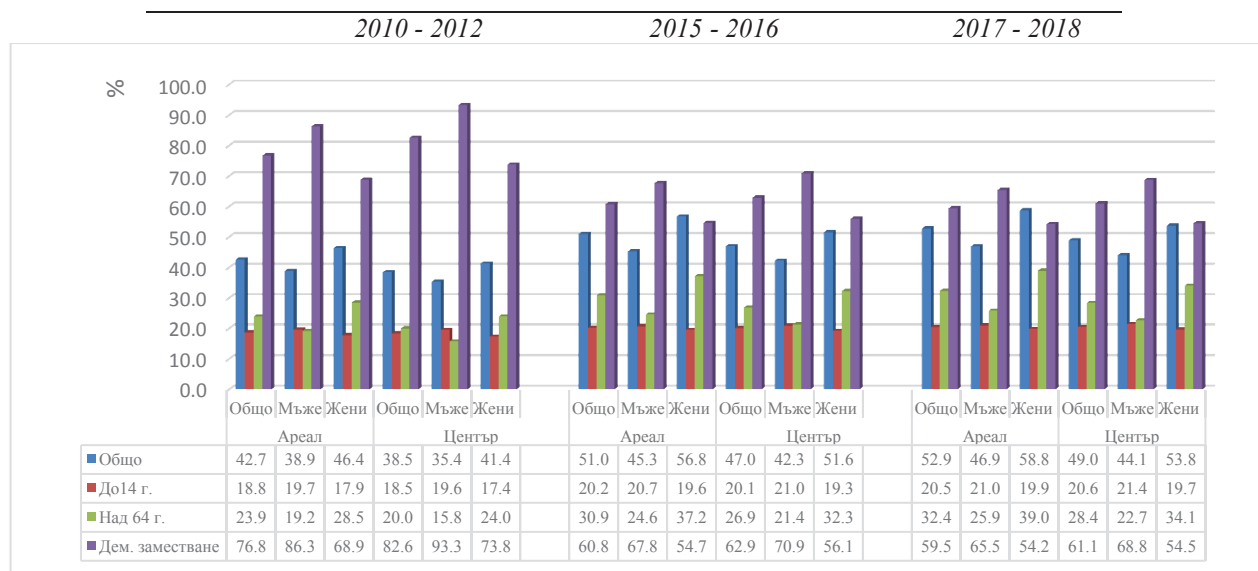

Възrastова структура (в %) на средногодишното население в ареала и неговия център

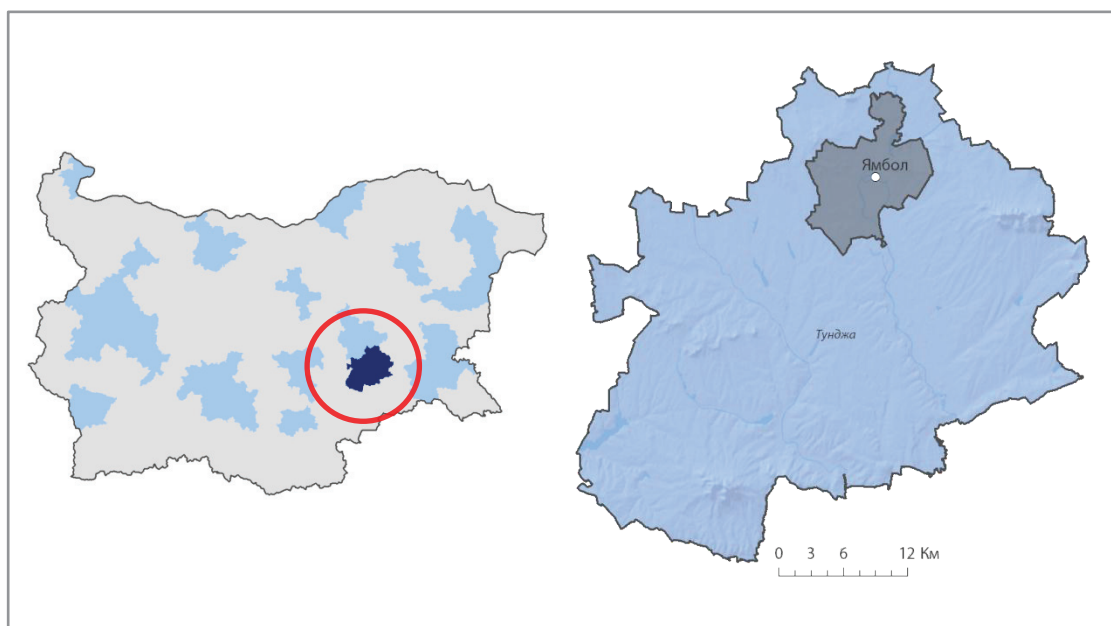
Коефициенти (в %) на демографски зависимости и демографско заместване в ареала и центъра - общо и по пол

Увеличава се показателят за демографска зависимост от 43 лица от зависимите възрасти на 100 лица от независимите възрасти през 2010 - 2012 г. на 53 лица през 2017 - 2018 г., но той все още е под средната стойност за страната.

За населението в града това съотношение се променя от 38 на 49 лица от зависимите възрасти на 100 от независимите. С близо 17 в ареала и с 21 в града намалява броят на лицата влизащи в трудоспособна възраст (15 - 19 години) спрямо тези, които излизат от трудоспособна възраст (60 - 64 години).

Ареал с център гр. Ямбол

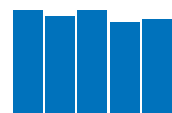

Ареал с център гр. Ямбол. Общини, включени в ареала, средногодишно население, площ на общините и гъстота на населението (жители на 1 кв. км) по периоди

	Община	Площ (км ²)	2010 - 2012 г.		2015 - 2016 г.		2017 - 2018 г.	
			Население	Гъстота	Население	Гъстота	Население	Гъстота
JAM25	Тунджа	1218.9	24963	21	22506	18	21851	18
JAM26	Ямбол	90.7	74662	823	69883	770	68821	759
BG013L1	Ареал	1309.6	99625	76	92389	71	90672	69

Естествено движение на населението

Брой и естественото движение на населението	2010 - 2012	2015 - 2016	2017 - 2018
Средногодишен брой на населението в ареала	99625	92389	90672
○ мъже	48577	45102	44175
○ жени	51048	47287	46497
Средногодишен брой живородени деца в ареала	972	847	863
Средногодишен брой починали лица в ареала	1577	1546	1512
Абсолютен естествен прираст в ареала - брой	-605	-700	-649
Коефициент на обща раждаемост в ареала - ‰	9.75	9.16	9.51
Коефициент на обща смъртност в ареала - ‰	15.83	16.73	16.67
Относителен естествен прираст в ареала - ‰	-6.07	-7.57	-7.16

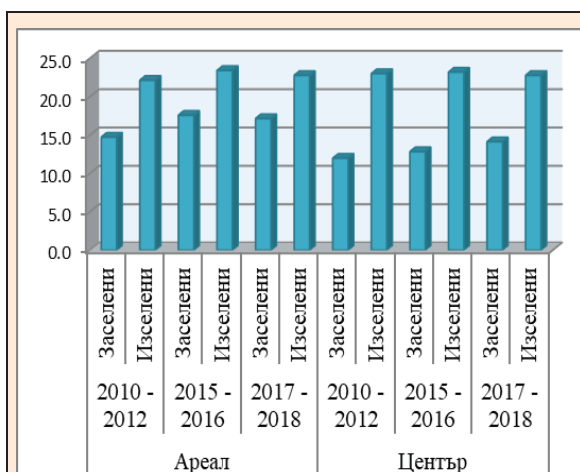
Средногодишен брой на населението в центъра на ареала	74662	69883	68821
○ мъже	36199	33934	33340
○ жени	38463	35950	35481
Средногодишен брой живородени деца в центъра на ареала	783	640	670
Средногодишен брой починали лица в центъра на ареала	912	925	917
Абсолютен естествен прираст в центъра на ареала	-129	-285	-248
Коефициент на обща раждаемост в центъра на ареала - ‰	10.49	9.16	9.73
Коефициент на обща смъртност в центъра на ареала - ‰	12.22	13.24	13.32
Относителен естествен прираст в центъра на ареала - ‰	-1.73	-4.08	-3.60

Населението на ареала намалява с близо 9 хил. души, или с 9%. През целия период раждаемостта не се променя съществено, има еднакво равнище (около 9.7‰) в ареала и в града и е близо до средното за страната. Увеличава се смъртността - от 15.8 през 2010 - 2012 г. на 16.7‰ през 2017 - 2018 г. в ареала и от 12.2 на 13.3‰ в центъра. В резултат на тези тенденции общо за ареала естественият прираст е -7.2‰, а в града -3.6‰.

Механично движение на населението

Показатели за миграцията на населението	2010 - 2012	2015 - 2016	2017 - 2018
Средногодишен брой на заселилите се в ареала лица	1468	1626	1555
Средногодишен брой на изселилите се от ареала лица	2206	2165	2066
Абсолютен механичен прираст на населението в ареала	-738	-539	-511
Относителен механичен прираст на населението в ареала - ‰	-7.41	-5.83	-5.64
Средногодишен брой на заселилите се в центъра на ареала лица	895	898	973
Средногодишен брой на изселилите се от центъра на ареала лица	1719	1622	1460
Абсолютен механичен прираст на населението в центъра на ареала	-823	-725	-487
Относителен механичен прираст на населението в центъра на ареала - ‰	-11.03	-10.37	-7.07

Интензитет (в%) на преселванията на населението в ареала и центъра по периоди

Изселванията от ареала и града намаляват през последните две години. Заселванията не се променят съществено по размер и в резултат на това миграционният прираст намалява по стойност, но продължава да е отрицателен. Сега коефициентът на прираста за ареала е -5.6%.

В центъра на ареала той е по-висок - около 7%, но по-малък в сравнение с прираста през 2010 - 2012 година.

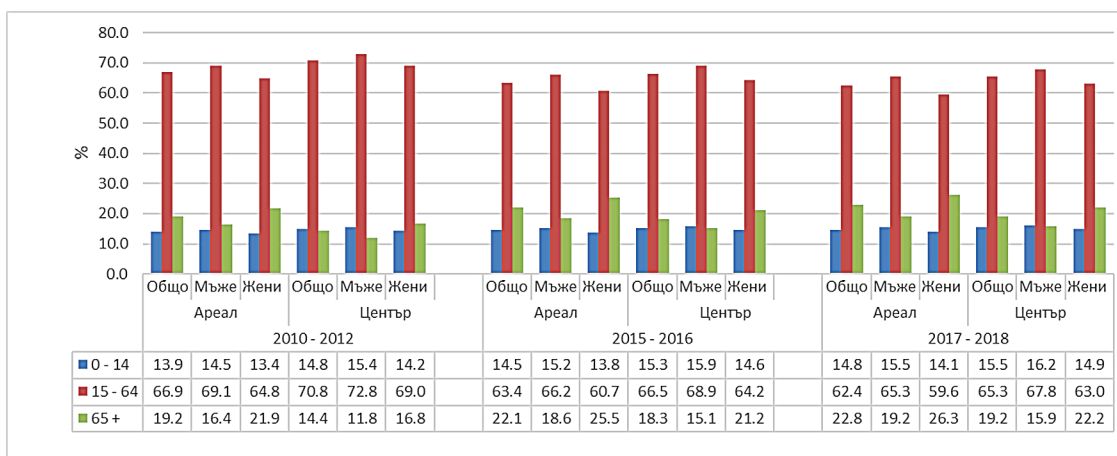
Намалява и отрицателният прираст на населението в града по отношение на миграцията към периферията на ареала, но той продължава да е отрицателен (-0.7%) за града и през 2017 - 2018 година.

Възrastова структура на населението

Средногодишен брой на населението по възраст	2010 - 2012	2015 - 2016	2017 - 2018
Население на възраст 0 - 14 години в ареала	13864	13384	13391
Население на възраст 15 - 64 години в ареала	66656	58558	56591
Население на възраст 65 и повече години в ареала	19105	20448	20690
Население на възраст 0 - 14 години в центъра на ареала	11035	10662	10676
Население на възраст 15 - 64 години в центъра на ареала	52890	46467	44959
Население на възраст 65 и повече години в центъра на ареала	10738	12755	13186
Средна възраст на населението в ареала - години	43.2	44.5	44.7
Средна възраст на населението в центъра на ареала - години	40.9	42.8	43.2

През целия период след 2010 г. най-младото население намалява незначително, но в резултат на промените във възрастовата структура на останалото население относителният му дял слабо нараства. С повече от 10 хиляди е намаляло населението на възраст 15 - 64 години, респективно неговият относителен дял - от 67 на 62% в ареала и от 71 на 65% в града. Увеличава се делът на най-възрастните хора (65+ години) и през 2017 - 2018 г. те съставляват близо 23% в ареала и 19% в центъра.

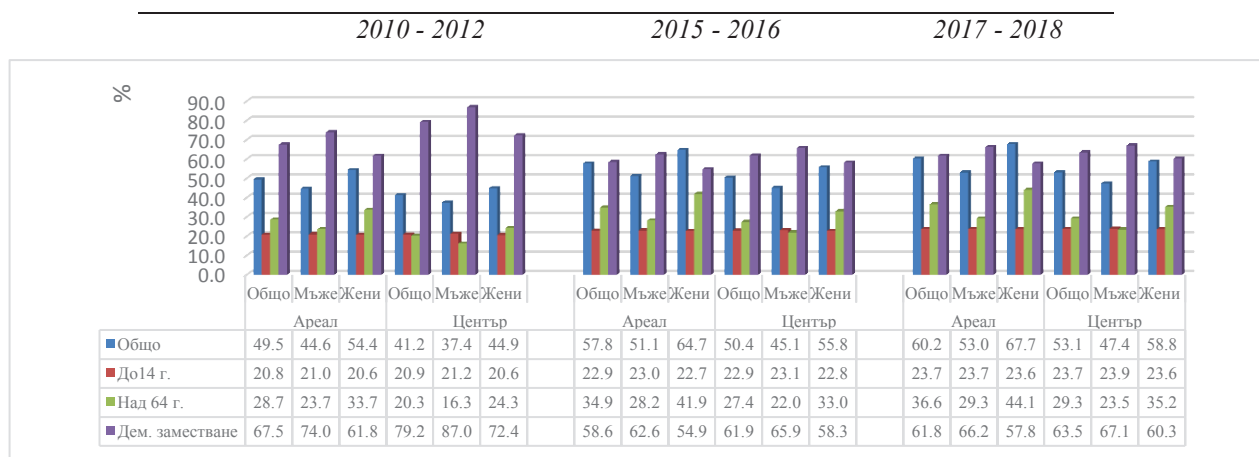
Средната възраст на населението, която достига 44.7 години е една от най-високите спрямо останалите ареали. Средната възраст на населението в града е 43.2 години.

Възрастова структура (в %) на средногодишното население в ареала и неговия център

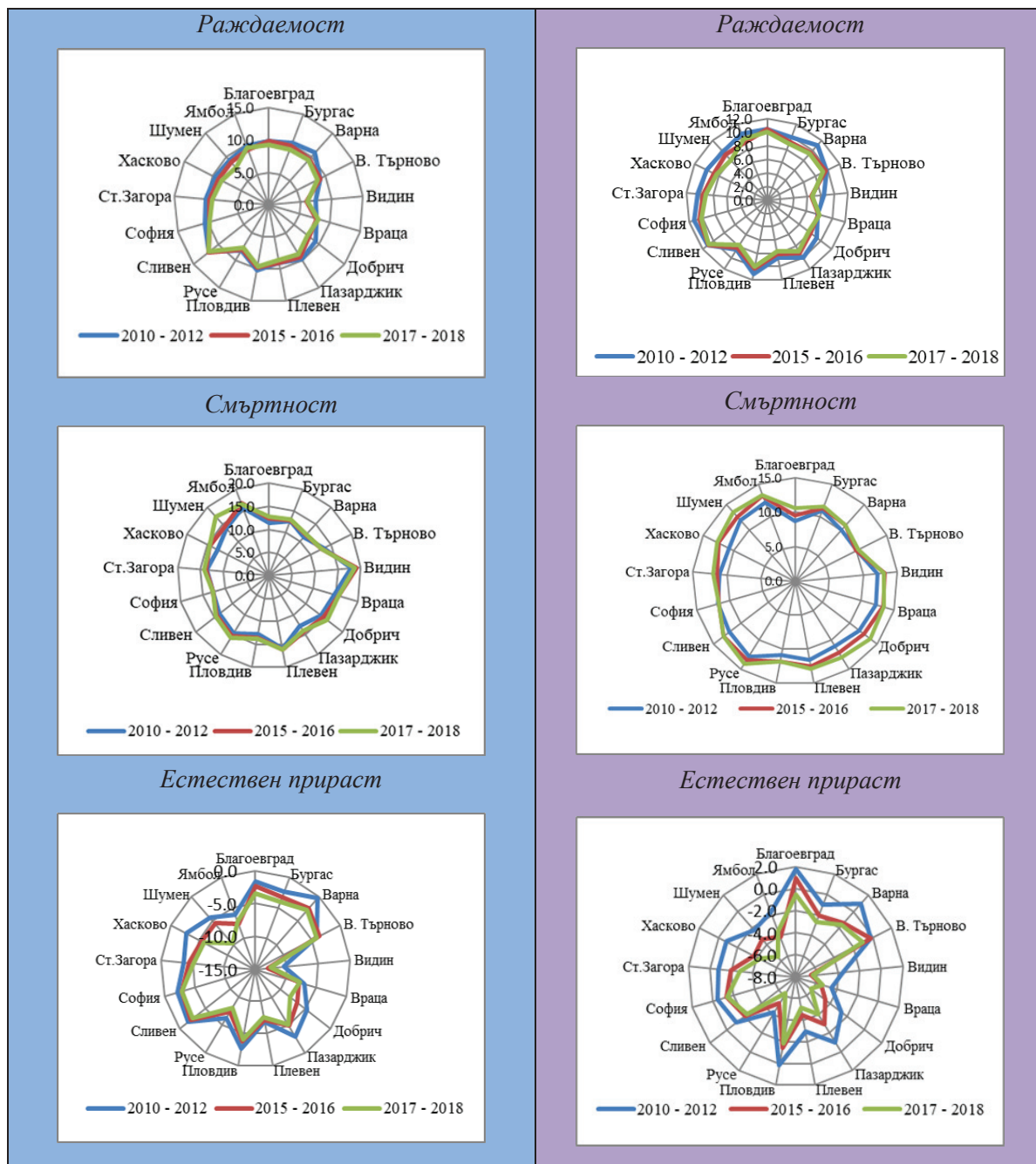
Коефициенти (в %) на демографски зависимости и демографско заместване в ареалите и техните центрове - общо и по пол

Увеличава се броят на лицата от зависимите възрасти на 100 лица от независимите възрасти - от 50 на 60 в ареала и от 41 на 53 в града. Коефициентът на демографско заместване се повишава в сравнение с периода 2015 - 2016 г. и през 2017 - 2018 г. в ареала е близо 62%. В града също се повишава и достига 63.5% през 2017 - 2018 г., но е много по-нисък по стойност спрямо 2010 - 2012 г., когато е бил 79.2%.

III. СРАВНИТЕЛНИ ДАННИ ЗА АРЕАЛИТЕ И ТЕХНИТЕ ЦЕНТРОВЕ

Естественото движение на населението
Ареали *Центрове*

Стойностите на показателите за демографското развитие на ареалите основно се определят от тези за населението в техните центрове - 76% от населението живее в тях. В сравнение с периода от 2010 - 2012 г. най-голямо намаление на раждаемостта (с повече от 1.5‰) има в ареалите с центрове Шумен, Добрич и Варна. В Шумен намалението основно е настъпило през последните две години. С повече от 1‰ е намалението на раждаемостта в ареалите Бургас, Видин, Хасково и Стара Загора. Единствено в ареала на гр. Враца за целия период се установява слаба тенденция (около 0.3‰) на увеличаване на раждаемостта. Във Видин и Ямбол през последните две години също има незначително увеличаване на коефициента на раждаемост.

Смъртността спрямо началния период се е увеличила най-много в Шумен с 3.6‰, в Хасково - с 2‰ и Добрич - 1.7‰. В ареалите Шумен и Добрич основно това е станало през последните две години.

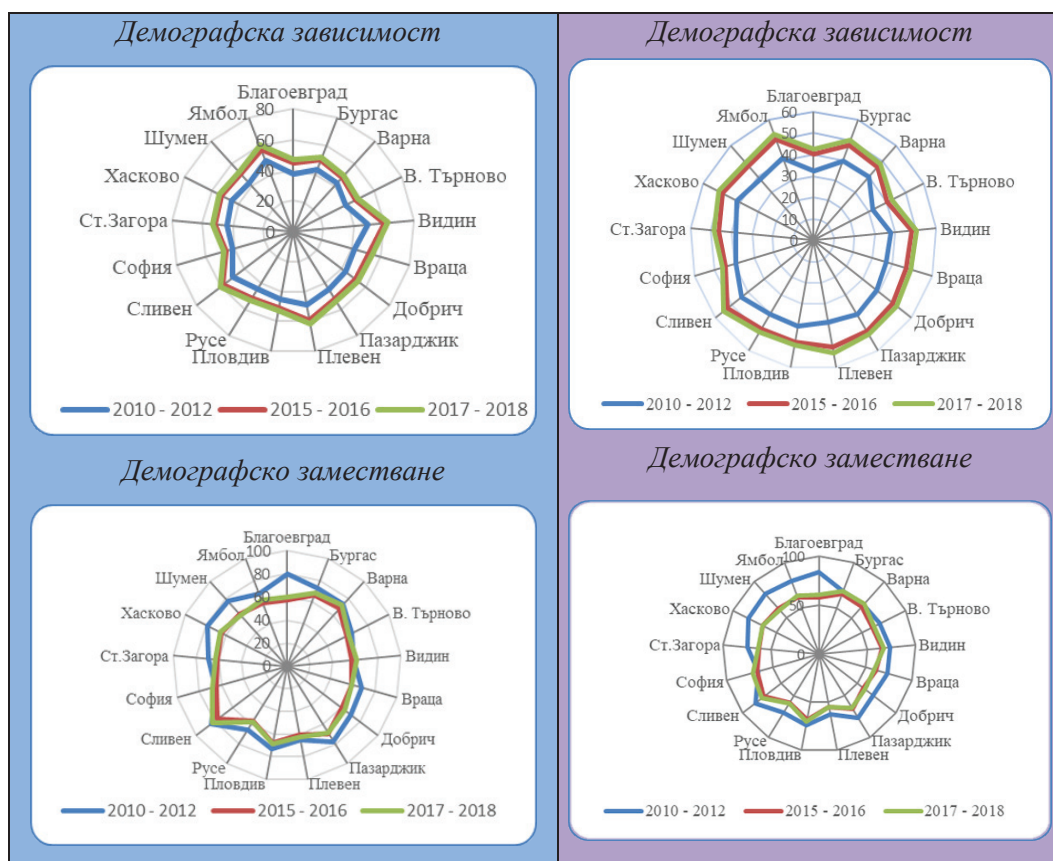
Равнището на смъртността се запазва на равнището от периода 2010 - 2012 г. в София, Велико Търново, Бургас, където то е сравнително най-ниско в страната, а също във Видин и Плевен, но в тези ареали коефициентът на смъртност е много висок. Във всички ареали относителният естествен прираст е отрицателен, но с най-високи стойности той е във Видин (-12.5‰), Шумен (-9.6‰), Добрич и Русе (-8‰). С най-ниски стойности е този показател в София и Сливен - около 2.5‰.

Раждаемостта намалява във всички центрове - с 1.5‰ в гр. Добрич, Варна, Шумен, Хасково до 1.8‰ във Видин. Коефициентът на смъртност се увеличава във всички градове. Най-голямо е увеличението в градовете Пазарджик, Благоевград, Хасково и Добрич - от 1.8 до 2‰. Сега с най-висок отрицателен прираст са градовете Видин, Добрич и Русе - над 6‰. Тази стойност е най-малка в гр. Благоевград - минус 0.6‰.

Възрастови зависимости сред населението

Ареали

Центрове

Негативните тенденции в демографското развитие на страната водят до влошаване на съотношенията между броя на населението извън трудоспособните възрасти към това на възраст 15 - 64 години във всички ареали. За целия период от 2010 - 2012 г. досега средно за всички ареали броят на лицата от зависимите възрасти се е увеличил с 10 на 100 души от активната възраст. Най-голямо е увеличението в ареалите на Видин, Плевен и Враца. През последните две години с най-висока стойност е този показател в ареалите на Видин и Плевен - по 63 на 100 души от независимите възрасти, Ямбол и Сливен - по 60 души, но в ареала на гр. Сливен, но демографското натоварване на активното население се дължи предимно на повишения относителен дял на населението до 14 години. Съотношението на зависимите възрасти към независимото население е под 50 на 100 в ареалите на Благоевград, София, Варна и Велико Търново.

В центровете на ареалите за целия изминал период негативните промени в демографската зависимост са най-малки в градовете София, Варна, Пловдив и Русе. През последните две години показателят за демографска зависимост е най-нисък в гр. Велико Търново и Благоевград - около 42 на 100, следвани от гр. София - 46 и гр. Варна с 48 души от неактивните възрасти на 100 души от населението на възраст 15 - 64 години. В най-лошо положение по този показател са градовете Плевен и Ямбол - по 53 неактивни на 100 активни лица.

Неблагоприятните тенденции в демографското развитие и съответно възпроизводството трудоспособното население се установява и чрез съотношението за демографското заместване на населението в активните възрасти. Най-негативна е тенденцията в демографското заместване в ареалите на Благоевград и Ямбол. В тях заместването на 100 души от населението на възраст 60 - 64 г. е намаляло съответно с 20 и 17 души на възраст 15 - 19 г. през наблюдавания период. Несъществени са промените на този показател в ареала на Варна и Сливен, а в тези на София и Видин има слабо повишение. Най-високи стойности на това съотношение има в ареалите на Сливен (82 на 100) и на Варна (72 на 100), но и в тях не се осъществява дори просто възпроизводство на трудоспособното население. В ареалите на Враца и Русе демографското съотношение е под 60 на 100.

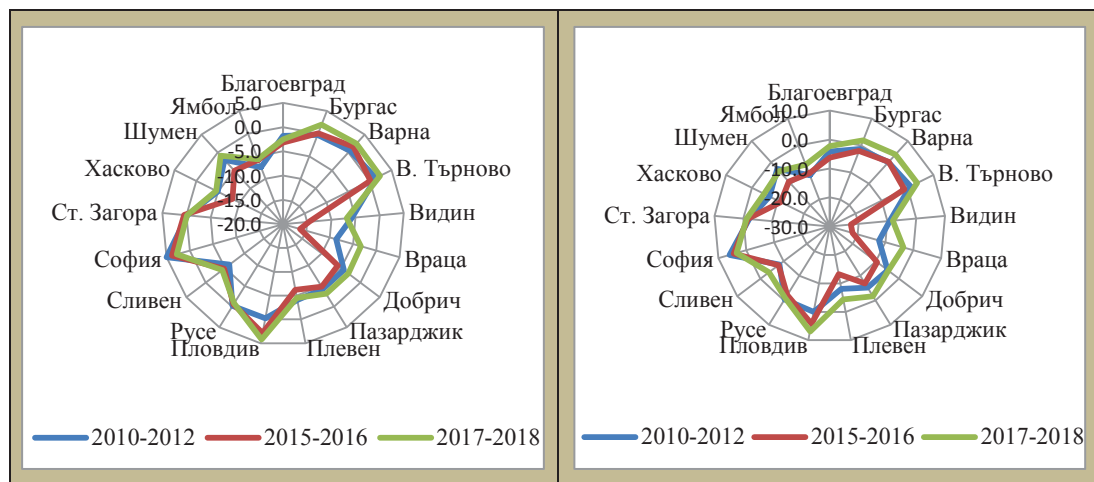
Най-силно изразена тенденция на снижаване на този показател през целия период има в градовете Благоевград, Шумен, Хасково, Ямбол и Враца. В момента гр. Плевен е с най-нисък показател на демографско заместване - 100 излизаци от активна възраст се заместват от 55 души на възраст 15 - 19 години. Под 60 влизаци в активна възраст на 100 излизаци е този показател и в градовете Враца, Добрич и Русе. В сравнителен аспект по-добри стойности на съотношението има в градовете Сливен (75 на 100), София (72 на 100) и Пловдив (71 на 100).

Описаните тенденции в развитието на населението в трудоспособните възрасти ще продължат и в бъдеще, като се имат предвид отрицателните показатели за естествения и външно миграционен прираст на населението в страната, включително и във формираните ареали.

Механичен (миграционен) прираст на населението в ареалите и техните центрове

Ареали

Центрове

Най-висок положителен миграционен прираст през периода 2010 - 2012 г. има ареалът с център столицата - гр.София - близо 5%. За града относителният прираст е по-голям - близо 6%. Сред останалите ареали с малък (под 1%) положителен прираст са ареалите с центрове Варна и Велико Търново. Техните центрове също имат положителен прираст. С нисък, но отрицателен прираст, са ареалите на Пловдив, Бургас и Стара Загора. Най-висок отрицателен миграционен прираст имат ареалите Враца, Ямбол, Сливен и Видин - над -5%. Останалите са с по-нисък отрицателен прираст.

През същия период относителният миграционен прираст на градовете има по-високи стойности. С повече от минус 8% са градовете Враца, Ямбол, Видин, Сливен и Плевен. От останалите градове с най-нисък (-0.3%) отрицателен прираст е гр. Русе, а гр. Пловдив и гр. Варна имат нулев прираст.

През втория наблюдаван период (2015 - 2016 г.) се увеличава броят на ареалите, в които населението има положителен миграционен прираст. Ареалът на столицата има положителен прираст, но той (3.8%) е по-малък по стойност от предходния период. Центърът гр. София също е намалил своя прираст на 4.5%. Значително е нараснал миграционният прираст на населението в ареала на гр. Пловдив (2.9%) и на града - с 4.2%. Ареалът на Варна и неговият център също имат положителен прираст. С много нисък положителен прираст (под 1%) са ареалите на Велико Търново и Стара Загора, но техните центрове имат отрицателен прираст - до минус 1.5%. От останалите ареали с най-висок отрицателен прираст са тези с центрове Враца (-16%) и Видин (-14%). Значително се е повишила отрицателната стойност на прираста за ареалите на Хасково, Плевен и Добрич - прирастът е от -6 до -8%. В останалите ареали миграционният прираст също се увеличава, но с по-малки стойности.

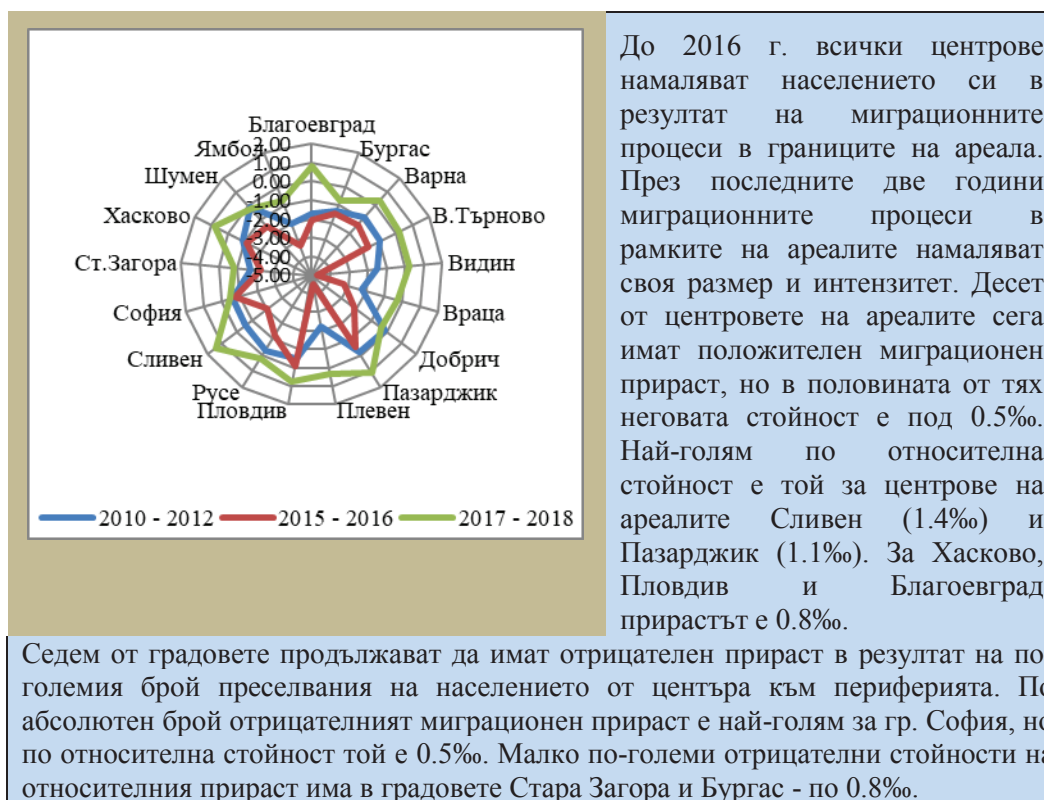
Миграцията на населението основно се осъществява от центровете на ареалите. Миграционният прираст за градовете Видин и Враца достига до -23%. Много голямо е нарастването на отрицателния прираст на населението в гр. Плевен (-13%), а в градовете Сливен, Добрич, Шумен, Ямбол и Хасково миграционният прираст на населението е между -8 и -11%. Косвено следва констатацията, че тези градове със своя икономически и социален потенциал не могат да осигурят необходимата трудова заетост и доходност на своето население, отговарящи на неговите потребности.

Нарастването на икономическия потенциал и изграждането на съвременна транспортна инфраструктура в ареалите с центрове градовете Пловдив, Варна, Велико Търново и Бургас въздействат върху размерите на миграционните потоци към тях. Установява се тенденция на нарастване на миграционния прираст. През последните две години неговата стойност е 4.2‰ за ареала на Пловдив и от 2.0 до 2.5‰ за Бургас, Велико Търново и Варна. За ареала на столицата относителният миграционен прираст бележи тенденция на намаление, но запазва своята положителна стойност - от 5.0 през 2010 - 2012 г. до 3.8‰ през период 2017 - 2018 година. Нарастването на миграционния прираст на населението в тях основно се дължи на преселванията на население в центрите. Населението на Пловдив в резултат на миграцията се е увеличило с близо 7‰, а на градовете София, Велико Търново и Варна от 3.5 до 3.8‰.

С най-нисък относителен миграционен прираст са ареалите на градовете Плевен (-4.5‰), Хасково (-4.6‰), Ямбол (-5.6‰) и Видин (-6.8‰). Центровете на тези ареали също намаляват населението си в резултат на миграционните процеси. За гр. Плевен намалението е -4.4‰, за гр. Хасково и гр. Добрич - по -4.6‰. По-голямо е намалението за градовете Ямбол (-7.1‰) и Видин (-8.1‰).

Средногодишен миграционен прираст на населението между центъра и периферията на ареала

Центрове на ареалите (градове)	2010 - 2012		2015 - 2016		2017 - 2018	
	Абсолютен прираст - брой	Относителен прираст - ‰	Абсолютен прираст - брой	Относителен прираст - ‰	Абсолютен прираст - брой	Относителен прираст - ‰
Благоевград	-123	-1.75	-142	-2.03	59	0.84
Бургас	-260	-1.32	-304	-1.50	-153	-0.75
Варна	-277	-0.84	-463	-1.38	118	0.35
Велико Търново	-62	-0.91	-113	-1.64	12	0.17
Видин	-72	-1.49	-205	-4.75	9	0.20
Враца	-134	-2.24	-172	-3.18	-13	-0.24
Добрич	-10	-0.11	-184	-2.14	-33	-0.39
Пазарджик	-12	-0.16	-37	-0.53	76	1.11
Плевен	-238	-2.20	-450	-4.54	35	0.35
Пловдив	-178	-0.52	-21	-0.06	255	0.74
Русе	-73	-0.28	-174	-1.20	28	0.19
Сливен	-52	-0.60	-179	-2.04	123	1.41
София	-692	-0.58	-890	-0.72	-112	-0.48
Стара Загора	-235	-1.70	-306	-2.24	-591	-0.82
Хасково	-70	-0.92	-82	-1.13	58	0.81
Шумен	-12	-0.14	-115	-1.49	-15	-0.20
Ямбол	-155	-2.08	-233	-3.33	-51	-0.74

**ГРАДОВЕ И ТЕХНИТЕ ФУНКЦИОНАЛНИ
УРБАНИЗИРАНИ АРЕАЛИ ПРЕЗ
В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
2010 - 2018**

www.nsi.bg